

AGINDUA, BIGARREN LEHENDAKARIORDE ETA LAN ETA ENPLEGU SAILBURUARENA, GIZARATERATZEKO ETA DIRU SARRERAK BERMATZEKO EUSKAL SISTEMAREN LEGE-AURREPROIEKTUA ALDEZ AURRETIK ONARTZEN DUENA

Bigarren Lehendakariorde eta Lan eta Enplegu Sailburuaren 2021eko martxoaren 4ko Aginduaren bidez, Gizarteratzeko eta Diru-sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren lege-aurreproiektua egiteko prozedura hasteko agindua eman da.

Abenduaren 22ko 8/2003 Legeak, Xedapen Orokorrek Egiteko Prozedurarenak, 7.1 artikuluan xedatzen duen arabera, "Xedapen orokorren egitasmoak idatzitakoan, prozedura hasteko agindua eman duen organoak alde aurreko onarpena eman beharko die, dagozkion negoziazio-, entzunaldi- eta kontsulta-izapideak egin aurretik".

Adierazitakoa betetze aldera, lege-aurreproiektuaren testua idatzi ondoren, eta prozedura hasteko aginduan ezarritako helburuarekin bat etorri, bidezkoa da alde aurreko onarpena ematea, dagozkion izapideak egin aurretik.

Horregatik guztiagatik, honako hau

EBAZTEN DUT:

Lehenengoa. – Aldez aurretik onartzea Gizarteratzeko eta Diru-sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legearen aurreproiektuaren testua.

Bigarrena. – Araua egiteko prozedurak jarrai dezala xedatzea, eta beharrezko instrukzio-egintzak egin daitezela agintzea, betiere 2021eko martxoaren 4ko Hasierako Aginduan eta Xedapen Orokorrek Egiteko Prozedurari buruzko abenduaren 22ko 8/2003 Legean adierazitako premisekin bat etorri.

Vitoria-Gasteiz,

Bigarren Lehendakariorde eta Lan eta Enplegu Sailburua,
IDOIA MENDIA CUEVA

Donostia - San Sebastian, 1 – 01010 VITORIA-GASTEIZ

GIZARTERATZEKO ETA DIRU SARRERAK BERMATZEKO EUSKAL SISTEMAREN LEGEAREN AURREPROIEKTUA

ZIOEN AZALPENA

I

Europar Batasuneko ia herrialde guztiek dituzte diru-sarrerak bermatzeko sistemak, adin aktiboan dauden eta beraien eta beren familien beharrei erantzuteko behar besteko diru-sarrerarik jasotzen ez duten pertsonentzat. Sistema horiek dira Europar Batasuneko ongizateko estatuen ezaugarri bereizgarrietako bat, eta Europako eredu sozialaren muinaren parte ere. Izan ere, gizarteratzeko errenta garatzea izan zen Europar Batasunak 2008ko finantza-krisiaren ondorioei aurre egiteko estatu kideei egindako gomendioetako bat, gizarteratze aktiboaren paradigman esparruan. Hartara, 2008ko urriaren 3ko Batzordearen 2008/867/EE Gomendioaren bidez, Batzordeak estatu kideei eskatzen zien aitortu eta aplikatu zezatela pertsonak gizarte-bazterkeriari aurre egiteko baliabide global eta koherente baten parte gisa baliabide eta gizarte-laguntza nahikoa izateko duten eskubidea.

Gomendia, gainera, Europar Batasuneko Oinarrizko Eskubideen Gutunarekin lotzen da. Gutun horrek gizarte-laguntza eta etxebizitzarako laguntza jasotzeko eskubidea ezartzen du, behar besteko baliabiderik ez duten guztiei bizimodu duina bermatzeko.

Berrikiago, Europako Batzordearen 2017ko apirilaren 26ko 2017/761 (EB) Gomendioak, Gizarte Eskubideen Europako Zutabeari buruzkoak, honako hau ezartzen du, gizarte-babesaren Europako ereduari buruzko beste alderdi batzuen artean: “Baliabide nahikorik ez duen edonork eskubidea du gutxieneko errentako prestazio egokiak jasotzeko, bizitzaren etapa guztietan bizitza duina bermatzeko, baita ondasunak eta trebakuntza-zerbitzuak eskuratzeko ere. Lan egin dezaketen pertsonentzat —gehitzen du Deklarazioak—, gutxieneko errentaren prestazioak lan-merkatuan (berriz) sartzeko pizgarriekin konbinatu behar dira”.

Bermatutako errentak, beraz, Europako gizarte-babeseko ereduaren funtsezko zati bat dira, eta Europako herrialde gehienek horrelako neurriak dituzte. Ezin da esan errenta bermatuak Europan pobrezia eta gizarte-bazterkeriaren arazoa osorik desagerrarazteko gai izan direnik. Hala ere, ukazina da eragin positiboa dutela, bai pobrezia murrizteko —batez ere pobrezia zorrotza—, bai errenta bermatu horiek jasotzen dituzten familien bizi-baldintzak hobetzeko. Askorentzat azken segurtasun-sarea izateaz gainera, eta laneratzeko eta gizarteratzeko lorbidea izateaz gainera, errenta bermatuek inpaktu makroekonomiko handia dute, lagungarriak izan baitira krisialdiaren ondorioak arintzeko, ekonomia egonkortzeko eta hazkunde ekonomiko gehigarria sortzeko.

Izan ere, pobrezia murrizketaren gainean duten inpaktuaz haratago edo ekonomiaren mekanismo egonkortzaile eta antizikliko gisa duten eraginaz haratago, adierazi beharra dago prestazio horiek oso ondorio positiboak dituztela onuradunen ongizatearekin eta bizi-kalitatearekin lotutako beste alderdi askotan. Alde horretatik, hainbat azterlanek agerian uzten dute zuzeneko lotura dagoela prestazio horiek jasotzearen eta bizi-kalitatearen, gizarte-harremanen, osasun-egoeraren eta, are, hilkortasunaren adierazlearen artean.

Testuinguru horretan, diru-sarrerak bermatzeko euskal eredu guztiz koherentea da Europako erakundeek emandako orientabideekin eta Europar Batasuneko herrialde nagusiek garatzen dituzten politikekin. Frantzia edo Erresuma Batuan pobrezia aurka egiten ziren politiketan oinarrituta, III. Legegintzaldiaren amaieran sortu zen errenta bermatuen euskal sistema, Eusko Jaurlaritzak Pobrezia aurka Borrokatzeko Plan Integrala onartzearekin batera. Plan horrek —lehen aldiz Espainian— gutxieneko baliabideak bermatzeko sistema bat ezarri zuen, garai hartan “gizarte-soldata” gisa ezagutu zenaren ezaugarriekin oinarrituta. Pobrezia aurka Borrokatzeko

Plana garatu zen, hasiera batean, Gutxieneko Familia-sarrerei buruzko otsailaren 28ko 39/1989 Dekretuaren bidez eta Gizarteko Larrialdi-egoerentarako Dirulaguntzak arautzen dituen martxoaren 21eko 64/1989 Dekretuaren bidez. Urtebete geroago, Eusko Legebiltzarrak Euskal Autonomia Erkidegoko arlo horretako lehen legea onartu zuen: Gizarteratzeko Gutxieneko Diru-sarrerei buruzko maiatzaren 3ko 2/1990 Legea.

Familiaren gutxieneko diru-sarrerarekin hasitako bidea arian-arian urratzen joan zen hainbat erreforma-neurriren bidez. Neurri horiek, oro har, premia-egoeretan emandako arreta hobetzea hartu zuten oinarri. Ibilbide hori Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko abenduaren 23ko 18/2008 Legearen bidez amaitu da gaur egungo prestazio publikoen sisteman, honako hauetan oinarrituta: diru-sarrerak bermatzeko errenta (DSBE), etxebizitzako gastuetarako prestazio osagarria (EPO), gizarte-larrialdietarako laguntzak (GLL) eta azaroaren 24ko 4/2011 Legeak prestazio horretan egindako aldaketa —lege horren bidez, diru-sarreraren bermearen kudeaketa Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren esku uzten da—.

II

Hogeita hamar urtetik gora garatzen joan ondoren, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema euskal autogobernuaren bereizgarri nagusietakoa bihurtu da, arrakasta kolektibo bat eta erreferente bat gure mugetatik kanpo. Gure inguruko herrialdeetan dauden horrelako sistemen antzeko gastu publikoarekin eta babes-ahalmenarekin, diru-sarrerak bermatzeko euskal prestazioek pobrezia zorrotzetik babesten dituzte horiek jasotzen dituzten pertsona gehien-gehienak, eta nabarmen murrizten dituzte pobrezia eta gizarte-bazterketaren maila orokorrak Euskal Autonomia Erkidegoan.

Ildo horretatik, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren ebaluazioek eta analisiek funtsezko bi elementu uzten dituzte agerian.

Alde batetik, sisteman jasotako prestazioek pobrezia murrizteko gaitasuna dute. Zehazki, pobrezia-tasa orokorrak % 35 eta % 40 artean murriztu dituzte aztertutako urte guztietan: 2018an, ia 200.000 lagun, EAEko biztanleriaren % 9,1, benetako pobrezia-egoeran egongo lirateke DSBERik ez balego —beren diru-sarrera propioak eta Estatuko gizarte-babeseko sistemetatik lortzen direnak soilik kontuan hartzen badira—.DSBEa jaso ondoren, pobrezia-tasa horiek heren bat murrizten dira, eta, batez ere, nabarmen murrizten da familia horiek jasaten duten pobrezia intentsitatea, hau da, biztanleria onuradunaren benetako diru-sarreraren eta pobrezia definitzen duten muga ekonomikoen arteko aldea.

Bestalde, ez dago ondorio kaltegarriarik jarduerarik ezari pizgarriak emateari dagokionez. Egindako azterlanen arabera, DSBEak ez du atzeratzen edo geldiarazten hura jasotzen dutenek lana lortzea. Hain zuzen ere, kolektibo horri berariaz bideratutako aktibazio-neurriak eraginkorrak dira prestaziotik enplegurako trantsizioa bizkortzeko.

Beraz, esan daiteke diru-sarrerak bermatzeko euskal eredua gai izan dela Euskal Autonomia Erkidegoan pobrezia eta desberdinkeria hazkundea prebenitzeko eta geldiarazteko, euskal ekonomiaren lehiakortasuna eta enplegua sortzeko gaitasuna arriskuan jarri gabe, eta premia-egoeran dagoen biztanleria erakartzeko ondorio gehigarriak sortu gabe. Alde horretatik, diru-sarrerak bermatzeko politikari esker, krisialdian zehar Euskal Autonomia Erkidegoan eragina izan duen beheranzko mugikortasun-prozesuak ez ditu nabarmen areagotu pobrezia-egoera larrienak. Euskal Autonomia Erkidegoaren etorkizuna arriskuan jartzetik urrun, prestazioen euskal sistema da euskal komunitatearen egoera sozioekonomiko konparatu hobea azaltzen duen faktoreetako bat, ongizaterako bidean aurrera egiten jarraitzeko gaitasunarekin batera.

Ildo horretatik, Pobrezia eta Gizarte Ezberdintasunen Inkestako datuek agerian uzten dute, krisiak Europa hegoaldeko herrialdeetan izandako eragin diferentzialaren ondorioz egoera

sozioekonomikoak okerrera egin arren, EAEko pobrezia larriaren tasa EB-28koa eta euroaren 18 herrialdeetakoa baino txikiagoa dela 2018an (% 5,1, Europako % 6ren aldean).

Gizarte-bazterketako egoerei eta gizarteratze-egoerei dagokienez, Euskal Autonomia Erkidegoko bazterkeriaren eta garapen sozialaren inguruan FOESSA fundazioak egindako azken txostenak nabarmentzen du bazterkeria-tasak baxuagoak direla Euskal Autonomia Erkidegoan Espainia osoan baino, EAEk duen gastu sozial handiagoarekin eta pobrezia-, langabezia- eta desberdinkeria-tasa txikiagoekin bat etorriz.

Hala ere, 2008ko finantza-krisiaren ondorengo hazkunde ekonomikoak ez du eragotzi Euskal Autonomia Erkidegoan pobrezia eta gizarte-bazterketak gora egitea.

Oro har, honako hauek dira babes behar duten pertsonen bolumena handitzen lagundu duten faktoreen adibide batzuk: langabeziak gora egitea, iraupen luzeko langabeen kopurua igotzea, migratzaileek baliabide pertsonalik ez izatea, bazterkeria-arriskua feminizatzea edo baliabide ekonomiko urriak dituzten pentsiodunen egoera. Soldata txikiak dituzten pertsonen laguntzen saiatzen den sistema baten testuinguruan, errealitate hori areagotzen ari da enplegu-modu prekarioenak hazi direlako, bai aldi baterako kontratazioari dagokionez, bai denbora partzialeko kontratazioari dagokionez. Horiek nabarmen eragiten diote kualifikazio txikieneko biztanleriari.

III

Bestalde, deskribatu berri den egoera erabat aldatu da COVID-19aren pandemiak eragindako krisi soziosanitarioaren eta sozioekonomikoaren ondorioz. Hain zuzen ere, birusa ez transmititzeko hartutako neurriengatik jarduera ekonomikoak bat-batean behera egiteak berekin ekarri du langabezia-tasa orokorrak nabarmen igotzea, enpresa ugari desagertzea eta, zalantzarik gabe, pobrezia- eta bazterkeria-tasak ere areagotzea. Gainera, nabarmen aldatu dira eragindako pertsonen profila eta integraziotik bazterkeriara daramaten bizi-ibilbideak, eta alderantziz. Aurrerago adierazten denez, lege honetan aurreko arau-esparruarekin lotuta planteatzen diren aldaketek helburu dute, hain zuzen ere, aldaketa horietara egokitzea da.

COVID-19ak Euskal Autonomia Erkidegoan duen eraginari buruzko txostenaren arabera — Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeak berriki argitaratu du—, krisi honen eragin ekonomikoak ez du aurrekaririk, eta nazioarteko shock bat eragin du, bai eskaintzari dagokionez, bai eskariari dagokionez, eta ziurgabetasun handiko ingurunea sorrarazi du.

Krisi soziosanitarioak eta sozioekonomikoak eragindako aldaketa sozioekonomikoei gehitu behar zaizkie maiatzaren 29ko 20/2020 Errege Lege Dekretua onartzearen ondoriozko aldaketak. Errege lege-dekretu horrek bizitzeko gutxieneko diru-sarrerara ezartzen du. Diru-sarrera hori Gizarte Segurantzaren prestazio ekonomiko gisa sortzen da, kotizazio gabeko modalitatean, helburu nagusi honekin: behin gutxieneko baldintza material batzuk aseta, herritar guztiek bizitza sozialean eta ekonomikoan erabat parte har dezaten lortzea, eta haustea gizabanakoen egiturazko baliabide-gabeziaren eta lan-, hezkuntza- edo gizarte-arloko aukerarik ezaren arteko lotura.

Bizitzeko gutxieneko diru-sarrera (BGDS) onartzeak behartu egiten du Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema berriro planteatu eta diseinatzea, funtsezko bi arazoengatik.

Alde batetik, BGDSa “zoru-prestazio” gisa planteatzen da, izendatzaile komunitateko txikiengan, eta aukera ematen du Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak bere babes Euskal Autonomia Erkidegoan bizilekua duten eta premia-egoeran dauden pertsona guztiei zabaltzeko.

Bestalde, BGDSaren kudeaketari dagokionez, 20/2020 Errege Lege Dekretuaren bosgarren xedapen gehigarriak aurreikusten du prestazio hori kudeatzeko funtzioak eta zerbitzuak Euskal Autonomia Erkidegora transferitzea, foru-ogasunak izateak dakarren espezifikotasuna dela-eta. BGDSaren kudeaketa-transferentzia horri esker, diru-sarrerak bermatzeko euskal sisteman bildutako prestazio ekonomiko guztien kudeaketa integratua egin ahal izango da, herritarren beharrei hobeto erantzuteko.

Aldi berean, ordea, Autonomia Erkidegoak bi prestazioak kudeatzeak —eta prestazio horien onuradunek behar ditzaketen enplegu-politika aktiboak eta gizarte-zerbitzuak garatzen jarraitu beharrak— behartu egiten dute araudi-, finantza- eta antolamendu-mailako doikuntza garrantzitsu bat egitera. Hain zuzen ere, lege honetan jasotako xedapenetako asko bideratuta daude aipatutako sistemaren kudeaketa eraginkorragoa, arinagoa eta arrazionalagoa erraztera. Sistema horretan biltzen dira, alde batetik, Estatuaren mailako konfigurazioa duen prestazio bat eta, bestetik, benetan autonomikoa den beste bat, betekizun, betebehar eta sartzeko irizpide propioak dituen.

IV

Horrenbestez, beharrezkoa da gizarte-babeserako, gutxieneko diru-sarrerak bermatzeko eta gizarteratzeko neurriak egokitzea, Euskal Autonomia Erkidegorako Autonomia Estatutuaren 9. artikuluan jasotako aurreikuspenaren arabera. Artikulu horrek ezartzen duenez, euskal botere publikoek, beren eskumenen esparruan, gizabanakoaren eta berori sartuko den taldeen askatasuna eta berdintasuna zinezkoa eta egiazkoa izan daitezten, diratekeen oztopoak erauzteko eta aldeko kondizioei eragiteko neurriak hartuko dituzte.

Helburua izango da, alde batetik, hobetzea diru-sarrerak bermatzeko sistemak eskaintzen dituen prestazio ekonomikoen estaldura eta eskuragarritasuna eta, bestetik, hobetzea lan- eta gizarte-bizitzan moldatzeko zailtasunak dituzten euskal herritarrentzako kalitateko gizarte- eta enplegu-zerbitzuetarako eskuragarritasuna. Horretarako, lege honen helburu nagusia da Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema osoaren funtzionamendua eta, oso bereziki, sistema horretan jasotako prestazio ekonomikoen funtzionamendua egokitzea indarrean dagoen esparru arauemailea onartu zenetik gizartean izan diren aldaketa sakonetara.

Autonomia Estatutuak, 10. artikuluan, eskumen eskusiboa ematen dio Euskal Autonomia Erkidegoari gizarte-laguntzaren arloan. Eskumen-titulu horrek legitimatzen du lege hau onartzea, eta eskumen horren esparruan sartzeko lege honen eduki guztiak.

Lege hau prestatzeko prozesua, neurri handi batean, aurreko legegintzaldian egindako lanean oinarritu da. Lan horren helburua zen 2018an Eusko Legebiltzarrean aurkeztea Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Legearen proposamena. Ildo berean, lege honek lege-proposamen hartan sartu ziren elementu gehienak jasotzen ditu, baita erreforma-prozesu haren esparruan egindako dokumentu teknikoetan planteatutako irizpideak, argudioak eta proposamenak ere. Lege honek jaso egiten ditu DSBEa erreformatzeko Batzorde Teknikoak prestatutako txostenetik —Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailari 2016ko maiatzean aurkeztu zitzaion— eta Sailak berak 2017ko maiatzean prestatutako DSBEa erreformatzeko Oinarrien Dokumentutik ateratako elementuak.

Hortaz, aipatutako dokumentuetan planteatzen zenez, 80ko hamarkadako krisiaren ondoren Euskal Autonomia Erkidegoan abian jarritako eredia babestu eta hobetu behar da, datozen urteetan haren legitimitate soziala eta jasagarritasun ekonomikoa bermatuta. Abiapuntu horrekin, lege hau prestatzeko, oinarrizko irizpide hauei jarraitu zaie:

- Diru-sarrerak bermatzeko euskal politikaren haurtzaroarekiko ikuspegi familiarra eta lagunkoia sakonago aplikatzea, haurren pobrezia eta gizarte-bazterkeriaren belaunaldi arteko transmisioari aurre egiteko ahalmena areagotuta.
- Bizikidetzaren kontzeptua argitzea. Horretarako, bermatzea etxebizitza berean bizi diren bizikidetzaren guztiek prestazioak jasotzeko aukera izan dezatela eta, aldi berean, mekanismo egokiak ezartzea, kontuan hartuko dituztenak familia-unitate batek baino gehiagok etxebizitza bera partekatzen dutenean sortzen diren eskalako ekonomiak eta sustatuko dutenak familia-loturarik gabeko pertsonak pertsona anitzeko unitateetan elkar daitezela.
- Prestazioa kalkulatzeko sistema doitzeko, bermatutako zenbatekoen nahikotasuna eta arrazionalizazioa ziurtatuta, batez ere familia handien kasuan.
- Gaur egun behar bezala estalita ez dauden premia eta kolektiboen gaineko arreta hobetzea, sistemara sartzeko garaian desberdintasunak saihestuta.
- Prestazioen kudeaketa eraginkorragoa erraztea: erabiltzaileek bitarteko elektronikoen bidez harremanak izateko duten eskubidea aitortzea, erantzukizunpeko adierazpenen bitartez sarbidea erraztea, zenbatekoak eguneratzeko prozedurak eta prestazioen kontrola arrazionalizatzea eta hartzaileren segurtasun juridiko handiagoa bermatzea.
- Enplegu-zerbitzuen lan-arloko laguntza eta gizarte-zerbitzuen gizarte-laguntza indartzea, diagnostiko-, estratifikazio- edo segmentazio-prozedurak sartuta. Prozedura horiek bidea eman behar dute pertsona onuradunen beharrak identifikatzeko eta premia horiek beharrezkoak dituzten laguntza-zerbitzuak agintzeko.
- Onuradunen lan-aktibazioa bultzatzea, bazterkeriaren aurkako borrokan euskal enpresen eta ekonomia solidarioaren inplikazioa sustatuta.
- Enpleguari hobaria emango dion egitura-sistema finkatzea, pobrezia iruzurra saihestuko duena eta enpleguan pobrezia erantzungo diona.
- Gizarteratzeko eta diru-sarrerak bermatzeko sistema osoaren gobernantza hobetzea, administrazio eskudun guztiek eta Hirugarren Sektorre Sozialak kudeaketan parte har dezaten erraztuta.
- Diru-sarrerak bermatzeko eta gizarteratzeko politikak finkatzea, gaur egun egiten diren ikerketa, berrikuntza, ebaluazio, hedapen, analisi eta prestakuntzako jarduerak egonkortzea, artikulatzea eta bultzatzea ahalbidetuko duten mekanismoak indartuta, esparru horretan I+G+b arloko estrategia zabalago baten barruan.

V

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legea atal hauetan egituratzen da: bederatzi titulu, ehun eta berrogeita bat artikulua, bost xedapen gehigarri, hiru xedapen iragankor, xedapen indargabetzaile bat eta hiru azken xedapen.

- I. titulua, xedapen orokorreari buruzkoa, arauaren xedea identifikatzearekin hasten da — Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren erregulazioa—, eta, era berean, haren helburua ezartzen du.

Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko Euskal Sistema 2. artikuluan definitzen da, eta, horrekin batera, haren antolamendu-egitura ezartzen da. Sistema horretako gizarte-zerbitzuen, etxebizitza-zerbitzuen, hezkuntza-zerbitzuen eta osasun-zerbitzuen arteko interakzioaren lehen adierazpena da, eta Legearen testuan zehar islatuko da.

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren printzipioak eta arreta-eredua zehazteaz gainera —horiek 18/2008 Legearen nortasun-ezaugarriei eusten diete—, haren osagaiak identifikatzen dira. Horiek berritasun esanguratsuak dituzte.

Alde batetik, 6. artikulua kontzeptu hauek bereizten ditu: prestazio ekonomikoak —diru-sarrerak bermatzeko errenta (DSBE) eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrera (BGDS)— eta laguntzak —gizarte-larrialdietarako laguntzak (GLL)—. Izan ere, kontzeptu horiek araubide juridiko desberdina dakarte.

Artikulu berean, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemako prestazio ekonomikoen zerrendan sartzen da BGDSa. Izan ere, haren antolaketa-egiturek hartzen dute beren gain BGDSaren kudeaketa euskal herritarrentzat. Azkenik, etxebizitza-gastuetarako prestazio osagarriari buruzko aipamena kentzen da, Etxebizitzaren ekainaren 18ko 3/2015 Legearen garapenari dagokio-eta etxebizitzarako eta ordezkoko prestazio osagarriarako eskubide subjektiboa artikulatzea.

Bestetik, 7. artikulua aldaketak egiten ditu aurreko legeari dagokionez, laneratzera eta gizarteratzera bideratutako zerbitzuetan. Lehenik eta behin, zehaztasun handiagoz identifikatzen du laneratzera eta gizarteratzera lortzeko pertsonen eskura jartzen diren tresnen multzoa. Bigarrenik, bereizi egiten ditu, alde batetik, laneratzeko helburuan berariaz sartzen diren zerbitzuak —enplegarritasuna sustatzeko eta hobetzeko zerbitzu gisa identifikatuak— eta, bestetik, gizarteratzera sustatzeko eta hobetzeko zerbitzuak. Garrantzi handiko urratsa da Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren etorkizunean, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eta gizarte-zerbitzuen arteko lankidetzaren eraginkortasunik eza gainditu nahi baitu. Eta, azkenik, gizarteratzeko hitzarmenaren ordezk, Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala (GPIP) ezartzen du. Aldaketa horrek, izendapen hutsetik haratago, pizgarri bat dakar Sistemaren onuradunak gizarteratzeko prozesuari aurre egiteko moduetan.

9. artikulua —I. titulua ixten du— lehen aldiz sartzen du Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio, laguntza eta zerbitzuen titularrei eta onuradunei dagozkien eskubideen zerrenda. Lege honek ezarri nahi duen eraldaketaren adierazgarri da, eta euskal herritarrak Sistemaren erdigunean kokatzen ditu.

- II. titulua Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoari eta laguntzei buruzkoa da, eta prestazio eta laguntza horien erregulazio substantiboa jasotzen du, BGDSa erregulatzen duen araudian xedatutakoa errespetatuz. Lau kapitulutan egituratuta dago.

Lehen kapitulua xedapen orokorreari buruzkoa da, eta prestazioen ezaugarriak jorratzen dituen 11. artikulutik eratorritakoa du berritasun esanguratsuen. Artikulu horrek honako ezaugarri hauek esleitzen dizkio DSBEari: mugagabea, osagarria eta subsidiarioa, besterenezina eta baldintzatua.

Legeak ex novo sartzen du ezaugarri hura. Prestazioa benetako eskubide subjektibotzat jotzen du, eta haren titularrei beharrezkoak ez diren zamak kentzen dizkie, hala nola hura aldian-aldian berritu beharra. Prestazioaren mugagabetasunaren ondorioak behar bezala neurtuta daude, haren zenbatekoa hiru hilean behin eguneratzeko mekanismoaren eta kontrol-prozeduraren bidez. Prozedura horri esker, datuak eguneratuta edukiko dira sartzeko betekizunak betetzeari eta betebeharrak betetzeari dagokionez.

Kapitulu horrek dakarren beste berritasunetako bat da DSBEaren modalitateak kentzea (gizarteratzeko eta gizarte-babeserako oinarritzeko errenta eta laneko diru-sarreraren errenta osagarria). Lege honek prestazio bakarra jasoko du, eta horren zenbatekoa aldatu egingo da bizikidetzaren unitatearen baliabide guztien eta kideen inguruabarren arabera. Prestazio-eredu errazagoa eta ulergarriagoa izango da hartzaileentzat.

Bigarren kapituluak DSBEa erregulatzen du. Bost ataletan egituratzen da, eta atal horiek 15.etik 44.era bitarteko artikulua hartzen dituzte.

1. atalak titularrei eta onuradunei ematen zaien prestazioa definitzen du, eta aldaketa garrantzitsuak ditu 18/2008 Legearekin alderatuta:

1) Adingabeak dituzten familiei sarbidea errazten die eta, hortaz, haien babesa hobetzen du. Izan ere, Euskal Autonomia Erkidegoko udalerriren batean erroldatuta egoteko eta benetan bizitzeko eskatzen den denbora bi urtera murrizten du, gaur egun indarrean dauden eta oraindik arau orokorra diren hiru urteen aldean.

2) DSBEa eskuratzea errazten du. Horretarako, bi neurri hauek konbinatzen ditu:

a) Alde batetik, kendu egin da bizikidetzaren unitatea antzinasun jakin batekin —orain arte, urtebete— eratuta egoteko eskakizuna. Eskakizun horren benetako funtzionaltasuna guztiz eztabaidagarria da.

b) Bestetik, pentsioei eta prestazio publikoei soilik lotutako eskubideak alde aurretik egikaritzeko eskakizunari dagokionez, ezabatu egin da eskatzaileari edo bizikidetzaren unitateko edozein kideri legokiokeen eduki ekonomikoko eskubide oro baliarazteko betebeharra, orain arte eskakizun-betebehar gisa indarrean egon dena.

Betebehar hori ezabatzearekin batera, amaiera ematen zaio emakumeak zeharka diskriminatzeko modu bidegabe bati. Izan ere, eskubide horiek baliatzea mantenu-pentsioen erreklamazioetan kontzentratzen da nabarmenki, eta emakumeak dira inguruabar hori gehienbat egokitzen zaien bizikidetzaren unitateen titularrak.

Eskakizun-betebehar horri eusteak eragin negatiboa zuen emakumeak prestazioa jasotzeko garaian, beste gurasoari egotz dakioken ez-betetze baten ondorioz.

Bestalde, ez dago neurri honi lotutako ondorio maltzurrik. Ez-betetzea egin duen gurasoaren seme-alabek ez dute beren egoera larriagotuta ikusiko, hain zuzen ere, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoa esker. Gainera, ez da inolako galerarik izango diru-kutxa publikoetan, etekinen kalkuluan mekanismo zuzentzaile bat txertatzen baita, eskubide horiek baliatzean pasibotasun-arriskurik egon ez dadin.

3) 17., 18. eta 19. artikuluek identifikatzen dute zein kolektibok behar duten, kalteberatasun bereziagatik, sartzeko betekizun jakin batzuk arinagotzea —adina eta galdatzekoa den erroldatze-aldia eta benetako bizilekua, edo horietako bat bakarrik, kasuaren arabera—.

Horrela, bete egiten da Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren funtsezko helburua, eta, aldi berean, kontuan hartzen da gizarte-laguntzak erregulatzen dituen araudia aldatzeko buruzko Eusko Legebiltzarraren 95/2016 Legez besteko Proposamenaren agindua. Proposamen hori 2016ko abenduaren 15ean onartu zen, eta Eusko Jaurlaritzari eskatzen zion adostasun handiko gizarte-itun bat sustatzeko, besteak beste, “krisiak eragindako pobrezia-egoera berriei erantzuteko; horretarako, bizikidetzaren unitateak eta horietako kide bakoitzarena berrikusiko dira, euren babesa hobetzeko eta gizarte-larrialdiko egoerak kronifikatzea ekiditeko”.

Sartu egiten dira lehendik dauden bereziki babestutako kolektiboak, gizakien salerosketaren eta sexu-esplotazioaren biktimak, adingabeak babesteko sistemaren mende egon diren pertsonak, terrorismoaren biktimak —errearazio historikoko keinu gisa— eta gurasoena ez den bizileku batean bizi diren 18 eta 23 urte bitarteko pertsonak —baldin eta bertan gutxienez urtebetez bizi izan badira eta azken bietan alta-egoeran egon badira Gizarte Segurantzaren Sistemaren jasotako araubideetako edozeinen pean 240 egunez gutxienez—.

4) 21. artikulua gero eta ohikoagoa den egoera bat jasotzen du, hau da, ezkontidearen edo bikotekidearen bizilekua ez den beste batean bizi diren pertsona ezkonduen edo ezkontzaren antzeko lotura duten pertsonen egoera. Ez da hori prestazioa eskuratzea edo mantentzea eragozten duen inguruabarra, baina beste bizileku hori behar bezala justifikatutako arrazoi batengatik bermatuta egotea eskatzen da. Horretarako, inguruabar justifikatzaileen zerrenda bat, azalpen hutsekoa, ezartzen du Legeak.

2. atalak bizikidetza-unitateak erregulatzen ditu. Horiek definitzeko, abiapuntutzat hartu dira Euskal Autonomia Erkidegoko familien ezaugarri buruzko epe ertaineko analisi prospektiboak eta errealtate soziologikoa. Euskal Estatistika Erakundeak familiei buruz egindako 2018ko otsailaren 28ko azterlanari erreparatuta —familia motaren eta batez besteko tamainaren arabera—, Euskal Autonomia Erkidegoan, honako hauek dira familia-eredu ugariak ehunekoetan: seme-alabak dituen familia nuklearra (% 33,63), pertsona bakarreko familia (% 28,47) eta seme-alabarik gabeko familia nuklearra (% 29,96). Beste familia mota batzuk, hala nola konposatuak, zabalduak edo polinuklearrak, nabarmen atzean geratzen dira.

Bestalde, 2035erako proiektzioak, Estatistikako Institutu Nazionalaren datuetan oinarrituta, adierazten du Euskal Autonomia Erkidegoan behera egingo duela etxe bakoitzeko pertsonen batez besteko tamaina: 2,38 pertsona/etxe gaur egun eta 2,27 pertsona/etxe 2035ean.

Datu horiekin, 25.1 artikuluan definitzen da ahaidetasun-lotura, ezkontza-lotura edo horren antzeko lotura duen familiaren inguruko oinarrizko bizikidetza-unitatea, baina kontuan hartutako odolkidetasunaren eta ezkontza-ahaidetasunaren maila murriztu eta egungo bigarren graduan kokatzen da, euskal familien egungo eta etorkizuneko errealtatera hobeto egokitzen delako.

Bizikidetza-unitateen definizioari beharrezko malgutasuna emateko asmoz, bizileku berean bizi diren eta ahaidetasun-loturarik, ezkontza-loturarik edo horren antzeko loturarik ez duten pertsonen ahalbidetu egiten zaie bizikidetza-unitate bakarri osatze aldera askatasunez elkartzea edo, bestela, pertsona bakarreko bizikidetza-unitateari eustea. Baina, azken kasu horretan, prestazioaren zenbatekoa zehaztean adieraziko diren ondorio ekonomikoen mende jarri beharko dute.

Ezohiko unitateei dagokienez (26. artikulua), lehendik daudenei gehitu zaizkie gizakien salerosketaren eta sexu-esplotazioaren biktimak, eta pentsiodunak.

Bestalde, ezohiko unitateen gehieneko iraupena hiru urtera arte aldatzen da, BGDSaren ildotik. Muga horretatik salbuetsita daude, jakina, pentsiodunek osatutako bizikidetza-unitateak, horien iraupena mugagabea izango baita.

27. artikulua orain arteko hutsunea betetzen du, eta ezkontzaren antzeko lotura definitzen du lege honen ondorioetarako, Izatezko Bikoteak erregulatzen dituen maiatzaren 7ko 2/2003 Legearekin paralelismo egokian, baina, aldi berean, formalizatu gabeko bikoteen errealtatea aintzat hartuta, haien existentziaren iuis tantum presuntzioa ezartzen baitu, bizikidetza-modu bakoitzaren erregulartasuna, normaltasuna eta probabilitatea kontuan izanda. Hori aplikatzearen ondorioz, saihestu egingo da bizi-komunitate egonkorak modu artifizialean banatzea prestazioaren ondorioetarako soilik, eta, gainera, prestazioa kudeatu eta tramitatzeko mesedegarria izango da.

Azkenik, ezabatu egiten da orain arte erregelamenduz ezarritako muga, bizileku bakoitzeko aitortutako DSBE-en gehieneko kopuruari dagokionez. Euskal Autonomia Erkidegoko Hirugarren Sektore Sozialeko erakunde aldarririk historiko bat da hori, Arartekoak ere proposatutako 2021eko martxoaren 18ko agiri honetan: “Euskadin familia-erreferenterik ez duten gazte migratzaileei buruzko azterlana. Diagnostikoa eta jarduteko proposamenak”.

3. atalak titularren eta onuradunen betebeharrak erregulatzen ditu, eta aldaketa garrantzitsuak sartzeko dituzten. Aldaketa horiek bideratuta daude betebeharren katalogoak prestazioaren

xedearekin duen zuzeneko loturaren arabera objektibatzen. Hala, ezabatu egiten dira funtzionaltasunik gabeko betebeharrak edota, egiaztatu ahal izateko, titularren eta onuradunen esparru pribatuen sartzeari eskatzen dutenak, halaberrez hautazkoa den azterketa batetik zenbait jokabide edo gastu kontrolatzeko justifikazio bakarrekin.

29. artikulua, berriz, agertzeko betebeharra ezartzen du. Lege-mailako arau batean jasota egon behar du betebeharrak, Administrazio Publikoaren Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 19. artikulua xedatutakoaren arabera. Neurri proportzionatua da, eta justifikatuta dago titular eta onuradunek laguntzeko duten betebeharraren eta mekanismo eraginkor bat ezartzeko premian. Mekanismo horrek bidea eman behar du, beste batzuekin batera, benetako bizilekuaren betekizuna egiaztatzeko, hori bereziki garrantzitsua baita prestazioa bidegabe edo iruzur bidez jaso izanaren zantzu sendoak dauden kasuetan.

4. atala zenbatekoa zehazteari buruzkoa da, eta oso aldaketa esanguratsuak sartzen ditu orain arte indarrean den ereduari.

1) Alde batetik, orain arte existitzen ez ziren kontzeptuetan banatutako zenbateko jakin batzuen baturak ezartzen du bizikidetzaren unitate bati dagokion gehieneko errenta bermatua, 30. artikuluan xedatutakoaren arabera. Hona adierazitako kontzeptuak:

a) Oinarrizko zenbatekoa, 31. artikuluan arautua: Euskal Autonomia Erkidegoan bizileku batean oinarrizko premiak asetzera bideratzen den gutxieneko gastuaren adierazpena. Horren zenbatekoa, hileren erreferentziatua, Euskal Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorren Legeak zehaztuko du. Dena den, Legea indarrean jartzen den urtean zenbateko hori bat etorriko da BGDSaren onuradun indibidual bati dagokion hileko errenta bermatuaren zenbatekoarekin. BGDSa “zoru-prestazio” gisa, izendatzaile komunitako txikien gisa, hartzearen ondorio logikoa da hori.

b) Osagarri indibidualek —32.1 artikuluan erregulatzen dira— bizikidetzaren unitatearen gastuen banaketa kuantifikatzen dute, kontuan izanda hura osatzen duten pertsonen kopurua, familia-unitatearen baliokidetasun-koefizientei jarraituz —familia-politiken eremuan familia-errenta estandarizatzeko sistemari buruzko uztailaren 24ko 154/2012 Dekretuaren 6. artikulutik ateratzen dira koefiziente horiek—. Hain zuzen, horregatik kuantifikatzen da titularren osagarria oinarrizko zenbatekoaren % 50ean, eta bizikidetzaren unitatea osatzen duten gainerako pertsonen osagarria oinarrizko zenbatekoaren % 30ean.

c) Bizikidetzaren unitatearen ezaugarriak lotutako osagarriak 32.2 artikuluan erregulatzen dira. Horiek aplikatuko zaizkie guraso bakarreko bizikidetzaren unitatei; genero-indarkeriaren edo etxe-indarkeriaren biktimek, gizakien salerosketaren biktimek eta sexu-esplotazioaren biktimek osatutako bizikidetzaren unitatei; pentsiodunek osatutakoei; eta % 45eko edo hortik gorako desgaitasuna duten pertsona batek edo gehiagok osatutakoei, arrazoi horregatik pentsiorik jasotzen ez badute. Osagarri horiei oinarrizko zenbatekoaren % 40ko balioa ematen zaie pentsiodunek osatutako unitateentzat, eta % 25ekoa gainerakoentzat.

2) Bestetik, 33. artikuluan koefiziente zuzentzaileak ezartzen dira oinarrizko zenbatekoa eta osagarriak kalkulatzeko, bizileku berean bizi diren bizikidetzaren unitateak kontuan izanda. Koefiziente horien bidez, aipatutako inguruabarretan sortzen diren eskala-ekonomiak islatzen dira. Inguruabar horietan, gastu partekatutako egongo dira ezinbestean.

3) Bestalde, 34. artikulua erregulatzen du prestazioa eskuratzea baldintzatzen duten baliabideak kalkulatzeko aldi konputagarrien zehaztapena, eta eskabidea egin ondorengo hilabetera mugatzen du epe hori. Gainera, zenbatekoaren hiru hilean behingo eguneratzeak aurreikusten ditu, Frantziako ereduari jarraituz. Eguneratze horietan, kontuan hartutako hiruhilekoan eskuragarri dauden errenta eta diru-sarrera guztiei erreparatuko zaie.

Formula horri lotutako onurak garrantzizkoak dira, bai kudeaketa arintzearen ikuspegitik, bai bidegabe jasotako diru-sarrerak desagerraraztearen ikuspegitik —hori da, hain zuzen, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren kudeaketak duen arazorik larrienetako bat—, baita prestazioaren onuradunak babestearen ikuspegitik ere, ez baitute murriztuta ikusiko DSBEaren babes-ekintza aldi labur samarrak kontuan hartzen dituzten eguneratzeengatik.

4) Azkenik, 38. artikulua programatikoagoa da. Bertan, enplegurako pizgarrien erregulazioak errotiko aldaketa bat jasotzen du enplegurako pizgarrien kontzeptioan. Izan ere, egonkortasuna eskatzen du erregelamendu bidez zehazten diren mekanismoetan, eta horrek berekin ekarriko du pizgarrien aldi baterako iraupena amaitzea, horrek lan-merkatuan jarraitzeko gogoia kentzen baitie lan-errentak jasotzen dituzten pertsoniei.

5. atalak prestazioa etetea eta azkentzea erregulatzen du.

Legeak eutsi egiten dio prestazioa eteteko eta azkentzeko araubide klasikoari, zeina bereizita baitago zehatzeko ahala baliatzetik. Jurisprudentziak bermatzen du bereizketa hori, eta banandu egiten ditu araubide horren izaera eta zehapen-izaera hertsia, nahiz eta zehapen-ebazpen batek prestazioa azkentzea ekar dezakeen.

Hala ere, kontzeptuzko kategoria haiek eustearekin batera, aldaketa handiak ezartzen dira haien araubide juridikoan:

1) Alde batetik, 39. artikuluan bizikidetzaren unitateak babesteko mekanismo bat sartzen da, orain arte ezezaguna eta adingabeek osatutako unitateentzat garrantzi handikoa dena.

Eten partziala sartzen da prestazioaren ordainketan, betebeharrak jakin batzuk betetzen ez badira. Horrela, eteteak bizikidetzaren unitatearen ezaugarriei lotutako osagarriei eta osagarri individualari soilik eragingo die, ez-betetzearen erantzulea prestazioaren titularra bada, edo aipatutako osagarrietako azkenari, ez-betetzea onuradunetako bati egotzi ahal bazaio.

Arau hori salbuetsi egiten da etetearen arrazoia denean Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala (GPIP) sinatzeari uko egitea, hura egiten ez laguntzea edo hura sinatzeo betebeharra ez betetzea. Horrek berekin dakar prestazioa osorik etetea. Izan ere, erruzko omisio horiek kalte larria eragiten diote Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren xedeari, gizarteratzeko edozein helburu eta aukera zapuzten dute eta.

2) Bestetik, argi eta garbi mugatzen dira prestazioa etetea dakarten kasuak eta prestazioa azkentzea eragiten dutenak.

Azkontzearen berezko prestazio-galerari gehituko zaio prestazioa urtebetean ezin berriro eskatzea, DSBEa azkentzea eragiten duten ez-betetze orokorren kasuan, eta bi urtean, azkentzea honako hauen ondorio bada: funtsezko zehaztugabetasunak, faltsutasunak edo omisioak erantzukizunpeko adierazpenean eta horiekin lotutako beste inguruabar batzuk, aitortutako prestazioa bidegabekoa dela agerian uzten badute.

Aurreikuspen horrek proportzionaltasun hertsiko parametroetatik abiatuta lotzen ditu, batetik, Administrazioak eskatzaileen adierazpenetan jartzen duen konfiantza eta, bestetik, prestazioaren titularrei edo onuradunei egotz dakiekeen arrazoiren batengatik hura galtzearen ondorioak.

Hirugarren kapituluaren GLLei buruzkoa da, eta, honen bidez, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren baliabide ekonomikoa osatzen da. Prestazioak ez-aldizkako eta diruz laguntzeko prestaziotzat artikulatzen dira, eta xede dituzte gizarte-bazterketako egoerak prebenitzeko, saihesteko edo arintzeko behar diren gastu espezifiko ohiko nahiz apartekoei aurre egiteko baliabide nahikorik ez duten pertsonak.

Kapitulu horren erregulazioak ez du aldaketa esanguratsurik sartzen 18/2008 Legearekiko, lege honetan aurreikusitako bizikidetzaren unitateen konfiguraziora egokitzea eta onuradunen

baliabide guztiak kontuan hartzea eskatzen duten aldaketetatik haratago. Baliabide horiek DSBEarekiko komunak dira.

Laugarren kapituluak Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemako prestazio eta laguntzen araubide ekonomikoa erregulatzen du, 18/2008 Legearen II. tituluko III. kapituluaren ezarritakoari jarraituz, baina aipatzeko moduko hiru berritasun hauek sartzen ditu:

a) Lehen da bidegabe jasotako prestazioak eta laguntzak itzultzeko araubidearen erregulazioa, legearen 58. artikuluan jasotakoa. Bidegabe jasotako zenbatekoak itzultzeko betebeharra betearazteari buruzko araua ezartzen du. Hala, zenbateko horiek itzuli beharko dira hori adierazten duen ebazpena administrazio-bidean irmoa denean. Horretarako, konpentsazio bidezko ordainketari ematen dio lehentasuna, prestazioen titular izaten jarraitzen duten zordun askoren kalteberatasun ekonomikoko egoerara hobeto egokitzen delako.

Bi neurri horiek aurrerago aipatuko den administrazio egokirako eskubidearen alde egiten dute.

b) Bigarren berritasuna da Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemako prestazioen titularren eta onuradunen erantzukizun solidarioa aurreikustea, baita, egitate, omisio, negozio edo egintza juridikoen ondorioz, prestazio bat iruzurrez lortzen parte hartzen dutenen erantzukizun solidarioa ere.

c) Hirugarren berritasuna da bidegabe jasotako prestazioen preskripzioari buruzko araubidea zehaztea. Lau urteko epe orokorrari eusten zaio, eta Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren eskubideei aplikatzeko zaien araudiaren ondoriozko epearekin bat dator. Hala, epea zenbatzeko dies a quo ezartzen da, baita epe hori eteten den kasuen zerranda ere, segurtasun juridikoaren mesedetan, argi eta garbi.

- III. titulua prozedurei buruzkoa da eta hiru kapitulak osatzen dute.

Lehenengo kapitulua xedapen orokorrei buruzkoa da. Honako hauek erregulatzen ditu: Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak eta laguntzak tramitzeko eta aitortzeko eskumena, prozeduraren berri emateko printzipioak, lege honetan aurreikusitako prestazio eta laguntzei lotutako prozeduren esparruan pertsonak dituzten eskubideak, bitarteko elektronikoen bidez harremanak izateko eskubidea eta jakinarazpen eta komunikazio elektronikokoak.

Kapitulu honek erakusten du Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren kudeaketari eman nahi zaion bilakaera eta aldaketa, prestazio eta laguntzen tramitazioa bizkortuta eta haren jarduera herritarren zerbitzura bideratuta.

Legeak jaso egiten ditu Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legetik eratorritako printzipioak eta eskubideak, eta 62. artikuluan administrazio egokirako eskubidea aldarrikatzen du, artikulua hauetan xedatutakoaren ildotik: Europar Batasuneko Oinarrizko Eskubideen Gutuneko 41. artikulua (2010/C 83/02) eta gaur egun Legebiltzarrean tramitatzen ari diren Euskal Sektore Publikoaren Legearen proiektuko 65. artikulua.

Eskubide horrek protagonismo nabarmena hartu du jurisprudenzian azken urteotan, eta horren inguruan doktrina-gorputz bat sortu da. Horrek behartu egiten du Administrazioaren jardunbideak berraztertzea, bidezko zaintzaren eta arretaren printzipio egiturazailer moduko batetik abiatuta. Printzipio hori prozedura eta tramiteak betetzetik haratago doa. Nahitaez aipatzekoak dira, besteak beste, Europar Batasuneko Justizia Auzitegiaren 2011ko urriaren 25eko Epaia (Solvay / Batzordea) eta 2019ko urtarrilaren 16koa (United Parcel Service / Batzordea), eta Administrazioarekiko Auzien Salako Auzitegi Gorenaren 2017ko apirilaren 17ko Epaia (errekurtsoa: 785/2016), 2017ko abenduaren 5koa (Errekurtsoa: 1727/2016), 2019ko azaroaren 13koa (errekurtsoa: 1675/2018), 2019ko abenduaren 18koa (errekurtsoa: 4442/2018),

2020ko maiatzaren 18koa (errekurtsoa: 6950/2018), 2020ko maiatzaren 28koa (errekurtsoa: 5751/2107) eta 2020ko uztailaren 23koa (errekurtsoa: 7483/2018). Epai horiek, aztergai dugunaren oso bestelako esparru sektorialeki buruzkoak izan arren, argi eta garbi banakatzen dute eskubide haren edukia.

Europar Batasuneko Justizia Auzitegiaren eta Auzitegi Gorenaren doktrinatik abiatuta, eta Euskal Sektore Publikoaren Legearen proiektuan xedatutakoa kontuan izanik, zehaztu egin da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua bere eskumenen barruan gidatu beharko duen administrazio egokirako eskubidearen esanahia. Horretarako, hain zuzen ere, kontuan hartu da Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemako prestazioak aitortzeko prozedurak garatzen diren testuinguru berezia.

63. artikulua erregulatzen du harremanak bitarteko elektronikoen bidez izateko eskubidea, sensibilitate handienetik abiatuta, zerbitzu elektronikoen irisgarritasuna bermatuta, bazterketa digitalean ez egoteko eskubidea babestuta, Euskal Autonomia Erkidegoko Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeei gero eta digitalagoa den ingurune bateranzko eraldaketan beren zeregina aitortuta eta Euskal Sistemako prestazioen titularren eta onuradunen alfabetatze digitalaren alde eginda, Europako Batzordeak Parlamentuari, Kontseiluari, Europako Ekonomia eta Gizarte Komiteari eta Eskualdeetako Lantaldeari berriki helarazitako Komunikazioaren ildotik: Iparrorratz digitala 2030: Europaren bidea hamarkadarako; COM (2021) 118 azkena, 2021eko martxoaren 9koa.

Bigarren kapituluak prestazioak aitortzeari buruzkoa da, eta bi ataletan egituratzen da. Lehen atalaz prozeduraz dihardu. Prozeduraren hasiera, zuzenketa, instrukzioa eta ebazpena arautzen ditu, eta eskabide-eredu normalizatuaren erregulazio zehatza jasotzen du. Bigarren atala erantzukizunpeko adierazpenei buruzkoa da, eta berritasun garrantzitsua da lege honetan.

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemako hartzaileenganako konfiantzaren aitorpenik handiena islatzen du. Jaso egiten du, halaber, aitorpen horren ondorioen garrantziari lotuta hartzaileek erabateko erantzukizuna beren gain hartuko dutenaren konfiantza.

Erantzukizunpeko adierazpenek prestazioa eskuratzea errazten diete premia-egoeran dauden pertsona guztiei, eta, aldi berean, interes publikoak babesten dituzte. Izan ere, adierazpen horien inguruan kontrol-dinamika garrantzitsuak sortzen dira, Sistemaren kalteak saihesteko. Gainera, ondorio zorrotzak ezartzen dira prestazioa aitortzea bidegabekoa dela agerian geratzen den kasuetan, hala nola: faltsutzea, funtsezko zehaztasunik eza edo erantzukizunpeko adierazpenarekin lotutako beste edozein inguruabar.

Erantzukizunpeko adierazpenak ezinbesteko pieza dira Sistemaren garapen elektronikorako, beste administrazio publiko batzuekin informazioa trukatzeko den bezalaxe. Hain zuzen ere, erantzukizunpeko adierazpenen funtzionaltasuna zabaltzen da eskabidea osatzeko behar diren dokumentuak telematikoki egiaztatu ezin direnean edo Administrazioaren esku ez daudenean, 72.2 artikulua ezartzen duenez.

Erantzukizunpeko adierazpenaren ondorioak 73. artikuluan erregulatzen dira. Prestazioa onartzen da berori aurkeztu eta hurrengo hilaren lehen egunetik aurrera, galarazi gabe Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak balia ditzakeen kontrol- eta ikuskapen-ahalmenak. Nolanahi ere, erantzukizunpeko adierazpenak ez du adierazitako ondorioz izango, baldin eta sartzeko betekizunen bat bete ez dela agerian uzten bada, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren esku dagoen dokumentazioa egiaztatu ondoren. Dokumentazio hori izan daiteke eskatzaileak aurkeztutakoa edo informazioa trukatzeko sistemen bidez lortutakoa.

Hirugarren kapituluak erregulatzen ditu prestazioen zenbatekoa eguneratzeko prozedura eta kontrol-prozedura.

Prozedura horietako lehenengoaren gauzarik esanguratsuena da diru-sarrerak bermatzeko errentaren aitorpen guztiak hiru hilean behin berrikusten direla, hurrengo hiruhilekoan zein

zenbateko egokituko den finkatzeko. Kontuan hartutako aldiak aztertzekeo prozedura zaintzen da, horiek Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren kudeaketa-aukeren arabera behar bezala dimentsionatuta. Jarraian, administrazio-isiltasunaren ondorioak ezartzen dira.

Bestalde, kontrol-prozeduraren helburua da titularrarentzat eta bizikidetza-unitateko kideentzat ezarritako betekizunak eta betebeharrak betetzen direla egiaztatzea, eta ez dakar berritasun esanguratsurik, kontrola zein maiztasunez behin egin beharko den ezartzeaz haratago.

Legearen 79. artikulua aurreikusten du prestazioen kontrolean adimen artifizialeko sistemak erabiltzea. Izan ere, jakitun da sistema horiek datozen urteetan protagonismo handia hartuko dutela administrazio publiko guztien zereginetan. Dena den, sistema horiek etikoki erabiltzekeo konpromiso aitortzen du.

Erregulazio hori berria da Euskal Autonomia Erkidegoko ordenamenduan, baita Estatuaren gainerakoaren ordenamenduan ere, eta oinarri hartu ditu honako hauetan jasotako kontsiderazioak: “Adimen artifizial fidagarrirako jarraibide etikoak” dokumentua, 2019ko apirilaren 8an argitaratua eta adimen artifizialeko goi-mailako adituen taldeak prestatua (2018ko ekainean Europako Batzordeak eraturako taldea); adimen artifizialari buruzko Europako Batzordearen Liburu Zuria —bikaintasunera eta konfiantzara bideratutako Europako ikuspegi bat—;COM (2020) 65 azkena, 2020ko otsailaren 19koa, adimen artifiziala administrazio-zuzenbidean, administrazio publikoaren kontrolean edo adimen artifizialaren erabilerarekiko bermeetan aplikatzeari buruzko azterlan doktrinalei buruzkoa (Alejandro Huergo, Susana de la Sierra edo Lorenzo Cotino irakasleek egindakoak, adibide batzuk jartzearen); eta Italiako Estatu Kontseiluaren 2019ko apirilaren 8ko 2270 eta 2019ko abenduaren 13ko 8472 epaiak, eta Hagako Barruti Auzitegiaren berriena, 2020ko otsailaren 5koa.

Laugarren kapitulua datu pertsonalak babesteari eta informazioa emateari buruzkoa da. Errespetua aldarrikatzen du datuak babesteko legeriarekiko eta Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemako prestazioak kudeatzeko espedienteetan ageri diren eskatzaile, titular, onuradun eta hartzaielen datuen konfidentzialtasunarekiko. Halaber, informazio zehatza ematen du prestazio horiek behar bezala kudeatzeko, betiere gardentasun handienaren barruan eta, era berean, kontuan hartuta administrazio eta erakunde publiko guztiek duten erantzukizuna lankidetzan aritzeko betebeharrean, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak dituen eskumenak behar bezala egikaritu ditzan.

Era berean, aztertu egiten du pertsona fisiko edo juridiko pribatuek eta nortasunik gabeko erakundeek informazioa emateko duten betebeharra, eta eskatu ahal izango den informazio garrantzitsua identifikatzen du, baita eskaera horrek izan beharko dituen bermeak ere.

- IV. titulua ikuskatzeko eta zehatzeko ahalari buruzkoa da, eta itxi egiten du Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemako prestazio ekonomikoei eta laguntzei egiten zaizkien kontrolen sorta. Titulua bi kapitulutan egituratzen da.

Lehena ikuskatzeko ahalari buruzkoa da, eta haren erregulazioak araudiaren zaintza- eta kontrol-parametro klasikoei jarraitzen die. Horrela, ekarpen erabakigarria egiten du Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren oinarriak babesteko, titularren eta onuradunen eskubideak babesteko, prestazioen zuzentasuna ziurtatzeko eta horiek eskuratu eta mantentzeko parametro arauemailetara egokitzekeo.

Ikuskapena funtsezko zerbitzua da Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren, eta amaiera ematen dio sistema horren iraunkortasuna eta legitimitatea bermatuko duten neurrien multzoari.

84. artikulua aurreikusten du urtero onartzea laguntza-, ikerketa- eta kontrol-plana. Horren helburua izango da ez-betetzei aurrea hartzea, eta sustatzea norberak bere borondatez bete

ditzan Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemako prestazioak aitortzeko eta jasotzeko betebeharrak.

Gainerakoan, 87. eta 88. artikuluetan erregulatu egiten dira Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko Ikuskaritzaren eginkizunak eta ahalmenak. Horiek beharrezkoak dira lege honetan eta lege hau garatuko duen araudian xedatutakoa betetzen dela bermatzeko. Orobat, kontuan hartu behar da 89. artikuluan aurreikusitako ikuskapen-lanerako laguntza, bidea emango baitu zeregin hori beste edozein ikuskapenen antzeko parametroetatik egiteko.

Bigarren kapitulua zehatzeko ahalari buruzkoa da. 91. artikulua xehetasunez erregulatzen du legean aurreikusitako arau-hausteen erantzukizuna, eta 16 urtetik gorako erantzukizuna ezartzen du, lana lortzeko aukerarekin behar bezala lotuta —aukera hori aurreikusita dago Langileen Estatutuari buruzko Legearen testu bategina onartzen duen urriaren 23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretuan—. Horretarako, enpleguaren funtzionaltasunari erreparatzen dio, lhorti ege honek pertsonen gizarteratzea antolatzeke hartzen dituen ardatzetako bat den heinean.

92.etik 94.era bitarteko artikuluetan aurreikusitako arau-haustea honela sailkatzen dira: arinak, larriak eta oso larriak. Sailkapen horrek zehazki islatzen ditu babestutako ondasun juridikoak eta horiek urratzearen eta horiei kalte egitearen ondoriozko gaitzesgarritasuna. Zehapenek funtsezko hiru berritasun dituzte:

a) Lehenak zerikusia du Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemako prestazio eta laguntzen titular edo onuradunek egindako arau-hauste larrienerako isun-zehapenak kentzearekin. Hala ere, zehapen horiei atxikitzen zaie —arau-haustearen larritasunarekiko proportzio egokian— honako neurri hauek: prestazioak azkentzea, gizarte-larrialdietarako laguntzen kobrantza azkentzea eta, hala badagokio, jasotako laguntzak itzuli behar izatea, baita horiek eskuratu ezin izatea ere urte eta erdi eta hiru urte bitarteko aldi —aldi hori bost urtera arte luzatu ahal izango da larritasun bereziko inguruabarretan—.

b) Bigarren berritasuna zehapenen katalogo bat aurreikustearekin lotuta dago. Zehapen horiek zuzenduta daude arau-haustea egin den unean laguntzen titular edo onuradun ez diren erantzuleei.

c) Hirugarren berritasun gisa, aurreikusten da hamasei urtetik gorako eta hemezortzi urtetik beherako arduradunek aukera izango dutela 95. artikuluan ezarritako zehapenen orde, haien berariazko baimenarekin betiere, interes sozialeko prestazioak egitea. Prestazio horiek adingabetasunera egokitutako aldietan luzatuko dira. Horrela, zehapen-arloko legezketasun-printzipioa errespetatuko da.

Gizarte-intereseko prestazioak adingabeentzat bereziki egokiak direla jo da, beren hezkuntza-helburuagatik eta helburu hori betetzearekin lotutako bermeengatik.

- V. tituluak gizarteratzeko eta laneratzeko zerbitzuak erregulatzen ditu. Titulu hau osatzen duten lau kapituluek gai hauek jorratzen dituzte, hurrenez hurren: zerbitzu hauei buruzko xedapen orokorrak; gizarte- eta lan-diagnostikorako ezarritako tresnak eta onuradunen beharren balorazioa; Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala (GPIP); eta laneratzeko eta gizarteratzeko programak eta zerbitzuak.

Xedapen orokorreari dagokienez, berritasun nagusia erreferentziako profesionala esleitzean datza. Izan ere, profesional hori, laneratzeko zerbitzuen hartzaileen kasuan, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak esleituko du.

Dituzten beharren arabera gizarteratzeko zerbitzuen hartzaile diren pertsonen dagokienez, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren funtzionamendua erregulatzen duen araudiak xedatutakoa beteko da. Orobat, aukera ezartzen da Euskal Autonomia Erkidegoko Hirugarren Sektore

Sozialeko erakundeak, era berean, onuradunak laneratzeko eta gizarteratzeko prozesuetan laguntzaile gisa onartzeko.

Bigarren kapituluak triaje-tresna bat aplikatzea sartzen du, sistemaren onuradunen laneko beharrak eta/edo gizarte-beharrak hautematera bideratuta. Behin triaje hori eginda, eta emaitzen arabera, bidezko gizarte- edo lan-diagnostikoko tresnak aplikatuko zaizkie onuradunei.

GPIPak ordezkatu egiten du aurretik indarrean zegoen araudiko gizarteratze aktiborako hitzarmena —titulu honen hirugarren kapituluaren erregulatzen da—.Esku-hartze mota indibidualizatu hori laguntza- eta babes-premia handienak dituzten pertsonengan ardazteko, diru-sarrerak bermatzeko prestazioaren titularrak eta onuradunak programa hori negoziatzera eta sinatzera behartuta egongo dira prestazioa eskuratu dutenetik urtebete igarotzean, galarazi gabe gizarteratzeko tresna hori BGDSa jasotzen duten pertsona guztiei eskaintzea. Une horretatik aurrera, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak erreferentziako teknikari bat esleituko du GPIParen sustapenez, negoziazioaz, sinaduraz, jarraipenez eta ebaluazioaz arduratzeko. Programa prestatzean agerian geratuz gero gizarteratzea lehenetsi beharra dagoela, erreferentziazko profesionala gizarte-zerbitzuetan kokatuko da.

Laugarren kapituluak laneratzeko eta gizarteratzeko programak eta zerbitzuak erregulatzen ditu. Horien oinarri dira enplegarritasuna hobetzeko laguntza-programa indibidualizatuak —Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak eskaintzen ditu eta bermatuta daude—, baita laneratzera eta gizarteratzera bideratutako euskal administrazio publikoen beste programa eta zerbitzu batzuk ere. Programa eta zerbitzu horien artean nabarmentzen dira lanerako prestakuntzako, lan-bitartekotzako edo enplegu lagundurako programak, baita gizarte-bazterkeriako egoeran edo arriskuan dauden pertsonen zuzendutako zerbitzuak eta prestazioak ere, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren ezarritakoak, hain zuzen.

Edonola ere, nabarmentzekoa da 113.2.b) artikuluan jasotako aurreikuspena. Horren arabera, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak konpromisoa hartzen du, GPIParen esparruan, gutxienez enplegu-eskaintza bat egiteko lan-merkatu arruntean edo publikoki diruz lagundutako programen bidez, edota ikaskuntzaren emaitzak egiaztatze aukera emango duen prestakuntza-jarduera bat eskaintzeko.

- VI. titulua Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema planifikatzeari eta garatzeari buruzkoa da, eta VII. titulua, berriz, sistema horren eskumen- eta finantzaketari-araubideari buruzkoa. Funtsean, biek indarrean dagoen erregulazioari eusten diote.

- VIII. titulua lankidetzari, koordinazioari eta parte-hartzeari buruzkoa da, eta Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordea erregulatzen du, euskal administrazio publikoen arteko lankidetzarako erakunde gorena den heinean. Bestetik, Gizarteratzeko Euskal Kontseilua kontsultarako eta parte hartzeko organo gisa konfiguratu du.

- Azkenik, IX. tituluak Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren ebaluazioa eta Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoa arautzen ditu, legeak gardentasunarekin eta kontuak ematearekin duen konpromisoaren erakusgarri gisa.

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren funtzionamendua, emaitzak, kalitatea eta kudeaketa-egituren inpaktua eta osagaiak bi urtean behin ebaluatuko dira, 136. artikulua ezartzen duenez.

Legeak garrantzi handia ematen dio ebaluazio-funtzioari, eta Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordea eta Gizarteratzeko Euskal Kontseilua behartzen ditu ebaluazioetan txertatzen diren ondorio eta gomendioetatik aldentzen diren erabakiak eta akordioak arazoitzera.

Horretarako, sistemaren ebaluazioa organo independente bati esleitzen zaio, Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoari, hain zuzen ere. Bigarren kapituluak organo horren erregulazioari buruzkoa da.

Administrazio-organo espezializatua da, eta, bere funtzioak betetzean, objektibotasun eta independentzia funtzional osoz jardungo du, eta diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloko ebaluazioa, berrikuntzaren sustapena eta ikerketa ditu eskumen-esparru.

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemari aplikatutako baliabide publikoen garrantziak eskatzen du kontuak etengabe ematea, baita zabaldutako politikak eraginkorrak direla, eskatzekoak diren jasangarritasun-parametroetara egokitzen direla eta gizarte osoaren mesederako direla bermatzea ere. Horretarako, Organoa ezinbesteko tresna da euskal administrazio publikoek bazterkeria prebenitzen eta desagerrarazten esku hartzeko gaitasunak garatu eta etengabe hobetu ditzaten.

I. TITULUA

XEDAPEN OROKORRAK

1. artikulua.- Xedea

Lege honen xedea da Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema erregulatzea. Sistema hori bideratuta dago pertsonak baztertuta geratzeko arriskua prebenitzera, bazterketa pertsonal, sozial eta laboraleko egoerak arintzera, bizitza duina bermatzera eta baliabide pertsonal, laboral, sozial edo ekonomiko nahikorik ez dutenak erabat gizarteratzera.

2. artikulua.- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren definizioa eta egitura

1. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak bildu egiten du gizarteratze-politika sustatzeko eta garatzeko behar diren egituren, prestazioen eta zerbitzuen multzoa.

2. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren egitura honako hauek osatzen dute: Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak, gizarte-zerbitzuek eta, beharrezkoa denean, hezkuntza-, osasun- eta etxebizitza-zerbitzuek.

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio- eta zerbitzu-osagaiak 5.etik 7.era bitarteko artikuluetan aurreikusitakoak dira.

3. artikulua.- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren printzipioak

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema printzipio hauek arautzen dute:

a) Eskubide bikoitza. Prestazio publiko ekonomikoak jasotzeko eskubide subjektiboa aitortzen da. Horien helburua da aurre egitea bizitzaren oinarrizko premiei eta laneratzeko eta gizarteratzeko laguntza pertsonalizatua bermatzera bideratutako zerbitzuei.

b) Unibertsaltasuna. Lege honetan eta honek adierazten dituen legeetan ezarritako betekizunak eta baldintzak betetzen dituen edonork eskuratu ahal izango ditu haietan erregulatutako prestazioak.

c) Berdintasuna eta ekitatea. Euskal administrazio publikoek, beren eskumenen esparruan, bermatu egingo dute lege honetan aurreikusitako prestazioak eta laguntzak berdintasun-

baldintzetan eskuratzea, ekitate-irizpideen arabera, baldintza pertsonal edo sozialei lotutako inolako bereizkeriarik gabe, eta modu homogeenan Autonomia Erkidego osoan.

d) Elkartasuna. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak herritar guztien lankidetzara eta erantzunkidetasuna sustatuko ditu, haiek laneratzeko eta gizarteratzeko, autonomia lortzeko eta gizartean parte hartzeko helburuak lortzearen.

e) Genero-ikuspegia sartzeara. Euskal politika publikoen osotasunarekin koherentziaz, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak lagundu egingo du helburu orokor hauetan: emakumeen eta gizonen arteko desberdinkeriak desagerraraztea eta haien berdintasuna bultzatzea, eta, bereziki, pobrezia emakumeengan duen eragin handiagoa arintzea eta horretan prebentzio-lana egitea.

f) Haurrak babestea. Euskal politika publikoen osotasunarekiko koherentziaz, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak haurren pobrezia eragina prebenitzen eta arintzen lagunduko du.

g) Enplegua errentagarri egitea. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak bermatuko du lan-merkatuan sartzeara aukera erakargarriagoa eta errentagarriagoa izan dadin lege honetan aurreikusitako prestazio ekonomikoak jasotze hutsa baino.

h) Gizarteratze-politikaren zeharkakotasuna. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak, beharrezkoa denean, beste sistema sektorial batzuen esku-hartzea bermatuko du, hala nola gizarte-zerbitzuena, osasunarena, hezkuntzarena eta etxebizitzarena, onuradunak benetan eta eraginkortasunez gizarteratzeko helburuarekin.

i) Arreta pertsonalizatua, malgua, integratua eta etengabea. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak arreta integratua, pertsonalizatua, goiztiarra eta malgua eskainiko du, onuradunen behar partikularretara egokituta, behar horiek irauten duten bitartean.

j) Baliabideen kalitatea eta optimizazioa. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren funtzionamenduak irizpide hauei erantzun beharko die: kalitatea, baliabideen aprobetxamendu optimoa eta prozeduren etengabeko hobekuntza.

k) Euskal administrazio guztien koordinazioa eta inplikazioa. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren esparruan, euskal administrazio publikoek koordinazio- eta lankidetzara-printzipioen arabera jardungo dute, elkarri laguntza emanez, baita lege honen aurreikuspenak eraginkortasunez aplikatzeko behar diren informazioa eta lankidetzara emanez ere.

l) Parte-hartzea. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak sustatu egingo du erabiltzaileek, gizarte-erakundeek eta herritar guztiek gizarteratzeko eta laneratzeko prozesuetan parte hartzea.

m) Ebaluazioa. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren funtzionamendua ebaluaziopean egongo da.

4. artikulua.- Arreta-eredua

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak, aurreko artikuluan aipatutako printzipioekin bat etorritik, arreta pertsonalizatua, malgu, integratua, etengabe eta profesionala emango du, aurrerapen teknologikoez baliatuko dena, komunitate- eta hurbiltasun-ikuspegia eskainiko duena eta prebentzio-jarduerei eta ohiko ingurune arretari lehentasuna emango diona, betiere posible eta komenigarri bada.

5. artikulua.- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren osagaiak

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak osagai hauek ditu:

- a) Prestazio ekonomikoak eta gizarte-larrialdietarako laguntzak.
- b) Laneratzera eta gizarteratzera bideratutako zerbitzuak.

6. artikulua.- Prestazio ekonomikoak eta gizarte-larrialdietarako laguntzak

1. Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoak honako hauek dira:

- a) Diru-sarrerak bermatzeko errenta.
- b) Bizitzeko gutxieneko diru-sarrera, horren araudi erregulatuak xedatzen moduan.

2. Gizarte-larrialdietarako laguntzak helburu ditu gizarte-bazterketa prebenitu, saihestu edo arintzeko behar diren gastu espezifikoak, ohikoei nahiz ezohikoei, aurre egiteko aski baliabide ez dutenak.

7. artikulua.- Laneratzera eta gizarteratzera bideratutako zerbitzuak

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemak laneratzera eta gizarteratzera bideratutako zerbitzu hauek ematen ditu:

- a) Egoera eta beharrak baloratzeko tresnak.
- b) Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala.
- c) Enplegarritasuna sustatzeko eta hobetzeko zerbitzuak.
- d) Gizarteratzea sustatzeko eta hobetzeko zerbitzuak.
- e) Esku hartzeko beste neurri espezifiko batzuk, Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren esparruan.

8. artikulua.- Titularrak, onuradunak eta jasotzaileak

1. Prestazio ekonomikoak eta gizarte-larrialdietarako laguntzen titular dira horiek jasotzeko eskubidea aitortzen zaien pertsonak, lege honetan eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrerak erregulatu dituen araudian ezarritakoaren arabera.

Laneratzeko eta gizarteratzeko zerbitzuen titular dira egoeraren eta beharren hasierako balorazioaren hartzaileak, baldin eta Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala sinatzen badute, eta enplegarritasuna sustatzeko eta hobetzeko zerbitzuen, gizarteratzea sustatzeko eta hobetzeko zerbitzuen edo esku hartzeko neurri espezifikoak hartzaileak badira.

2. Prestazio ekonomikoak eta gizarteratzeko eta laneratzeko zerbitzuen onuradun dira titularraren bizikidetzaren bereko kideak, balorazio pertsonalizatua egiten ez bazaie. Pertsona bakarreko bizikidetzaren kasuan, titularra, era berean, prestazioak eta zerbitzuen onuradun izango da.

Gizarte-larrialdietarako laguntzetan, pertsona bera izango da titular eta onuradun.

3. Prestazio ekonomikoak eta gizarte-larrialdietarako laguntzak jasotzen dituzten pertsonak dira hartzaileak. Oro har, prestazioak eta laguntzen titulartasuna duenari egingo zaio ordainketa.

Erregelamenduz zehaztuko da zein kasutan egin ahal izango zaion ordainketa titularra ez den beste pertsona bati. Nolanahi ere, hori bidezkoa izango da 25.2 artikuluan aipatzen diren bizikidetza-unitateetako kideek eskatzen dutenean eta organo eskudunak hala erabakitzen duenean.

Bizitzeko gutxieneko diru-sarrerari dagokion prestazioaren kasuan, hura erregulatzen duen araudiak xedatutakoa beteko da.

9. artikulua.- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio, laguntza eta zerbitzuen titular eta onuradunen eskubideak¹. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio, laguntza eta zerbitzuen titular eta onuradunei honako eskubide hauek aitortzen zaizkie:

a) Prestazio ekonomikoei, gizarte-larrialdietarako laguntzei eta laneratzera eta gizarteratzera bideratutako zerbitzuei buruzko informazio osoa, egiazkoa, jarraitua, ulergarria, eskuragarria, nahikoa eta eraginkorra lortzea.

b) Arreta pertsonalizatu integratua, goiztiarra eta malgua jasotzea, alderdi indibidualak, familiakoak eta komunitarioak kontuan hartuko dituen.

c) Prestazioak, laguntzak eta zerbitzuak pertsonaren konfidentziasuna, duintasuna eta intimitatea errespetatuz jasotzea, haren oinarriko eskubideak eta askatasunak bermatuta.

d) Gizarteratzeko zerbitzuak diseinatzen eta programatzen parte hartzea lege honetan aurreikusitako moduan, eta erreferentziako profesionalak azaltzen dizkion aukeren artean askatasunez hautatzea.

e) Erreferentziako profesionala ordezkatzeko eskatzea, erregelamendu bidez ezartzen den moduan.

f) Eskuragarri dauden gizarteratzeko zerbitzuen, diagnostikatutako beharren, bilakaeraren eta gizarteratze-prozesuari buruzko aholkularitzaren berri izatea.

g) Enplegarritasuna eta gizarteratzea hobetzeko laguntza-zerbitzuak jasotzea, lege honen V. tituluaren ezarritakoaren arabera.

h) Iradokizunak eta erreklamazioak egitea.

i) Harremanak zein hizkuntza ofizialetan izan nahi dituzten aukeratzea, eta hizkuntza hori erabiltzeak inolako diskriminaziorik ez eragitea.

j) Prestazioak, laguntzak eta zerbitzuak tramitatzean, administrazio-prozedura erkidearen legerian aurreikusitako eskubideak, baita administrazio egokirako eskubidea ere.

2. Gizarteratze-politikaren zeharkakotasunaren esparruan, eta dagokion araudi sektorialak xedatutakoaren arabera, Euskal Autonomia Erkidegoko herri-administrazioek sustatu egingo dute honako eskubide hauek aitortuta izan ditzatela Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio, laguntza eta zerbitzuen titular eta onuradunek:

a) Etxebizitza, Etxebizitzari buruzko ekainaren 18ko 3/2015 Legea garatzen duen araudian ezarritako prozeduren esparruan.

b) Lana eta familia bateragarri egitea, Haur Hezkuntzako lehen zikloa ematen duten ikastetxe publikoetan plazak eskuragarri egongo direla bermatuta.

c) Ikasketetarako laguntzak eta bekak hezkuntza-etapa guztietan.

- d) Euskal Osasun Sistemaren osasun-prestazioak.
- e) Aisialdiko eta kiroletako udal-zerbitzuetarako sarbidea.

II. TITULUA

GIZARTERATZEKO ETA DIRU SARRERAK BERMATZEKO EUSKAL SISTEMAREN PRESTAZIO EKONOMIKOAK ETA LAGUNTZAK

I. KAPITULUA

XEDAPEN OROKORRAK

10. artikulua.- Eskubide subjektiboa

1. Diru-sarrerak bermatzeko errenta eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrera eskubide subjektibo gisa eraten dira, lege honetan eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrerari buruzko araudian aurreikusitako prestazioak eskuratzeko betekizunak betetzen dituzten pertsona guztientzako eskubide subjektibo gisa.
2. Gizarte-larrialdietarako laguntzak, dirulaguntza-izaera dutenez, ez dira onuradunen eskubide subjektibo gisa eraten.

11. artikulua.- Prestazioen ezaugarriak

1. Diru-sarrerak bermatzeko errentak ezaugarri hauek ditu:
 - a) Osagarria eta subsidiarioa da titularrak eta bizikidetzeta-unitatea osatzen duten pertsonen dituzten baliabide ekonomikoekiko, baita indarrean dagoen legerian aurreikusitako edozein prestazio ekonomiko publikorekiko ere. Prestazio horiek osorik baliarazi beharko dira eskabidea egin aurretik.
 - b) Besterenezina da, eta, horrenbestez, ezin izango da eskaini betebeharren berme gisa, osorik edo zati batean laga, konpentsatu edo deskontatu, bidegabe jasotako prestazioak itzultzeko izan ezik.

Ezin izango da atxiki edo bahitu, Estatuko legeria zibilean eta prozesalean aurreikusitako kasuetan eta mugekin izan ezik.
 - c) Laneratzeke edo gizarteratzeko jardueretan parte hartzeko betebeharrari lotuta dago, lege honetan ezarritako moduan.
 - d) Mugagabea da. Hortaz, errentaren iraupena luzatu egingo da berori ematea eragin zuten arazoiek irauten duten bitartean eta errentari eusteko betekizunak eta betebeharrak betetzen diren bitartean.
2. Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren ezaugarriak horren araudi erregulatzailan ezarritakoak dira.

12. artikulua.- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio eta laguntzen bateragarritasuna

1. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemari jasotako prestazio ekonomikoak elkarren artean bateragarriak izango dira, lege honetan eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrera erregulatzen duen araudian ezarritakoaren arabera.

2. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak honako irizpide hauen arabera aitortuko dira:

a) Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren prestazioa aitortzeko eta jasotzeko tramiteen lehentasuna.

b) Diru-sarrerak bermatzeko errentaren subsidiarotasuna eta osagarritasuna. Horretarako, bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren zenbateko aitortua zenbatuko da.

Diru-sarrerak bermatzeko errentaren zenbatekoa ezingo da aldatu bizitzeko gutxieneko diru-sarrerari izan litezkeen aldaketa, etete edo azkentzeen ondorioz, horien sorburu baldin badira azken prestazio horren titularrei eta onuradunei ezarritako betebeharren erruzko ez-betetzeak.

3. Diru-sarrerak bermatzeko errenta bateragarria izango da gizarte-larrialdietarako laguntzekin.

4. Gizarte-larrialdietarako laguntzak bateragarriak izango dira bizitzeko gutxieneko diru-sarrerarekin, prestazio hori erregulatzen duen araudian aurreikusitako moduan.

13. artikulua.- Gizarteratzeko zerbitzuen lotespena

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak aitortzea gizarteratzeko zerbitzuei lotetsiko zaie, V. tituluari aurreikusitako moduan, hargatik galarazi gabe lege honetan eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrerari buruzko araudian xedatutakoa, prestazio bakoitza eskuratzeko betekizunekin eta prestazioaren betebeharreri, eteteari eta azkentzeari buruzko araubidearekin lotuta.

14. artikulua.- Bizilekua

1. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren prestazioaren eta gizarte-larrialdietarako laguntzen ondorioetarako, bizilekutzat hartuko dira etxebizitzari buruzko legeriaren arabera definitutako etxebizitzak eta zuzkidura-bizitokiak, baita helburu berera bideratzen diren ostatu-zerbitzuak, egoitza-zentroak, ostatu-establezimenduak edo beste batzuk ere. Horien identifikazioa, betekizunak eta funtzionamendu-baldintzak erregelamendu bidez ezarriko dira.

2. Bizikidetzaren unitate batek etxebizitza baten eremu jakin bat esklusiboki erabiltzea bizilekutzat jo ahal izango da, erregelamendu bidez zehazten den moduan.

3. Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren prestazioaren ondoretarako, bizilekutzat hartuko da haren araudi erregulatuak ezartzen duena.

II. KAPITULUA

DIRU-SARRERAK BERMATZEKO ERRENTA

1. ATALA

DEFINIZIOA, TITULARRAK ETA ONURADUNAK

15. artikulua.- Definizioa

Diru-sarrerak bermatzeko errenta eratzen da bizikidetzaren unitate bateko kideei aitortutako prestazio ekonomikoa jasotzeko eskubide subjektibotzat, baldin eta bizikidetzaren unitate horrek diru-sarrera nahikorik ez badu oinarritzko premiei lotutako gastuei eta laneratzeko edo gizarteratzeko prozesu baten ondoriozko gastuei aurre egiteko.

16. artikulua.- Titular izateko betekizun orokorrak

1. Diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzeko eskubidearen titular izan ahalko dira honako baldintza hauek betetzen dituztenak:

a) 23 urtetik gorakoa izatea.

b) 25. eta 26. artikuluetan aipatzen diren bizikidetzaren unitateetako batean sartuta egotea.

23 eta 29 urte bitartekoek, gainera, egiaztatu beharko dute modu independentean bizi direla eskabidea egin baino urtebete lehenagotik gutxienez.

Pertsona bat modu independentean bizi dela ulertuko da egiaztatzen duenean bere bizilekua ez dela bere guraso, tutore edo hartzaileena.

c) Euskal Autonomia Erkidegoko udalerriren batean erroldatuta egotea eta bertan benetan bizitzea eskaera egin aurre-aurreko gutxienez hiru urteetan modu jarraituan, edo bi urtetan, modu berean zenbatuta, adingabeak barne hartzen dituzten bizikidetzaren unitateetako kide izanez gero.

Epe hori bete ezean, eskabidea egin aurreko hamar urteetatik bost urtez jarraian Euskal Autonomia Erkidegoko udalerriren batean erroldatuta egon eta benetan bizi izan beharko dute. Artikulu honetan xedatutakoaren ondorioetarako, pertsona batek benetako bizilekua Euskal Autonomia Erkidegoan duela ulertuko da, baldin eta Euskal Autonomia Erkidegotik kanpo egin dituen egonaldiak ez badira laurogeita hamar egunetik gorakoak kontuan hartutako urte natural bakoitzaren barruan. Zenbaketa horretan ez dira kontuan hartuko behar bezala justifikatutako gaixotasunaren ondoriozko absentziak edo erregelamendu bidez zehazten diren kausen ondoriozko absentziak.

d) Behar ekonomikoko egoeran egotea, 36. artikuluan aurreikusitako moduan.

e) Eskubidez legozkiekeen pentsio eta prestazio publikoak eskatu izana.

2. Ezin izango dute diru-sarrerak bermatzeko errenta eskuratu erregimen arrunteko edo itxiko espetxe batean dauden pertsonak, ezta izaera sozial, sanitario edo soziosanitarioko egoitzaz-zerbitzu bateko plaza baten erabiltzaile iraunkorrek ere, plaza hori oso-osorik funts publikoekin finantzatuta dagoenean.

17. artikulua.- Pertsona errefuxiatuen, eta gizakien salerosketaren, sexu-esplotazioaren eta genero-indarkeriaren edo etxeko indarkeriaren biktimen betekizunak

Diru-sarrerak bermatzeko errentaren titular izan ahalko dira pertsona hauek: gizakien salerosketaren, sexu-esplotazioaren, genero-indarkeriaren edo etxeko indarkeriaren biktimak, baita pertsona errefuxiatuak ere —babes subsidiariorako eskubidea aitortuta dutenak eta nazioarteko asilo- edo babes-eskaera tramitzeko onartu dietenak—, baldin eta errefuxiatuak birkokatzeke Europako sistematik edo antzeko konfigurazioko beste sistema batetik badatoz. Horretarako, honako betekizun hauek bete beharko dituzte:

a) Adin nagusikoak izatea.

b) Eskabidea egiten duten egunean Euskal Autonomia Erkidegoko udalerriren batean erroldatuta egotea eta benetan bertan bizitzea.

Genero-indarkeriaren edo etxeko indarkeriaren biktimen kasuan, eskabidea egin baino gutxienez urtebete lehenagotik Euskal Autonomia Erkidegoan erroldatuta egon eta benetan bertan bizi beharko dute.

c) 16. artikuluan ezarritako gainerakoak, gutxieneko bizitzaldi independente bat egiaztatu beharrik gabe.

18. artikulua.- Terrorismoaren biktimen eta euskal gizataldeetako kideen betekizunak

Diru-sarrerak bermatzeko errentaren titular izan ahalko dira pertsona hauek: terrorismoaren biktima izatea aitortuta dutenak, haien ezkontideak edo ezkontzaren antzeko harremana dutenak eta seme-alabak —baldin eta Euskal Autonomia Erkidegoko udalerriren batera itzultzen badira eta bertan bizitzen jartzen badira—, baita Euskal Autonomia Erkidegotik kanpoko euskal gizatalde eta etxeekiko harremanei buruzko maiatzaren 27ko 8/1994 Legearen 11.1 artikuluan aipatzen diren pertsonak ere. Horretarako, 16. artikuluko baldintzak bete beharko badituzte, honako salbuespen hauekin:

a) Erroldaren eta egoitzaren antzintasuna. Horretarako, nahikoa izango da eskabidea egiten duten unean Euskal Autonomia Erkidegoko edozein udalerritan erroldatuta daudela eta bertan benetan bizi direla egiaztatzea.

b) Bizikidetzaren unitatearen antzintasuna. 23 eta 29 urte bitarteko pertsonak salbuetsita egongo dira eskabidea egin baino gutxienez urtebete lehenagotik modu independentean bizi direla egiaztatetik.

19. artikulua.- Erabateko pertsona zurtzen, adingabeak babesteko sistemaren mende egon diren pertsonen, ezohiko bizikidetzaren unitateetako kideen, desgaitasuna duten pertsonen eta 18 eta 23 urte bitarteko pertsonen betekizunak

1. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren titular izan ahalko dira 16. artikuluan ezarritako gainerako betekizunak betetzen dituzten adin nagusikoak —gutxienez urtebete lehenagotik bizitzaldi independentea izatea egiaztatu beharra salbuetsita—, baldin eta honako inguruabar hauetakoren batean badaude:

a) Erabateko zurtasuna, baldin eta bizi ez badira odolkidetasuneko edo ezkontza-ahaidetasuneko bigarren gradurainoko lotura duteneko pertsonekin, edo erregelamendu bidez zehazten diren antzeko beste egoera batzuetan ez badaude.

b) Adingabeak babesteko edo arau-hausle adingabeei gizarte- eta hezkuntza-arreta emateko sistemaren mende egon izana adin-nagusitasunera iritsi aurreko aldiren batean, edo adingabeak babesteko legerian bizitza independenterako aurreikusitako prestakuntza-programetan parte hartu izana, erregelamendu bidez ezarritako kasuetan.

c) 26.1 artikuluko c, d, e), f) eta g) letretan aurreikusitakoak.

d) Aitortua izatea % 45eko edo hortik gorako desgaitasuna edo gutxienez II. graduko mendetasun-kalifikazioa.

2. 18 eta 23 urte bitarteko pertsonak diru-sarrerak bermatzeko errentaren titular izan ahalko dira, baldin eta 16. artikuluko baldintzak betetzen badituzte, gurasoena ez den beste bizileku

batean bizi badira —urtebetez gutxienez—, eta azken bi urteetan Gizarte Segurantzaren Sistemari jasotako araubideetako edozeinetan alta emanda egon badira 240 egunez gutxienez.

20. artikulua.— Betekizunak egiaztatzeko data eta modua

16.etik 19.era bitarteko artikuluetan aipatzen diren betekizunak eskabidea aurkezten den edo berrikusten den datan bete beharko dira, eta eskabidearen ebazpena ematen den datan eta prestazioa jasotzen den denboran mantendu beharko dira.

Erregelamendu bidez ezarriko da zein dokumentazio eska daitekeen prestazioa eskuratzeko betekizunak egiaztatzeko.

21. artikulua.- Ezkontzaren edo ezkontzaren antzeko harremanaren bidez lotutako titularren bizilekua

1. Kapitulu honetan xedatutakoaren ondorioetarako, ezkontideen edo bikotekideen bizileku berean bizi beharko dute, behar bezala justifikatutako arrazoirik izan ezean, diru-sarrerak bermatzeko errentaren titularrek, ezkontuta badaude edo ezkontzaren antzeko lotura badute eta banantzeko edo dibortziatzeko tramiterik hasi ez badute, edo izatezko bikote edo elkartzeen dagokion erregistroko inskripzioa ezerezteko eskatu ez badute, edo genero-indarkeriaren edo etxeko indarkeriaren biktime ez badira.

2. Ulertuko da ezkontidearena edo bikotekidearena ez den beste egoitza batean bizitzea justifikatzen duen kausa dagoela, besteak beste, inguruabar hauetakoren bat suertatzen denean:

a) Ezkontidearen edo bikotekidearen lantokia erregelamendu bidez ezarritako distantzia berera edo hortik gorakora egotea. Ezkontideak edo bikotekideak urrutitik lan egiten badu, ez da inola ere justifikatuzat joko ohiko bizilekua ez den beste batean bizitzea.

b) Ezkontidea edo bikotekidea Espainian ez bizitzea familia berrelkartzeko ezintasunagatik edo antzeko inguruabar batengatik.

c) Ezkontideak edo bikotekideak tratamendu medikoaren, errehabilitazioaren edo erregelamenduz ezartzen den beste edozein inguruabarren pean izatea. Tratamendu horrek iragankorra izan beharko du nahitaez.

d) Ezkontidea edo bikotekidea 16.2 artikuluan aurreikusitako kasuren batean egotea.

22. artikulua.- Titularren konkurrentzia

Bizikidetza-unitate berean titular izan daitekeen pertsona bat baino gehiago balego, horietako bati aitortuko zaio diru-sarrerak bermatzeko errenta; lehentasunez, lehenengo eskatu duenari.

23. artikulua.- Titularrak aldatzea

1. Titularra hilko balitz edota sartuko balitz espetxe batean (erregimen arrunt nahiz itxian) edo egoitza-zerbitzu sozial, sanitario edo soziosanitario batean (modu iraunkorrean), diru-sarrerak bermatzeko errentaren titulartasuna haren ezkontideak edo harekin ezkontzaren antzeko harremana duen pertsonak har dezake, edo, halakorik ezean, bizikidetza-unitate bereko onuradun adin nagusikoetako batek.

Titularra aldatzeko eskaera hiru hilabeteko epean aurkeztu beharko da, aipatutako inguruabarrak gertatu eta hurrengo egunetik zenbatzen hasita.

2. Titulartasun-aldaketak ekar litzakeen ondorio ekonomikoak gertatuko dira heriotza-dataren edo, aurreko apartatuan adierazitako moduan, barneratze-dataren hurrengo hilaren lehenengo egunetik aurrera, eskabidea ezarritako epearen barruan egin bada betiere.

24. artikulua.- Onuradun izateko betekizunak

1. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren onuradun izan ahalko dira prestazioaren titularraren bizileku berean errolatuta dauden eta benetan bertan benetan bizi diren, haren bizikidetzaren unitatean sartzen diren eta 16.1.d) eta e) artikuluan ezarritako betekizunak betetzen dituzten pertsonak.

Aurreko paragrafoan aipatzen den bizileku berean bizitzeko betebeharra salbuetsita geratuko da ikasketa, lan, tratamendu mediko, errehabilitazio edo antzeko beste arrazoi batzuegatik, eta horien iraupena iragankorra izango da nahitaez.

2. Hurrengo artikuluko bigarren apartatuan aipatzen den bizikidetzaren unitatearen kasuan, onuradunek adin nagusikoak izan beharko dute.

3. 16.2 artikuluan aurreikusitako egoeretan daudenak ezin izango dira diru-sarrerak bermatzeko errentaren onuradun izan.

4. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren onuradunek artikuluko honetan ezarritako baldintzak bete beharko dituzte bizikidetzaren unitatean sartzen direnetik eta prestazioa jasotzen duten denboran.

2. ATALA

BIZIKIDETZA-UNITATEAK

25. artikulua.- Bizikidetzaren unitateak

1. Bizikidetzaren unitatea osatzen dute bizileku batean bizi diren pertsonak batek edo gehiagok. Bat baino gehiago badira, elkarrekiko lotura izan behar dute odolkidetasuneko eta ezkontza-ahaidetasuneko, adopzioko, familia-harrera iraunkorreko edo adopzio aurreko harrerako bigarren gradurainoko harremanaren bidez. Ezkontza-loturaren bidez edo ezkontza-loturaren antzeko baten bidez elkartutakoek ere osatzen dute bizikidetzaren unitatea.

2. Bizileku berean bizi badira aurreko paragrafoan aipatutako loturarik ez duten pertsonak, pertsona bakarreko bizikidetzaren unitateak edo pertsona egoiliar guztiak edo batzuk biltzen dituen bizikidetzaren unitate bat eratu ahal izango dute. Halakoetan, bizikidetzaren unitate hori osatzen duten pertsona guztien adostasuna eskatuko da.

3. Pertsona bera ezin izango da bi bizikidetzaren unitatetako edo gehiagoko kide izan.

26. artikulua.- Ezohiko bizikidetzaren unitateak

1. Aurreko artikuluan xedatutakoaren salbuespen gisa, bizikidetzaren unitateak osatuko dituzte, bizileku berean bizi diren pertsonekin izan ditzaketen loturak gorabehera, honako inguruabar hauetakoren batean daudenek:

a) Gizakien salerosketaren eta sexu-esplotazioaren biktima izatea.

b) Genero-indarkeriaren edo etxeko indarkeriaren biktima izatea.

c) Pentsiodun izatea. Lege honen ondorioetarako, pentsioduntzat hartuko da honako egoera hauetako bati dagokion pentsioaren onuraduna: kotizaziopeko erretiroa, ezintasun iraunkorra, alarguntasuna, zahartzaroko eta baliaezintasuneko nahitaezko aseguru, kotizazio gabeko baliaezintasuna edo erretiroa eta zurtasuna —baldin eta onuraduna adin nagusikoa eta ezindua bada, ezintasun iraunkor absolutuko edo baliaezintasun handiko graduan—. Pentsioduntzat hartuko da, baita ere, bere kargura seme-alabak izateagatik familia-prestazio baten kausatzaile den adin nagusikoa.

d) Banantzeko edo dibortziatzeko tramiteak hasi izana, izatezko bikote edo elkartzeen erregistroko inskripzioa ezerezteko eskatuta.

e) Lehen seme-alaba eduki edo adoptatu izana, edo % 45eko edo hortik gorako desgaitasuna duen edo gutxienez II. graduko mendetasun-kalifikazioa duen pertsona bat hartu izana.

f) Ohiko bizilekua utzi izana, errentak ez ordaintzeagatik bizilekua utzaraztearen ondorioz, arrazoi hauek direla eta: gerora sortutako ordaintzeko ezintasuna, hipoteka betearazteko prozedura bat, bizilekua ez-bizigarri geratzea edo etxebizitzan irisgarritasun-arazoak izatea. Egoera horiek behar bezala egiaztatu beharko dira.

g) Erregelamenduz zehazten direnak. Bizileku berean sortzen diren kalteberatasun bereziko egoerekin, bazterkeriarekin edo beharrezko bizikidetzarekin lotuta egon beharko dute.

2. Ezohiko bizikidetzak ezin izango dute hiru urte baino gehiago iraun, egoera horretan egotea eragin duen gertaeraren egunetik zenbatzen hasita. Epe hori igarotakoan, aurreko artikuluan ezarritako arauen arabera osatuko dute bizikidetzak. Muga hori ez zaie aplikatuko lehen apartatuko c) letran aipatzen diren bizikidetzak.

3. Ezohiko bizikidetzak honako hauek osatuko dituzte: lehenengo apartatuan deskribatutako egoeretan dauden pertsonak eta, haiekin batera badaude, adopzioarako edo familia-harrera iraunkorrerako zaintza-erregimenean dauden seme-alabek edo adingabeek, baita ekonomikoki haien kargura dauden pertsonak ere, baldin eta horiek % 45eko edo hortik gorako desgaitasuna edo, gutxienez, II. graduko mendetasun-kalifikazioa badute, eta pentsiodunak ez badira betiere.

Gainera, pentsiodunek osatutako bizikidetzak sartuko dira, hala badagokio, haien ezkontideak edo haiekin antzeko lotura duten pertsonak, baita lehen apartatuko e) eta f) letretan aipatutakoak ere.

4. Lehenengo apartatuko b) eta d) letretan aipatutako bizikidetzak eratzeko, ohiko bizilekua utzi beharko da, eta ezkontidearena edo ezkontzaren antzeko harremana dueneko pertsonarena ez den beste bizileku batean bizi beharko da, eta, genero-indarkeriaren edo etxeko indarkeriaren biktimen kasuan, indarkeria eragin duenaren egoitza ez den beste batean.

27. artikulua.- Ezkontzaren antzeko harremana

1. 25. eta 26. artikuluetan xedatutakoaren ondorioetarako, ezkontzaren antzeko harremantzat hartzen da bi pertsona adindunek duten lotura afektiboa, ahaidetasun-harremantik izan gabe lerro zuzenean edo alboko lerroan (bigarren graduaren barruan), ezkontuta egon gabe edo, egotekotan, izatez bananduta egonda, egoitza berean modu egonkor eta nabarian bizi badira.

Ezkontzaren antzeko harremana egongo da izatezko bikoteen erregistroren batean inskribatuz gero —bikoteen edo izatezko elkartzeen legerian xedatutakoarekin bat etorritik—,

harremana dokumentu publikoan formalizatuz gero edo harreman hori zuzenbidean onartutako beste edozein bide baliatuta frogatuz gero.

2. Kontrakorik frogatu ezean, ezkontzaren antzeko harremana dagoela ulertuko da honako inguruabar hauek edozein suertatzen denean:

- a) Azken lau urteetan gutxienez bi urtez elkarrekin bizitzea, etenik gabe edo nahiz etenekin.
- b) Elkarrekin bizi diren pertsonen ondorengo komunak izatea.

3. ATALA

TITULARREN ETA ONURADUNEN BETEBEHARRAK

28. artikulua.- Titularren eta onuradunen betebeharrak

1. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren titularrek eta onuradunek honako betebehar hauek bete beharko dituzte prestazioa jasotzen duten aldi osoan, kapitulu honetako 1. atalean aipatutako betekizunez gainera:

a) Erantzukizunpeko adierazpenetan, prestazioaren betekizunak eta haren mantentzea egiaztatzean informazio zehatza eta egiazkoa ematea, eta jakinarazpenak eta komunikazioak jasotzen dituztela bermatzea.

b) Lanbiden erregistratuta egotea erregelamendu bidez zehazten moduan.

c) 103.etik 105.era bitarteko artikuluetan aipatzen diren egoeraren eta premien hasierako balorazioan laguntzea.

d) Gizarteratzeko Plan Integratu eta Pertsonala egiten eta sinatzen laguntzea, eta plan horretan jasotako konpromisoak eta betebeharrak betetzea.

e) Enplegurako edo enpleguaren aurreko zerbitzuetarako prest egotea, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan enplegu-eskatzaile edo enpleguaren aurreko zerbitzuen eskatzaile gisa inskribatuta egotea, eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak enplegarritasuna hobetzeko abian jartzen dituen estrategietan parte hartzea.

Era berean, justifikatutako arrazoirik ezean, ezingo diote uko egin Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak proposatutako lan-eskaintza bati, enplegurako prestakuntza-ikastaro bati eta enplegurako hautaketa-prozesu batean parte hartzeari. Ezin izango dute beren borondatez beren lan-jarduera utzi, beren borondatez lanpostu batean baja hartu, diziplinazko arrazoiengatik kaleratuak izan, ezta borondatezko eszedentzia-egoera edo lanaldi-murrizketa hartu ere.

f) Bidegabe jasotako zenbatekoak itzultzea.

g) Administrazioaren aurrean agertzea, hala eskatzen zaienean laguntzea eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak egin ditzakeen kontrolak eta ikuskapenak erraztea.

h) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari jakinaraztea titularren eta onuradunen betekizunak eta betebeharrak betetzeari eragiten dioten inguruabarrak, edo prestazioa jasotzeko eskubidea aldatzea, etetea edo azkentzea ekar dezaketenak. Zehazki, inguruabar hauek jakinarazi beharko dituzte:

1. Titularren edo onuradunen egoera pertsonala aldatzea.

2. Titularra edo onuradunak espetxean edo egoitza-zerbitzu batean barneratzea, 16.2 eta 24.3 artikuluetan ezarritako moduan.

3. Bizikidetzaren unitatearen osaera aldatzea.

4. Titularren edo onuradunen helbidea aldatzea. Era berean, justifikatu beharko dituzte titularren ezkontidea edo bikotekidea edo prestazioaren onuradunetako bat bizikidetzaren unitatearena ez den beste bizileku batean bizitzeko arrazoiak.

5. Prestazioaren zenbatekoa kalkulatzeko oinarritzat hartu diren baliabide ekonomikoak aldatzea.

6. Titularra eta onuradunak Euskal Autonomia Erkidegotik irtetea urte natural bakoitzean hogeita hamar egunetik gorako aldi jarraiturako edo ez-jarraiturako.

Inguruabarrak gertatzen direnetik hamabost eguneko epean egin beharko da jakinarazpena, 6 zenbakian ezarritakoa izan ezik, hori gertatu aurretik jakinarazi beharko baita.

i) Erregelamenduz zehazten den prestazioaren xedearekin lotutako beste edozein betebeharrak.

2. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren titularrak edo onuradunak salbuetsi ahal izango dira Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala negoziatzeko eta sinatzeko betebeharrak betetzetik, baita enplegurako eta enpleguaren aurreko zerbitzuetarako prest egotetik eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan enplegu-eskatzailerik gisa inskribatuta egotetik ere, baldin eta honako inguruabar hauekoren batean badaude:

- Ikasketa arautuak egiten aritzea eta 28 urtetik beherakoa izatea.

- Ezintasun iraunkor absolutuagatik edo baliaezintasun handiagatik kotizaziopeko pentsioa, baliaezintasunagatik kotizazio gabeko pentsioa, kotizaziopeko erretiroagatik pentsioa edo 65 urte bete izanagatik pentsioa jasotzen aritzea, eta umezurtz-pentsio baten onuradun adin nagusikoa izatea, betiere onuradunak ezintasun iraunkor absolutua edo baliaezintasun handia duten adin nagusikoak badira.

- % 65eko edo hortik gorako graduako desgaitasun bat izatea edota gutxienez II. graduako mendekotasun-egoera aitortuta izatea.

- Erregelamendu bidez zehazten direnak.

29. artikulua.- Agertzeko betebeharrak

1. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren prestazioaren titularrak eta onuradunak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren bulegoetan agertzera deitu ahal izango dira, benetan Euskal Autonomia Erkidegoan bizi direla edo lege honetan ezarritako beste edozein betekizun edo betebeharrak betetzen dutela egiaztatuz.

2. Agertzeko zitazioan jasoaraziko da Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren zein bulegoetan agertu behar den, agerraldiaren data, ordua eta xedea zein diren, eta ez agertzeak zein ondorio dakartzan.

Nolanahi ere, behartutako pertsona ez bada agertzen adierazitako leku, data eta orduan, ulertuko da, behar bezala egiaztatutako arrazoi justifikaturik izan ezean, hura ez dela Euskal Autonomia Erkidegoan bizi adierazitako datan, hargatik galarazi gabe ikuskapen-, kontrol- eta zehapen-ahalak baliatuztik ondorioztatzen dena.

3. Erregelamenduz ezarriko dira agerraldia bitarteko elektronikoen bidez egin daitekeen kasuetarako betekizunak.

4. ATALA

ZENBATEKOA ZEHAZTEA

30. artikulua.- Gehieneko errenta bermatua

Bizikidetza-unitate bati dagokion gehieneko errenta bermatua ezartzen du honako hauei dagozkien zenbatekoen baturak: oinarria, bizikidetza-unitateko kide bakoitzeko osagarri indibidualak eta bizikidetza-unitatearen ezaugarri lotutako osagarriak.

31. artikulua.- Oinarrizko zenbatekoa

1. Oinarrizko zenbatekoa kopuru finkoa da, eta bizileku batean oinarrizko premiak asetzerat bideratzen den gutxieneko gastua adierazten du.

Osagarri indibidualekin eta bizikidetza-unitatearen ezaugarri lotutako osagarriekin batera, diru-sarrerak bermatzeko prestazioari aplikatu beharreko gehieneko errenta bermatua zehazteko balio du, baita gizarte-larrialdietarako laguntzen zenbatekoa finkatzeko ere.

2. Bizileku batean diru-sarrerak bermatzeko errentaren prestazioa jasotzen duen bizikidetza-unitate bat baino gehiago bizi direnean, indize zuzentzaile bat aplikatuko zaio bizikidetza-unitate bakoitzari dagokion oinarrizko zenbatekoari, 33. artikuluan aurreikusitako moduan.

3. Euskal Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorren Legeak finkatuko du oinarrizko zenbatekoaren hileko kopurua.

32. artikulua.- Osagarri indibidualak eta bizikidetza-unitatearen ezaugarri lotutako osagarriak

1. Osagarri indibidualek bizikidetza-unitatearen gastuen banaketa kuantifikatzen dute, unitatea osatzen duten pertsonen kopurua kontuan izanda. Arau hauen arabera aplikatuko dira:

- a) Titularra: oinarrizko zenbatekoaren % 50.
- b) Onuradun bakoitzeko: oinarrizko zenbatekoaren % 30.

2. Seme-alaba adingabeen zaintzan eta jagoletzan modu partekatuan jardunez gero, edo haiek bi gurasoekin bizi direla egiaztatuta dagoenean, % 50eko koefiziente zuzentzailea aplikatuko da dagokion osagarri indibiduala kalkulatzeko.

3. Bizikidetza-unitatearen ezaugarri lotutako osagarriak honako hauei aplikatuko zaizkie: guraso bakarreko bizikidetza-unitateei, genero-indarkeriaren edo etxeko indarkeriaren biktime den pertsona batek osatutakoei, gizakien salerosketaren eta sexu-esplotazioaren biktimek osatutakoei, pentsiodunek osatutakoei eta % 45eko edo hortik gorako desgaitasuna duen pertsona batek edo gehiagok osatutakoei, arrazoi horrengatik pentsiorik jasotzen ez badute.

Osagarriek oinarrizko zenbatekoaren % 40ko balioa izango dute pentsiodunek osatutako bizikidetza-unitateen kasuan, eta zenbateko horren % 25ekoa aurreko paragrafoan aipatutako gainerako bizikidetza-unitateetan.

Batera aplikatu ahal izango dira, pentsiodunaren osagarria izan ezik. Osagarri hori bateraezina izango da desgaitasunaren ondoriozko osagarriarekin, baldin eta pentsiodunak bakarrik aitortuta badu aurreko paragrafoan aipatutako desgaitasuna.

4. Lege honen ondorioetarako, guraso bakarreko bizikidetzak-unitatetzat hartzen da honako baldintza hauek betetzen dituen pertsona heldu batek osatutakoa: seme-alabekin bizitzea edo bigarren gradura arteko ondorengo adingabeekin bizitzea, horien gaineko zaintza eta jagoletza baldin badu, edo horiek adopzioarako edo familia-harrera iraunkorrerako zaintza-erregimenean badaude, betiere pertsona horrek zaintza eta jagoletza eskusiboa badu edo pertsona hartzaile edo zaintzaile bakarra bada.

Guraso bakarreko bizikidetzak-unitatearen parekotzat jotzen da beste gurasoa, zaintzailea edo hartzailea 16.2 artikuluan aurreikusitako inguruabarretan dagoenean, horiek dirauten bitartean, eta gurasoetako, hartzaileetako edo zaintzaileetako batek 3. mailako mendekotasuna, ezintasun iraunkor absolutua edo baliaezintasun handia aitortuta duenean.

5. Bizileku berean bizikidetzak-unitate bat baino gehiago bizi direnean, hurrengo artikuluan aurreikusitako indize zuzentzaileak aplikatuko dira.

33. artikulua.- Indize zuzentzaileak

Bizileku berean diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzen duen bizikidetzak-unitate bat baino gehiago bizi badira, oinarritzko zenbatekoa, osagarri indibidualak eta bizikidetzak-unitatearen ezaugarriei lotutako osagarriak kalkulatzeko, indize zuzentzaile hauek aplikatuko dira:

a) Bi bizikidetzak-unitate bizileku bakoitzeko: oinarritzko zenbatekoaren eta osagarri bakoitzaren % 85.

b) Hiru bizikidetzak-unitate bizileku bakoitzeko: oinarritzko zenbatekoaren eta osagarri bakoitzaren % 80.

d) Laugarrenetik aurrera gehitutako bizikidetzak-unitate bakoitzeko, % 5 murriztuko da oinarritzko zenbatekoari eta osagarri bakoitzari aplikatu beharreko ehuneko zuzentzailea.

34. artikulua.- Zenbatekoa zehaztea

1. Bizikidetzak-unitate bati hileroko dagokion diru-sarrerak bermatzeko errenta zehazteko, kontuan hartuko da, batetik, gehieneko errenta bermatuaren eta, bestetik, bizikidetzak-unitatea osatzen duten pertsona guztien errenta eta diru-sarrera eskuragarrien osotasunaren arteko aldea —horiek 37. eta 38. artikuluetan ezarritakoaren arabera zenbatuta—, enplegurako pizgarriak aplikatu ondoren. Horretarako, honako arau hauei jarraitu zaie:

a) Prestazioa aitortzeko ebazpenean, honako hauek hartuko dira kontuan: eskabidea egiten den hilabetean eskuragarri dauden errenta eta diru-sarrera guztiak, baita data horretan bermatutako gehieneko errenta ere.

b) Prestazioaren zenbatekoa hiru hilean behin eguneratuko da, 74. artikuluan aurreikusitako moduan. Eguneratzean, eskuragarri dauden errenta eta diru-sarrera guztiak hartuko dira kontuan, baita aldi berari dagokion gehieneko errenta bermatua ere. Aldea zati hiru egingo da, eta zatidura diru-sarrerak bermatzeko errentaren hileko zenbatekoa izango da dagokion hiruhilekoan.

Erregelamendu bidez, eguneratzeko beste aldi batzuk ezarri ahal izango dira, baina aldi horiek ezin izango dira inola ere seihiletik gorakoak izan.

2. Sarrera konputagarriak aldatzeak hurrengo eguneratzea egin behar den datatik aurrera izango ditu ondorioak.

Erregelamendu bidez, eguneratzeko beste aldi batzuk ezarri ahal izango dira, gerora sortutako premia-egoerei edo beste inguruabar batzuei erantzuteko. Nolanahi ere, aldi horiek ezingo dira sei hilabetetik gorakoak izan.

3. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren zenbatekoa zehazteko, eskabidea egin eta prestazioaren zenbatekoa berrikusi zen datetan zegoen bizikidetz-unitatea hartuko da kontuan.

4. Bizikidetz-unitatea osatzen dutenen inguruabar pertsonalak edo haien osaera aldatzen badira, eta aldaketa horrek diru-sarrerak bermatzeko errenta igotzea edo jaitea badakar, prestazioaren zenbatekoa eguneratu behar den datatik aurrera izango ditu ondorioak aldaketa horrek.

Apartatu honetan xedatutakoak ez du galaraziko prestazioa etetea edo azkentzea, ezta, hala badagokio, bidegabe jasotako zenbatekoak itzuli behar izatea ere —titularraren eta onuradunen betekizunak eta betebeharrak betetzeari eragiten dioten inguruabarrak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari jakinarazteko betebeharra ez betetzearen ondorioz jasotakoak—, 28. artikuluan ezarritako moduan.

35. artikulua.- Baliabideak osorik kontuan hartzea

Eskatzailearen eta bizikidetz-unitatea osatzen duten gainerako pertsonen baliabideak beren osotasunean zenbatuko dira.

36. artikulua.- Premia ekonomikoko egoera

Premia ekonomikoko egoeratzat joko da bizikidetz-unitate batek oinarritzko premiei eta gizarteratze-prozesuari lotutako gastuei aurre egiteko dituen baliabideen osotasunak ez duenean muga hauetakoren bat gainditzen:

a) Bizikidetz-unitatearen hileko etekinak handiagoak izatea haren osaeraren arabera legokiokkeen gehieneko errenta bermatuaren zenbatekoa baino, 74. artikuluan aipatzen den aldian.

b) Bizikidetz-unitateak dituen ondasun higiezinak, dirua, tituluak, baloreak, ibilgailuak eta, oro har, balio baliokidea duen beste edozein ondasun bost alditik gora handiagoa izatea bizikidetz-unitateari urtebetean legokiokkeen gehieneko errenta bermatuaren zenbateko baino.

37. artikulua.- Etekinak zehaztea

1. Etekinen zenbaketan sartuko dira norberaren edo besteren konturako lanetik, ondaretik, pentsioetatik edo beste edozein titulutatik datozenak. Erregelamendu bidez finkatuko den moduan, zenbatekoa zehaztearen ondorioetarako, etekintzat hartuko dira:

a) Lortuko liratekeen zenbatekoak eduki ekonomikoko eskubideen titularrek eskubide horiek baliarazi izanez gero, baldin eta pentsio eta prestazio publikoekin lotutako eskubideak badira.

Beste eskubide batzuen kasuan, horiek baliarazi izanez gero lortuko liratekeen zenbatekoak zenbatuko dira prestazioaren eskabideari dagokion datatik hasita sei hilabete igaro ondoren.

b) Jaraunspen, legatu edo dohaintza bidez diru bihurtzeko zaila den ondare higiezina edukiz gero zehazten diren kopuruak, baldin eta premia ekonomikoko egoera zehazteko aurreko

artikuluaren ezarritako mugaren bat gainditzen bada. c) Bizikidetzaren unitateko kideren baten ondarearen gainean justifikaziorik gabeko galera ekonomiko bat hautematen denean ezartzen diren zenbaterakoak.

d) 21. artikuluan xedatutakoaren arabera bizileku berean bizi ez diren ezkontideen eta izatezko bikoteen diru-sarrerekin lotuta zehazten diren zenbaterakoak.

2. Ez dira etekintzat zenbatuko eskatzaileari eta haren bizikidetzaren unitateko gainerako kideei dagozkien diru-sarrera eta gizarte-prestazio finalista jakin batzuk, erregelamendu bidez zehazten den moduan.

38. artikulua.- Ondarea zehaztea

1. Ondarea zenbatzean, beren gainean jabetza-, edukitza- edo gozamen-titulua dagoen ondasun higigarri eta higiezinen multzoa sartuko da.

2. Ondarearen baloraziotik salbuetsita geratuko dira ohiko bizileku diren etxebizitza edo bizitokia eta lan-jarduerarako erabiltzen den eraikina, salbu eta jabetzako etxebizitzak aparteko balioa badu, erregelamendu bidez zehazten den moduan.

Era berean, ondarearen baloraziotik salbuetsita geratuko da etxeko ostilamendua, salbu eta horretan aparteko balioa duten ondasunak badaude. Erregelamendu bidez zehaztuko da hori.

3. Jaraunspen, legatu edo dohaintza bidez jasotako ondarea egonez gero, 36. artikuluan ezarritako mugak gainditu arren, baldin eta premia ekonomikoko egoera objektiboa badago, ondare hori diru bihurtzeko zaila dela jo ahal izango da, erregelamendu bidez zehazten diren moduan eta ondorioekin.

39. artikulua.- Enplegurako pizgarriak

1. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren prestazioa aitortzea bateragarri izango da prestazioaren eskatzaileek eta onuradunek beren konturako jardueraren ekonomikoaren edo lanaren bidez lortutako errentekin.

2. Erregelamendu bidez, mekanismo egonkorak ezarriko dira lanean hastea eta jarraitzea sustatzeko eta joan-etorri arina bermatzeko enpleguaren eta Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren artean.

Enplegurako pizgarrien diseinua faktore anitzekoa izango da, eta, besteak beste, honako gai hauek jorratuko ditu: lanetik lortutako diru-sarreraren balorazioa, prestazioen zenbaterako zehazteko; Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren egotea eta, aldi berean, enplegua eskuratzea eta mantentzea; enplegutik prestazioak eskuratzeko prozesua arintzea; enpleguratzeko sustatuko duten kontrol-mekanismoak ezartzea; enplegura bideratutako kalitateko prestakuntza indartzea; baita erakundearen arteko, sailen arteko eta sektore pribatuarekiko lankidetzaren areagotzea ere, bizitza pertsonala eta lanekoa uztartzeko aukerak bermatzea eta, horrela, enplegua lortzea eta mantentzea errazteko.

Bizitzeko gutxieneko diru-sarrerari dagokion prestazioaren zenbaterako zehazteko, hala badagokio, lanetik lortutako diru-sarreraren balorazioa egingo da, hura erregulatzen duen araudian xedatutakoaren arabera.

3. Erregelamendu bidez zehaztuko da enplegurako pizgarrien eraginari eta egokitasunari buruzko ebaluazioa zein maiztasunez eta irismenez egingo den.

5. ATALA

ESKUBIDEA ETETEA ETA AZKENTZEA

40. artikulua.- Diru-sarrerak bermatzeko errenta etetea

1. Diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzeko eskubidea eteteak ondoriorik gabe uzten du prestazioa jasotzeko eskubide subjektiboa, osorik edo zati batean, inguruabar hauetakoren bat suertatzen denean:

a) Aldi baterako galtzea 16.1 artikularen d) eta e) letretan aipatzen diren prestazioa aitortzeko eskatutako betekizunak.

b) Titularra edo onuradunetako bat Euskal Autonomia Erkidegotik kanpo benetan bizitzea, hogeita hamar egunetik gorako eta laurogeita hamar egunetik beherako aldi jarraituz edo ez-jarraituaz, urte natural bakoitzaren barruan.

c) Titularrak edo onuradunen batek aldi baterako okupatzea oso-osorik funts publikoekin finantzatutako egoitza-zerbitzu sozial, sanitario edo soziosanitario bateko plaza bat.

Aldi baterako okupaziozat hartuko da gehienez ere hamabi hilabetekoa dena.

d) Titularrak edo onuradunetako batek ez betetzea 28.1 artikularen c), d), e), g), h) eta i) letretan aipatzen diren betebeharrak.

2. Aurreko apartatuko a) letran aurreikusitako kasuetan, diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzeko eskubidea oso-osorik etengo da.

3. Eteteak eragina izango du, soil-soilik, lehen apartatuko b) eta c) letretan deskribatutako inguruabarretan dagoen titularrari edo onuradunari dagokion osagarri indibiduallean.

Inguruabar horiek bizikidetzaren unitatea osatzen duten pertsona guztiei eragiten dietenean, prestazioa jasotzeko eskubidea osorik etengo da. Dena dela, c) letraren kasuan, egoitza-zerbitzuko plaza okupatu eta seigarren hilabetetik aurrera etengo da prestazioa erabat.

4. Lehen apartatuko d) letran aurreikusitako kasuetan, prestaziorako eskubidea honako arau hauen arabera etengo da:

a) Prestazioaren titularrari dagokion osagarri indibidualaren eta bizikidetzaren unitatearen ezaugarri lotutako osagarrien ordainketa eten egingo da titularrak justifikaziorik gabe betetzen ez dituztenean honako betebeharrak hauek:

- Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalean jasotako konpromisoak eta betebeharrak errespetatzea, eta titularra eta onuradunak gizarteratzeko prozesua erraztea.

- Enplegurako edo enpleguaren aurreko zerbitzuetarako prest egotea, eta enpleguaren edo enpleguaren aurreko zerbitzuen eskatzaile gisa inskribatuta egotea Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan.

- Lanaldi-murrizketarik edo borondatezko eszedentziarik ez hartzea.

- Administrazioaren aurrean agertzea zitazioa eraz eginez gero, eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari laguntzea prestazioaren titularrari edo onuradunari hala eskatuz gero.

- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari jakinaraztea titularraren eta onuradunen betekizunak eta betebeharrak betetzeari eragiten dioten inguruabarrak, edo prestazioa jasotzeko eskubidea aldatzea, etetea edo azkentzea ekar dezaketena.

- Prestazioaren zenbatekoa eguneratzeko edo kontrolatzeko prozedura batean Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak eskatutako dokumentazioa aurkeztea.

- Erregelamendu bidez ezarritako beste edozein.

b) Aurreko letran aipatutako ez-betetzeak prestazioaren onuradunetako bati egoztekoak bazaizkio, ez-betetzearen erantzule den onuradunari dagokion osagarri indibidualari eragingo dio eteteak.

c) Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala sinatzeari uko egiten bazaio, hura egiten laguntzen ez bada edo hura sinatzeko betebeharra bertan behera uzten bada, prestazio osorik etengo da.

41. artikulua.- Etetearen ondorioak

1. Prestazioaren ordainketa eten egingo da etendura deklaritzen duen ebazpenaren hurrengo hilaren lehenengo egunetik aurrera, bidegabe jasotako zenbatekoak itzultzeko betebeharra galarazi gabe.

Prestazioa etetearen arrazoia diru-sarrera konputagarriak aldatzea bada, eta aldaketa horrek prestazioa aitortzeko eskatutako betekizunak aldi baterako galtzea badakar, prestazioari dagokion zenbatekoaren aldizkako eguneratzea egin behar den datatik aurrera izango ditu ondorioak etete horrek.

2. Prestazioaren ordainketaren etenaldia luzatu egingo da etetea eragin zuten inguruabarrek iraun bitartean, eta iraun egingo du inguruabar horiek jarraitzen duten bitartean.

Prestazioaren ordainketa etetearen sorburua unean uneko egitate, ekintza edo omisioak direnean, eta horien ondorioak berez agortzen direnean, eteteak hilabete iraungo du.

Etenaldiak urtebete baino gehiago irauten badu, prestazioa jasotzeko eskubidea azkenduko da.

3. Eskubidea etetea eragin zuten arrazoiak desagertu ondoren edo erabakitako etetearen epea bete ondoren, prestaziorako eskubidea berriro hasiko da interesdunak eskatuta, baldin eta prestazioa aitortzea eragin zuten betekizunei eusten bazaie. Bestela, eskubidea aldatu edo azkenduko da, dagokionaren arabera.

Apartatu honetan xedatutakoa gorabehera, prestazioa jasotzeko eskubidea ofizioz hasi ahal izango da berriro, eteteke ebazpenak iraupen jakin bat ezarriz gero.

Prestazioa berriro jasotzen hastea eskatzen deneko dataren edo etenaldia amaitzen den dataren hurrengo hilaren lehenengo egunetik aurrera sorraraziko da prestazioa.

5. Eteteke ebazpenak zehaztuko ditu etetea eragin duen egitatea, haren iraupena eta etendako prestazioaren zenbatekoa, baita, hala badagokio, bidegabe jasotako prestazioen deklarazioa eta itzulketa ere.

42. artikulua.- Prestazioa kautelaz etetea

1. Zantzu nahikoak daudenean prestazioa azkentzeko arrazoiak daudelako, edo titularrek edo onuradunek lege honetan tipifikatuta dauden arau-hauste astun edo oso astunak egin dituztelako, kautelaz eten ahal izango da diru-sarrerak bermatzeko errenta osoaren ordainketa, aipatutako prozeduretan eman daitekeen ebazpenaren eraginkortasuna ziurtatzeko.

2. Nolanahi ere, prestazio osoaren edo zati baten ordainketa kautelaz etengo da, baldin eta zantzuak badaude titularra edo onuradunetako bat Euskal Autonomia Erkidegotik kanpo joan delako urte naturalaren barruan laurogeita hamar egunetik gorako aldi jarraitu edo ez-jarraitu baterako, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari aldez aurretik horren berri eman gabe eta irten izana behar bezala justifikatuta egon gabe.

Orobat, prestazioa kautelaz etengo da erantzukizunpeko adierazpen bati erantsitako edozein datu edo informazio zehatza ez dela, faltsua dela edo falta dela adierazten duten zantzuak daudenean, edo adierazitakoa betetzen dela egiaztatzeko behar den dokumentazioa aurkezten ez denean, aldez aurretik errekerimendu bat egin bada, edo xede berarekin agertu ez denean, behar bezala zitatua izan ondoren.

3. Premia atzeraezina egonez gero, interes publikoaren babesak hala eskatzen badu, diru-sarrerak bermatzeko errentari dagokion prestazioaren ordainketa etetea erabaki ahal izango da, eta neurri hori berretsi, aldatu edo kendu egin beharko da lehenengo apartatuan aipatutako prozeduretako edozeini hasiera ematen dion egintzan.

4. Prestazioaren ordainketa kautelaz eteteko, bete egin beharko da administrazio-prozedura erkideari eta Euskal Autonomia Erkidegoko herri-administrazioen zehatzeko ahalaria buruzko legerian xedatutakoa.

43. artikulua.- Prestazioaren azkentzea

Diru-sarrerak bermatzeko errentaren prestazioa azkentzeko arrazoiak honako hauek izango dira:

- a) Titularraren heriotza.
 - b) Prestazioa mantentzeko eskatutako betekizunen baten behin betiko galera edo titularrari egotz dakioken arrazoiren batengatik prestazioa eskuratzeko eta mantentzeko betekizunak betetzen diren zehazteko ezintasuna.
 - c) Titularra izaera sozial, sanitario edo soziosanitarioko eta osorik funts publikoekin finantzatutako egoitza-zerbitzu batean hamabi hilabetetik gorako aldi batean sartzea, eta espetxe batean sartzea, erregimen arruntean edo itxian.
 - d) Eskubideari uko egitea.
 - e) Prestazioa jasotzeko eskubidea urtebetetik gorako aldi batean etetea.
 - f) Bi urteko aldian betebeharrak bera ez betetzeagatik hiru etete-ebazpen.
 - g) Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalean bere gain hartutako betebeharrak eta konpromisoak behin eta berriz ez betetzea.
- Behin eta berriz betetzen ez direla ulertuko da ebazpen irmo bidez urtebeteko epean ez-betetze bat baino gehiago egon direla adierazten denean, nahiz eta ez-betetzeak betebeharrak eta konpromiso desberdinei lotuta egon.
- h) Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren suntsiarazpena, hartzailak uko egiteagatik.
 - i) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak edo erakunde laguntzaile batek eskaintutako enplegu-eskaintza edo enplegurako prestakuntza-ikastaro bat baztertua, justifikatutako arrazoi bat dagoenean izan ezik.

j) Lan-jarduera borondatez eta justifikatutako arrazoirik gabe uztea, lanpostuan justifikaziorik gabeko borondatezko baja hartzea edo diziplinazko kaleratzea jasatea.

k) Zehapen-prozedura batean emandako ebazpen batek hori ezartzea.

l) Erantzukizunpeko adierazpenean bildutako funtsezko oker, faltsutze edo omisioengatik eta 77.1.d) artikuluan aurreikusitako gainerako inguruabarrengatik prestazioen titularrek eta onuradunek eskubidea galdu dutela adierazten duen ebazpena.

44. artikulua.- Azkentzearen ondorioak

1. Prestazioa jasotzeko eskubidearen azkentzeak horretarako arrazoiak gertatu eta hurrengo hilabetearen lehen egunetik aurrera izango ditu ondorioak. Azkentzea betearazlea izango da deklaritzen duen ebazpena irmoa denean.

2. Prestazioaren azkentzea lege honetan ezarritako betebeharrak ez betetzearen ondorioa bada, prestazioaren titularrak ezin izango du diru-sarrerak bermatzeko errenta eskatu urtebeteko epean, azkentzeko ebazpena irmoa den egunetik aurrera zenbatzen hasita.

Aurreko artikulua 1) letran aipatzen diren kasuetan, ezin izango da prestazioa eskatu bi urteko epean, ebazpena irmoa den egunetik aurrera zenbatzen hasita, dagokion zehapen-erantzukizuna galarazi gabe.

Aurreko artikulua 2) letran aipatzen diren kasuetan, azkentzea ez da bidezkoa izango ebazpena emateko unean prestazioa eskuratzeko eta mantentzeko betekizunak betetzen badira, betiere bidegabe jasotako zenbatekoak itzultzeko betebeharra galarazi gabe.

3. Ebazpenak prestazioa azkentzeko arrazoiak zehaztuko du, eta, hala badagokio, bidegabe jasotako prestazioak itzultzeko betebeharra adieraziko du.

III. KAPITULUA

GIZARTE-LARRIALDIETARAKO LAGUNTZAK

45. artikulua.- Definizioa

1. Gizarte-larrialdietarako laguntzak gizarte-bazterketako arriskua edo egoerak prebenitzeko, saihesteko edo arintzeko beharrezkoak diren berariazko gastuei —ohikoei edo ezohikoei— aurre egiteko baliabide nahikorik ez duten pertsonen zuzenduta daude.

2. Nolanahi ere, diruz lagundu ahal izango dira honako gastu hauek:

a) Ohiko etxebizitza edo bizitokia erabiltzeko eta mantentzeko beharrezkoak direnak, hala nola:

- Alokairu-gastuak.

- Gizarte-larrialdiko egoeraren aurretik etxebizitza edo bizitoki bat eskuratzeko egindako kredituen interesek eta amortizazioak eragindako gastuak. Erregelamendu bidez, egoera horren ondoren egindako gastuei aplikatzeko aukera ezarriko da.

- Energia-gastuak.

- «Linea zuriko» etxetresna elektrikoei eta altzariei lotutako gastuak.

- Etxebizitza egokitzeko, konpontzeko eta/edo oinarritzko instalazioetarako gastuak.

- Ohiko etxebizitza edo bizitokia erabili eta mantentzeko beharrezkoak diren beste gastu batzuk. Kontzeptu horren barruan, honako hauen gastuak sartzen dira: ura, zaborra, estolderia, hiri- eta landa-izaerako ondasun higiezinaren gaineko zerga, jabeekideen erkidegoaren kuotaren ondoriozkoak eta etxebizitzaren segurtasunari eta eraikinen segurtatze eta ikuskapen teknikoari lotutakoak.

- Etxebizitza berri batean bizitzen jartzearekin lotutako ezohiko gastuak, hala nola fidantza, horniduretan alta ematea, egokitzea eta abar.

b) Pertsonen oinarritzko beharrei lotutako gastuak, hala nola sistema publikoek betetzen ez dituzten arropari, hezkuntza eta prestakuntzari eta osasun-arretari lotutakoak.

c) a) eta b) letretan aipatutako kontzeptuetakoren bati lotutako edota bizitzako oinarritzko beharrei erantzuteko beharrezkoak diren gastuak egitearen ondoriozko zorpetze-gastuak.

3. Laguntza horiek jaso ahal izango dituzte bakarrik bizi diren pertsonak, 25. eta 26. artikuluetan aipatzen diren bizikidetz-unitateetako batean dauden pertsonak, edota etxebizitza edo bizitoki berean familia-loturak dituzten pertsonak, erregelamendu bidez ezartzen den moduan.

46. artikulua.- Ezaugarriak eta etxebizitza-gastuetarako prestazio ekonomikoarekiko bateragarritasuna

1. Gizarte-larrialdietarako laguntzek honako ezaugarri hauek dituzte:

a) Finalistak dira, eta ematen diren xedera bideratu behar dira.

b) Subsidiarioak eta, hala badagokio, onuradunei, bizikidetz-unitatea osatzen dutenei eta, hala badagokio, etxebizitza edo bizitoki berean bizi diren beste pertsona batzuei dagozkien eduki ekonomikoko mota orotako baliabide eta prestazio sozialen osagarriak dira, erregelamendu bidez ezartzen den moduan.

c) Besterenezinak dira, eta ezin izango dira eskaini obligazioen berme gisa, osorik edo zati batean laga, konpentsatu edo deskontatu, haiei lotuta bidegabe jasotako prestazioak itzultzeko izan ezik. Ezin izango dira atxiki edo bahitu, Estatuko legeria zibilean eta prozesalean aurreikusitako kasuetan eta mugekin izan ezik.

d) Diru-laguntza izaera dute, eta, emateko, helburu horretarako kredituak esleituta egon beharko du Euskal Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorretan. Edonola ere, euskal administrazio publikoek urtero esleituko dituzte laguntza horiei lotutako gastuei aurre egiteko nahikotzat hartzen dituzten zenbatekoak.

2. Gizarte-larrialdietarako laguntzak bateragarriak izango dira etxebizitza-gastuetarako prestazio ekonomikoarekin, erregelamendu bidez ezartzen diren baldintzetan, alokairu-gastuak ordaintzera bideratzen direnean izan ezik, bateraezinak izango baitira prestazio horrekin.

47.-artikulua.- Eskuratzeko betekizunak

1. Gizarte-larrialdietarako laguntzen onuradunak izan ahalko dira honako betekizun hauek betetzen dituztenak:

a) 18 urtetik gorakoa izatea. Gutxieneko adin-muga hori salbuetsita egongo da adin horretara iristen ez diren eta gainerako baldintzak betetzen dituzten pertsonentzat, betiere 26. artikuluan ezohiko bizikidetzta-unitatetzat hartzeko ezarritako kasuren batean badaude.

b) 25. eta 26. artikuluetan aipatzen diren bizikidetzta-unitateetako batean sartuta egotea.

c) Euskal Autonomia Erkidegoko udalerriren batean erroldatuta egotea eta bertan benetan bizitzea eskaera egin aurreko gutxienez sei hilabeteetan modu jarraituan. Epe hori bete ezean, eskaera egin aurreko hamar urteetatik bost urtez jarraian Euskal Autonomia Erkidegoko udalerriren batean erroldatuta egon eta benetan bizi izan beharko dute.

d) Beren bizikidetzta-unitateko kideak eraginpean hartzen dituzten eta 45.2 artikuluan aurreikusita dauden gastuei aurre egiteko baliabide nahikorik ez izatea; nolana ere, baliabide nahikorik ez dagoela ulertuko da honako baldintza hauek betetzen direnean:

- Azken urtean edo prestazioen eskaeraren xede diren gastuei lotuta dagoen edo lotuta egongo den aldian, 37. eta 38. artikuluetan ezarritakoaren arabera finkatuta dauden errendimenduak ez izatea (eskatutako prestazioaren onuradunen kopurua kontuan hartuta bidezkoa den gehieneko errenta bermatuaren balioaren % 150 baino handiagoak).

- Onuradunak bigarren mailara bitarteko odol-ahaidetasunezko edo ezkontza-ahaidetasunezko, adopzioko, familia-harrera iraunkorreko edo adopzio aurreko lotura duten pertsonekin etxebizitza berean bizi badira, pertsona horiek guztiek, dagokion aldian, aipatutako loturekin zerikusia duten pertsona guztiei legokiekeen erreferentziako balio ekonomikoaren % 300etik gorako errendimendurik ez izatea.

e) Bizikidetzta-unitateari urtebetean legokiokeen gehieneko errenta bermatuaren zenbatekoa halako bost baino ondare handiagoa ez izatea, eskatutako laguntzaren onuradunen kopurua kontuan hartuta.

f) Etxebizitza-arloan eskumena duen sailaren Etxebide zerbitzuan etxebizitza-eskatzaile gisa inskribatuta egotea, gizarte-larrialdietarako laguntzak alokairu-gastuak ordaintzera bideratzen direnean.

g) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan erregistratuta egotea, erregelamendu bidez ezartzen den moduan.

h) Behar ekonomikoko egoeran egotea, 36. artikuluan aurreikusitako moduan.

i) Eskubidez dagozkien pentsio eta prestazio publikoak eskatu izana.

48. artikulua.- Prestazioen eta onuradunen konkurrentzia

1. Erregelamendu bidez, etxebizitza edo bizitoki berean jaso daitezkeen gizarte-larrialdietarako laguntzen gehieneko muga ezarriko da. Halaber, konkurrentzia-kasuetan laguntza bakoitzerako eman daitezkeen gehieneko zenbatekoak ezarriko dira.

2. Bizitoki kolektiboetan bizi diren pertsonen dagokienez, erregelamendu bidez ezarriko dira gizarte-larrialdietarako laguntzen onuradun izateko baldintzak. Nolanahi ere, administrazio publiko eskudunek bermatu gabeko gastu edo zerbitzuetarako jaso ahal izango dira laguntzak.

3. Etxebizitza edo bizitoki berean onuradun-izaera izan dezaketen eta prestazioak gastu berari aurre egiteko eskatu dituzten hainbat pertsona bizi badira, haietako bati baino ezin izango zaizkio eman gizarte-larrialdietarako laguntzak.

49. artikulua.- Onuradunen betebeharrak

Gizarte-larrialdietarako laguntzen onuradunek honako betebeharrak izango dituzte:

- a) Jasotako prestazioak eman ziren helbururako erabiltzea.
- b) Eskubidez dagozkien pentsio eta prestazio publikoak eskatu izana.
- c) Erregelamenduz ezartzen den epean, prestazioak eskuratzea eragin dezaketen betekizunak betetzeari dagokionez gerora gertatutakoak jakinaraztea,.
- d) Erregelamenduz ezartzen den epean, onuradunen ohiko bizilekuari lotutako edozein aldaketa jakinaraztea.
- e) Bidegabe jasotako zenbatekoak itzultzea.
- f) Administrazioaren aurrean agertzea eta harekin lankidetzan aritzea, hori eskatzen zaienean.
- g) Gizarte-larrialdietarako laguntzen xede eta helburuaren ondoriozkoak diren eta erregelamendu bidez finkatzen diren guztiak.

50. artikulua.- Erreferentziako balio ekonomikoa

1. 47. artikuluan adierazitako ondorioetarako, gizarte-larrialdietarako laguntzen erreferentziako balio ekonomikoa honako hauen batura izango da: oinarritzko zenbatekoa, laguntzaren onuradun bakoitzeko osagarri indibidualak eta onuradunak sartuta dauden bizikidetzaren unitatearen ezaugarriari lotutako osagarriak.

2. Oinarritzko zenbatekoaren eta osagarrien balioa 31. eta 32. artikuluetan ezarritakoa izango da.

51. artikulua.- Zenbatekoa zehaztea

1. Erregelamendu bidez, 45.2 artikuluan aurreikusitako gastu bakoitzerako gizarte-larrialdietarako laguntzen gehieneko zenbatekoak ezarriko dira.

2. Nolanahi ere, eskatzaile bakoitzari aplikatu beharreko zenbatekoa zehaztean, honako irizpide hauei jarraituko zaie:

a) Berriazko gastu bakoitzerako aplikatu beharreko gehieneko zenbatekoa, honako hauen arabera zehaztua:

- Eskatzailearen eta laguntzen gainerako onuradunen baliabideak, 37. eta 38. artikuluetan ezarritakoaren arabera zenbatuko direnak.

- Egindako edo egin beharreko berriazko gastuen zenbatekoa.

- Artikulu honen 1. apartatuan aipatutako gehieneko zenbatekoak.

b) Aplikatu beharreko gehieneko zenbatekoa honako hauek kontuan hartuta finkatuko da:

- Helburu horretarako esleitutako krediturik badagoen.

- Gizarte-zerbitzuek gastuaren behar-egoera erreal eta premiazko bat egoteari eta laguntza horiek behar-egoera horri aurre egiteko agertzen duten egokitasunari buruz egiten duten balorazioa.

3. Erregelamendu bidez, onuradunek ondorengo aldietan jaso ahal izango duten gehieneko zenbatekoa mugatzeko aukera ezarriko da. Aukera hori erreferentziarako oinarritzko gizarte-zerbitzuan egindako kasuaren balorazio teknikoari lotuta egongo da.

Laguntzak ohiko etxebizitza edo bizitokia eskuratzeko kredituen interesek eta amortizazioak eragindako gastuei aurre egiteko bideratzen direnean eta etxebizitza ezohiko balioztat hartzen denean, laguntzak ezin izango dira izan erregelamendu bidez finkatutako zenbatekoa eta urte kopurua baino handiagoak.

Nolanahi ere, muga horiek ez zaizkie aplikatuko bizikidetzaren unitateei, kideetakoren batek 60 urte baino gehiago dituenen.

52. artikulua.- Emakida

1. Ebazpen-proposamen teknikoak —gizarte-zerbitzuek behar-egoera erreal bat dagoela ziurtatzeko egindako egiaztapena barnean hartuta— ebazteko eskumena duen organoari helaraziko zaio.

2. Emakidari buruzko ebazpenak egindako gastuen egiaztagirak aurkezteko epea ezarriko du.

53. artikulua.- Aldizkako berrikuspenak

Erregelamendu bidez ezartzen denari jarraikiz, organo eskudunak emakida eragin zuten arrazoiek badirauten egiaztatze bidezko hartzen dituen aldizkako berrikuspen guztiak egin ahal izango ditu. Horretarako, administrazioaren aurrean agertzeko eta harekin lankidetzan aritzeko eskatu ahal izango zaie laguntzen onuradunei.

IV. KAPITULUA

GIZARATERATZEKO ETA DIRU SARRERAK BERMATZEKO EUSKAL SISTEMAREN PRESTAZIO ETA LAGUNTZEN ARAUBIDE EKONOMIKOA

54. artikulua.- Prestazioak jasotzeko eskubidea eta prestazioen ordainketa.

1. Diru Sarrerak bermatzeko errentaren prestazioa jasotzeko eskubidea eskaera aurkeztu eta hurrengo hilabetearen lehen egunetik aurrera sortuko da.

Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren prestazioa jasotzeko eskubideak bere berariazko araudiari jarraituko dio.

2. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak hilean behin ordainduko dira, prestazioaren titularraren kontu baterako banku-transferentzia bidez edota behar bezala baimendutako beste ordainketa modalitate batzuen bidez, Euskal Autonomia Erkidegoko Diruzaintza Nagusiaren araudian xedatutakoari jarraikiz.

55. artikulua.- Gizarte-larrialdietarako laguntzen ordainketa

1. Gizarte-larrialdietarako laguntzak emakidari buruzko ebazpenean aurreikusitako moduan ordainduko dira, eta ebazpena eman duen organoari dagokio ordaintzea.

2. Gizarte-zerbitzuek zehazten dutenari jarraikiz, laguntzak era zatikatuan edo aldi bakarrean ordaindu ahal izango dira. Emakidari buruzko ebazpenak zehaztuko du ordaintzeko modua.

56. artikulua.- Iraungitzea

1. Prestazioak oroharreko prezioan eta behin bakarrik jasotzeko eskubidea urtebetera iraungiko da, prestazioaren aitortpena jakinarazi eta hurrengo egunetik aurrera zenbatzen hasita.

2. Aldizkako prestazioen kasuan, hileroko bakoitza jasotzeko eskubidea mugaegunetik urtebetera iraungiko da.

3. Gizarte-larrialdietarako laguntzak jasotzeko eskubidea urtebetera iraungiko da, emakida jakinarazi eta hurrengo egunetik aurrera zenbatzen hasita.

57. artikulua.- Prestazio eta laguntza ekonomikoen muga ekonomikoa

1. Bizikidetz-unitateak Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio eta laguntzekin lortutako diru-sarreraren urteko zenbateko osoa titularrarenaren ezaugarri berdina dituen bizikidetz-unitate bati urtean dagokion diru-sarrerak bermatzeko errentari aplikatu beharreko gehieneko errenta bermatuaren % 200 izango da gehienez.

Aurreko paragrafoan aipatutako mugaren aplikazioaren ondorioetarako, gizarte-larrialdietarako laguntzen onuradunak aribideko urtean Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioen baten onuradunak izan ez badira, onuradunen diru-sarrerak eta gizarte-larrialdietarako laguntza gisa emandako zenbatekoaren urteko zenbateko orokorra batuko dira. 2. Gizarte-larrialdietarako laguntzen onuradunek ohiko etxebizitza edo bizitokia eskuratzeko kredituen interesek eta amortizazioak eragindako gastuak estaltzeko jaso ahal izango duten zenbatekoa erregelamendu bidez finkatzen dena izango da gehienez.

58. artikulua.- Bidegabe jasotako prestazioak eta laguntzak itzultzea

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bidegabe jasotako prestazioen itzultzea deklaratu eta eskatuko du, zehapen-prozedura baten, zenbatekoa eguneratzeko prozedura baten, prestazioak kontrolatzeko prozedura baten, zuzenbideko deklarazio-egintzak berrikusteko prozedura baten eta bidegabe jasotako zenbatekoak daudela finka dezakeen beste edozein prozeduraren ondoriozkoak direnean.

Bidegabe jasotako prestazioak itzultzeko prozedura erregelamendu bidez ezarriko da, eta sei hilabetekoa izango da gehienez. Ahal bada, eta administrazioa sinplifikatzearen printzipioari jarraikiz, espediente bateratu batean izapidetuko da, aipatutako prozedurekin.

2. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistematik bidegabe jasotako prestazioak itzultzeko betebeharra betearazlea izango da hori adierazten duen ebazpena administrazio-bidean irmoa denetik aurrera, eta, zorra osoa aldi bakarrean borondatez ordaintzen denean izan ezik, konpentsazio bidez beteko da, zor den zenbatekoa aitortutako prestazioen zenbatekotik deskontatzearen bidez, erregelamendu bidez finkatzen diren arauak jarraikiz.

Prestazioa jasotzeko eskubiderik ez badago edo jaso beharreko zenbatekoa itzuli beharreko zenbatekoa baino txikiagoa bada, bidegabe jasotako zenbateko bat itzultzeko betebeharra adierazten duen ebazpen irmoaren jakinarazpenak edo ordaindu gabeko zorra erreklamatzeko egintzaren jakinarazpenak hasiera emango dio diru-bilketa prozedurari, Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren Diru-bilketa Erregelamenduari jarraikiz, geroago konpentsazio gehiago egiteko aukera galarazi gabe.

3. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioen titularrek eta onuradunek, eta egitate, omisio, negozio edo egintza juridikoei jarraikiz prestazio bat iruzurrez lortzen parte hartzen dutenek modu solidarioan erantzungo dute bidegabe jasotako prestazioen itzultzean.

4. Bidegabe jasotako prestazioak itzultzearen bidez lortzen diren zenbatekoak hasierako helburu berera bideratuko dira, ezartzen den prozedurari jarraikiz.

5. Gizarte-larrialdietarako laguntzen kudeaketan eskumena duen udalak edo udalaz gaindiko erakundeak ezarriko du onuradunek justifikatu gabeko zenbatekoak itzultzeko betebeharra, baita lege honetan eta dirulaguntzen arloan indarrean dagoen araudian aurreikusitako kasuetan bidegabe edo zenbateko bidegabean jasotako zenbatekoak itzultzeko betebeharra ere.

Aurreko apartatuan aurreikusitako ondorioetarako, udalak edo udalaz gaindiko erakundeak errekurtsioa jarri ahal izango du ofizioz indarrean dauden eta onuradunaren bizikidetz-unitateko edozein kideri dagozkion gizarte-larrialdietarako laguntzen prestazioen konpentsazio edo deskontuaren aurka.

Itzultzeko eta konpentsatzeko araubidea erregelamendu bidez finkatuko da.

59. artikulua.- Preskripzioa

1. Bidegabe jasotako prestazioak eta laguntzak itzultzeko betebeharrak lau urteren buruan preskribatuko du, kobratzen direnetik edo itzultzeko eskatzeko ekintza gauzatu ahal izan zenetik aurrera zenbatzen hasita, bidegabe jasotzea eragin zuen arrazoia edozein izanik ere.

2.– Preskripzio-epaia honako kasu hauetan etengo da:

a) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak edo toki-erakundeak, betebeharra duen pertsonak horren berri formala izanik, betebehara osoa edo zati bat aitortu, egiaztatu, berrikusi, ikuskatu, likidatu edo kobratzeko egiten duen edozein ekintzagarik.

b) Artikulu honetan aipatzen diren eskubideei lotutako administrazio- edo jurisdikzio-errekurtsioak jartzeagarik.

c) Betebeharra duen pertsonak bidegabe jasotako prestazioak aitortu, likidatu edo ordaintzeko egiten duen edozein jarduketagarik.

d) Betebeharra duen pertsonari, behar bezala jasota geratzeko moduko edozein baliabideren bidez, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio eta laguntzaren bat aitortzera bideratutako edozein izapide egitean bidegabe jasotako prestazioak itzultzeko errekerimendua egiteagarik.

3. Preskripzioa ofizioz deklaratu da bilketa-prozeduraren edozein unetan, ordainketaren arduradunak preskripzioa eskatu edo salbuespena aurkeztu beharrik izan gabe.

III. TITULUA

PROZEDURAK

I. KAPITULUA XEDAPEN OROKORRAK

60. artikulua.- Eskumena

1. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak aitortu eta kontrolatzeko eskumena Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari dagokio.

2. Gizarte-larrialdietarako laguntzak aitortu eta kontrolatzeko eskumena eskatzailea erroldatuta dagoen eta bizi den udalerriko udalari dagokio.

61. artikulua.- Printzipio informatzaileak

1. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemari lotutako ahalak baliatzeko prozedurek honako printzipio hauek dituzte oinarri: inpartzialtasuna, pro actione, berdintasuna, proportzionaltasuna, fede ona, konfiantza legitimoa, sinplifikazioa, argitasuna, publikotasuna eta gardentasuna, baita administrazio-prozedura erkideari buruzko legeriaren ondoriozkoak ere.

2. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak herritarrengana bideratuko du bere jarduketa, euskal sektore publikoari buruzko legerian xedatutakoari jarraikiz.

62. artikulua.- Pertsonen eskubideak

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak eta udalek, bakoitzak bere eskumenak baliatuz, pertsonak administrazio publikoekiko harremanetan dituzten eskubideak (administrazio-prozedura erkideari buruzko legerian aitortutakoak) bermatuko dituzte.

2. Era berean, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak administrazio on baterako eskubidea bermatuko du, euskal sektore publikoari buruzko legerian ezarritako moduan. Bereziki:

a) Administrazio-babes eraginkor baterako eskubidea bermatuko du, hau da, bere iritzipean jarritako gaiei buruzko erabaki bat lortzeko aukera, eta eskubideak, erreklamazioak edo errekurtsioak ebatzi beharko ditu, pertsona interesdunen eskubideak erabat errespetatuz, ordenamenduan eta legez ezarritako prozeduraren esparruan aurreikusitako helburuei jarraikiz.

Bereziki, erabakiak interesdunaren gizarteratze-prozesuan edo bazterketa-egoeraren okerragotzean izan dezakeen eragina hartuko du kontuan; nolana ere, hori kontuan hartzeak ezin izango du ordenamenduaren aurkako erabakirik babestu.

b) Ardura-betebeharra betez eta behar bezalako arretarekin jardungo du, inplikaturako interes eta egitate garrantzitsu guztiak haztatu eta kontuan hartuko ditu, eta pertsonen edozein administrazio-prozeduratan legez eta konstituzioaren bidez aitortutako berme eta eskubideen erabateko eraginkortasuna zainduko du. Nolanahi ere, interesdunak ezin izango zaizkie ezarri beharrezkoak ez diren, logikoak ez diren edo neurritz kanpoak diren kargak, eta ezin izango da Administrazioak berak egin ditzakeen egiaztapenak edo izapideak egitera zuzendutako jarduketarik egin edo dokumenturik aurkeztu.

c) Bere esku dagoen eta prozeduraren barruan azkenean hartutako erabakian eragina izan dezakeen informazio juridiko garrantzitsua emango die interesdunak; nolana ere, gardentasunari, informazio publikoari eta gobernantza onari buruzko legeriaren ondoriozko betebeharrak bete beharko dira. Hori betetzeak ez du esan nahi informazio juridiko zehatza eman behar denik, eta ez du neurritz kanpoko kargarik eragingo.

d) Pertsona orok bere aurka eragin kaltegarria duen neurri indibidual bat hartu aurretik entzuna izateko duen eskubidea aplikatuz, pertsona interesdunak espedientea eskuratzeko aukera bermatuko du, espedienteari gaineratutako froga, txosten, dokumentu eta abarren berri emango dio, eta entzun egingo dio, betiere haien ezagutza defentsa-eskubidea eraginkortasunez baliatzeko garrantzitsua izan badaiteke.

e) Pertsonen interesak eraginpean hartzen dituzten erabakiak arrazoitzeko eskubidea bermatzeko, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren ebazpenek argi eta hizkera ulergarrian adieraziko dituzte erabakiaren oinarri diren egitate eta oinarri juridiko garrantzitsuak.

f) Erabakiak legez ezarritako epearen barruan hartzeaz gain, izapideen eta epeen betetzean gertatutako neurritz kanpoko atzerapen oro saihestuko du, eta debekatuta geratuko dira prozedura bidegabe atzeratzen duten jokabide zabarrak eta luzagarriak.

g) Prozedurei buruzko ebazpenean, faktore garrantzitsuak hartuko ditu kontuan, eta baztertu egingo ditu garrantzitsuak ez direnak

Era berean, lege honen helburuen aurkako egoerek irautea eragotziko du, betiere haien ondorioak ordenamenduan aurreikusitako ahalak baliatuz arindu badaitezke eta egoera horiek pertsona interesdunen ekintzaren edo omisioaren ondoriozkoak soilik ez badira. h) Ordenamenduan aurreikusitako administrazio-errekurtsoen eta defentsa-eskubiderako zerbitzuaren baliagarritasuna eta funtzionaltasuna bermatzeko, administrazio-bidean irmoak direnean baino ez ditu betearaziko kontrako administrazio-egintzak; nolahi ere, nahitaezko zein aukerako administrazio-errekurtso bat ebazteko epea igarotze hutsak ez du ahalbidetuko errekurtsoaren xede den egintza betearaztea.

Letra honetan xedatutakoak ez du galaraziko 41.1 artikuluan eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrerari buruzko araudian xedatutakoa.

63. artikulua.- Bitarteko elektronikoen bidez harremanetan jartzeko eskubidea

1. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio eta laguntzen titular eta onuradun guztiek eskubidea izango dute Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarekin eta udal eskudunekin bitarteko elektronikoen bidez harremanetan jartzeko. Nolanahi ere, eskubideberdintasuna (erabilitako baliabidea edozein izanik ere) eta pertsona guztiek zerbitzuak bitarteko digital eta analogikoen bidez eskuratzeko aukera bermatuko dira.

2. Aurreko apartatuan aipatutako eskubidea gauzatzeko, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak honako hauek bermatuko dizkie Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioen titular eta onuradun guztiei:

a) Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemari lotutako ahalak baliatzen diren prozedurak izapidetzeko eskuragarri dauden zerbitzu elektronikoen eta aplikazioen eskuragarritasuna, batez ere desgaitasuna duten pertsonentzat eta adinekoentzat; nolahi ere, eskaintako informazioa eskuragarria eta ulergarria dela ziurtatuko da.

b) Eten digital mota guztien desagerraraztea, bazterketa digitalik ez jasateko eskubidea babestuz.

Horretarako, gaitasun digitalei buruzko prestakuntza-ekintzen eskaintza (Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioen titularrak eta onuradunak gizarteratzeko ibilbide pertsonalizatuaren parte gisa) bitarteko elektronikoen bidez edozein zerbitzurekin harremanetan jartzeko oinarritzko trebetasun digitalak eskuratzera eta, hala badagokio, lan-trebakuntzako lanbide-gaitasunak egiaztatuzera bideratuta egongo da.

Prestakuntza-eskaintza, ahal bada, gaitasun digitalean mailarik txikiena duten kolektiboetara zuzenduko da, eta, bereziki, sexuan oinarritutako desberdintasuna desagerraraztera bideratuko da.

c) Identifikazio digitaleko, autentifikazioko eta sinadura elektronikoko sistemen doako eskuragarritasuna (eska daitezkeen heinean) eta erabiltzaileentzako konektagarritasun-puntu seguru, doako eta kalitate handikoen instalazioa.

d) Desgaitasuna duten pertsonak eta adinekoak zerbitzu elektronikoetarako irisgarritasun osoa dutela bermatuko duen lineako laguntza eta laguntza presentziala.

3. Erregelamendu bidez, diru-sarrerak bermatzeko errentaren prestazioaren titular edo onuradun jakin batzuek Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarekin bitarteko elektronikoen bidez harremanetan jartzeko betebeharrak ezarri ahal izango da. Horretarako, pertsona horiek bete beharko dituzten eta, gutxienez, betebeharrak duten pertsonen prestakuntzaren nahikotasuna eta beharrezkoak diren bitarteko elektronikoen eskuratu eta erabiltzeko aukera bermatuko duten betekizunak finkatuko dira.

Nolanahi ere, apartatu honetan aipatzen den betebeharraren ezarpenak honako hauek izango ditu xede, datu ofizialeetatik abiatuta: zerbitzuak bitarteko elektronikoen bidez baliatzeko aukera emango duten terminalen eskuragarritasuna, interneterako konexioa, Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleek zerbitzu digitalak erabiltzeko aukera, edota garrantzitsutzat jotzen diren beste inguruabar batzuk, bereziki biztanleria ez-aktiboa, desgaitasuna dutenak, adinekoak eta emakumeak kontuan hartuta, desberdintasun- edo diskriminazio-arrisku oro saihesteko aldera.

4. Erregelamendu bidez, Euskadiko hirugarren sektore sozialeko erakundeak gaitu ahal izango dira, interesdunen ordezkari gisa, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarekin bitarteko elektronikoen bidez harremanetan jartzeko.

64. artikulua.- Bitarteko elektronikoen bidezko izapidetzea

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bitarteko elektronikoen bidez bideratuko ditu Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemari lotutako ahalak baliatzeko prozedurak, administrazio-prozedura erkidearen araudian aurreikusitako moduan.

65. artikulua.- Bitarteko elektronikoen bidezko komunikazioak eta jakinarazpenak

1. Bitarteko elektronikoen bidezko komunikazioak eta jakinarazpenak administrazio-prozedura erkidearen araudiari jarraikiz egingo dira, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren esparruan, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioaren administrazio elektronikoari buruzko araudian xedatutakoari jarraikiz.

2. Aurreko apartatuan xedatutakoa gorabehera, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak prestazioen titular edo onuradunei enplegu-eskaintzei edo prestakuntzari buruz egiten dizkien komunikazioak, hautaketa-prozesuetan izandako parte-hartzeari lotutakoak, egoeraren eta premien hasierako balorazioaren eta Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren inguruko izapideen betetzei lotutakoak eta 29. artikuluan aipatzen diren agerraldietarako zitazioak, pertsona horiek emandako datuen arabera, posta elektroniko bidez, telefono-kanal finko zein mugikor bidez, internet bidez edo erregelamenduz finkatzen diren beste kanal batzuen bidez egingo dira.

Erabilitako baliabideek komunikazioa, haren data eta eduki osoa interesdunak identifikatutako kanalean edo gailuan helarazi eta jaso direla bermatuko dute.

II. KAPITULUA

PRESTAZIOEN AITORPENA

1. ATALA

PROZEDURA

66. artikulua.- Diru-sarrerak bermatzeko errenta aitortzeko prozeduraren hasiera

1. Prozedura interesdunak eskatuta hasiko da. Horretarako, eskaera aurkeztu beharko du, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak ezartzen duen eredu normalizatuaren arabera, eta lege honetan, garatzen duten arauetan eta, hala badagokio, 72. artikulua aipatzen duen erantzukizunpeko adierazpenean ezarritako betekizunak betetzen dituela egiaztatzen duen dokumentazioa erantsi beharko dio eskaerari.

Interesdunei ez zaizkie eskatuko aurrez beste edozein administraziotan aurkeztu dituzten datuak edo dokumentuak. Horretarako, interesdunak adierazi beharko du noiz eta zer administrazio-organori aurkeztu zizkion adierazitako dokumentuak. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak elektronikoki lortu beharko ditu, interesdunak berariaz aurka egiten duenean edo aplikatu beharreko lege bereziak haren berariazko baimena eskatzen duenean izan ezik.

2. Eskaera, ahal bada, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren erregistro elektronikoa aurkeztuko da, administrazio-prozedura erkidearen legerian interesdunek administrazio publikoetako organoei zuzendutako dokumentuen aurkezpenari dagokionez xedatutakoa galarazi gabe.

67. artikulua.- Zuzenketa

1. Aurkeztutako dokumentazioan hutsuneak, erroreak edo kontraesanak detektatzen badira edo eskatutako betekizunak egiaztatzeko aurkeztutako dokumentazioa osatu behar dela uste bada, eskatzaileari errekerimendua egingo zaio hamar eguneko epean akatsa zuzendu dezan edo eskatutako dokumentuak aurkeztu ditzan, eta adieraziko zaio hori egiten ez badu eskaeran atzera egin duela ulertuko dela, horretarako ebazpena eman ondoren.

2. Ebazpena emateko eta jakinarazteko epea etenda geratuko da interesdunari zuzenketa egiteko errekerimendua egiten zaionean, errekerimendua jakinarazten denetik benetan betetzen den arteko aldiaren.

68. artikulua.- Instrukzioa

1. Prozeduraren instrukzioan, diru-sarrerak bermatzeko errenta aitortzeko betekizun erabakigarriak betetzen direla egiaztatuko da, administrazio-prozedura erkideari buruzko araudian aurreikusitako moduan.

2. Interesdunari entzunaldiaren izapidea bermatuko zaio hamar eguneko epean, baina izapide hori alde batera utzi ahal izango da interesdunak emandakoez bestelako egitateak, alegazioak eta frogak prozeduran agertzen ez direnean eta ebazpenean kontuan hartzen ez direnean.

69.- Ebazpena

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bidezko ebazpena emango du, eta gehienez ere hiru hilabeteko epean jakinaraziko du, eskaera organo eskudunaren erregistroan sartzen den egunetik aurrera zenbatzen hasita. Epe hori igaro ondoren berariazko ebazpena jakinarazi ez bada, eskaera baietsizat hartuko da.

2. Prestazioa aitortzen duen ebazpenak hilean jasoko den zenbatekoa finkatuko du, baita aitortpenak zer egunetik aurrera izango dituen ondorio ekonomikoak ere.

70. artikulua.- Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren aitortpena

Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren aitortpenak, prestazioa lortzeko betekizunen egiaztapenak, eskaera ebazteko epeak eta administrazioaren isiltasunaren ondorioek beren araudi erregulatuazileari jarraituko diote.

71. artikulua.- Eskaera-eredu normalizatuak

1. Eredu normalizatuak Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioen eskaera egitea ahalbidetuko dute, eta eskatzaileak aurkeztu beharreko dokumentazioa identifikatuko dute (Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak ez delako edo beste administrazio publiko batzuekin informazioa trukatzeko une bakoitzean gaitutako sistemen bidez lortzerik izan ez delako). Halaber, eskaera erantzukizunpeko adierazpenekin ordeztzeko aukera emango dute, lege honetan eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrerari buruzko araudian aurreikusitako moduan.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak eguneratuta izango ditu eskaera-eredu normalizatuak, eta jendearentzat eskuragarri egongo dira bere bulegoetan eta bere egoitza elektronikoan.

2. Eskaera-eredu normalizatuak honako erreferentzia hauek bilduko dituzte gutxienez:

a) Eskaera edo eskaerak ebazteko epeari eta administrazioaren isiltasunaren ondorioei buruzko informazioa, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio bakoitzari dagozkionak bereizita.

b) Eskatzaileak eskaera aurkeztu zenetik bertako datuetan izandako edozein aldaketaren berri emateko eta, errekerimendua egiten zaionean, aldaketa horiek egiaztatuko dituen dokumentazioa aurkezteko betebeharraren informazioa.

c) Eskatzailearen adierazpena, eskaeran eta hari erantsitako dokumentazioan bildutako datuak egiazkoak direla eta datuak faltsuak edo okerrak izatearen edo datuak ezkutatzearen ondorioen berri baduela adierazten duena.

d) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari 65.2 artikuluan aipatzen diren komunikazioak egitea ahalbidetuko dioten telefono finkoaren, gailu mugikorren, helbide elektronikoaren edo erregelamenduz finkatutako beste gailu edo sistema batzuen identifikazioa.

e) Eskatzaileak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarekin harremanetan jartzeko aukeratu duen bitartekoaren hautaketa.

f) Datu pertsonalak tratatzeko baimena ematea, beharrezkoa denean, eta tratamendu horren aurka egiteko eskubidea baliatzea.

3. Hala badagokio eskaerarekin batera aurkeztu den dokumentazioa baliagarria izango da Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioen betekizun komunak egiaztatzeko, eskatutako prestazio bakoitzaren berezkoak galarazi gabe.

4. Eskaera-eredu normalizatuak hizkera garbian idatzita egongo dira, eta sektore publikoko webguneen eta gailu mugikorretarako aplikazioen irisgarritasunari buruzko araudian aurreikusitako irisgarritasun-betekizunak beteko dituzte.

2. ATALA

ERANTZUKIZUNPEKO ADIERAZPENAK

72. artikulua.- Erantzukizunpeko adierazpenak diru-sarrerak bermatzeko errentan

1. Diru-sarrerak bermatzeko errenta eskatzen duten pertsonak erantzukizunpeko adierazpen bat aurkeztu ahal izango dute eskabidearekin batera. Adierazpen horretan, berariaz adieraziko dute, beren erantzukizunpean, lege honetan prestazio hori aitortzeko ezarritako baldintzak betetzen dituztela, hori egiaztatzen duen dokumentazioa dutela, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eskura jarriko dutela eskatzen zaienean, eta konpromisoa hartzen dutela prestazioa jasotzen duten bitartean betebeharrak horiek betetzen jarraitzeko.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak erantzukizunpeko adierazpenaren ereduak egingo ditu, eta eguneratuta eta jendearentzat eskuragarri edukiko ditu bulegoetan eta egoitza elektronikoan.

2. Administrazioak diru-sarrerak bermatzeko errentaren eskaera osatzeko beharrezkoak diren dokumentuak modu telematikoan egiaztatu ezin dituztenean edo bere esku ez daudenean, erantzukizunpeko adierazpen bat aurkeztu ahal izango da, aurreko apartatuan adierazitako moduan.

73. artikulua.- Erantzukizunpeko adierazpenaren ondorioak

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak erantzukizunpeko adierazpena aurkeztu eta hurrengo hilabetearen lehen egunetik aurrerako ondorioekin aitortuko du prestazioa, esleituta dituen kontrol- eta ikuskapen-ahalmenak galarazi gabe.

2. Aurreko apartatuan xedatutakoa gorabehera, ez da bidezkoa izango diru-sarrerak bermatzeko errentaren aitortzea apartatu horretan aurreikusitako baldintzetan, eta 66-69. artikuluetan aipatzen den izapidetzeari jarraitu beharko zaio, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eskura dagoen dokumentazioaren egiaztapenak, eskatzaileak aurkeztu duenak edo informazioa trukatzeko sistemen bidez egiten denak prestazioa eskuratzeko betekizunen bat betetzen ez dela agerian jartzen duenean.

Kasu horietan, interesdunari zirkunstantzia horren berri emango zaio, prestazioa aitortzea eragozten duten egitateak edo datuak jakinaraziko zaizkio eta prozeduraren izapidetzea bultzatuko da. Egintza horren aurka ezin izango da errekurtsorik jarri.

3. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren aitortzea, erantzukizunpeko adierazpenetan oinarritua, hurrengo kapituluan ezarritakoaren arabera kontrolatuko da.

74. artikulua.- Erantzukizunpeko adierazpenak bizitzeko gutxieneko diru-sarreran

Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren eskaerari erantsitako erantzukizunpeko adierazpenen aurkezpena eta haien ondorioak berariazko araudiaren arabera erregulatuko dira.

III. KAPITULUA

ZENBATEKOAREN EGUNERATZEA ETA PRESTAZIOEN KONTROLA

75. artikulua.- Zenbatekoaren eguneratzea

1. Diru-sarrerak bermatzeko errentaren zenbatekoa eguneratzeko prozedura, 34. artikuluan aurreikusitakoa, ofizios hasiko da hiru hilean behin. Zehazki, bizikidetza-unitatearen osaera eta

osatzen dutenen inguruabar pertsonalak eta aldi horretan lortutako errenta eta diru-sarrera guztiak egiaztatuko ditu, eta hurrengo hiruhilekoari dagokion prestazioaren zenbatekoa finkatuko du.

Zenbatekoa finkatzeko, ez dira kontuan hartuko eguneratzea egin den hilabetearen aurreko hilabeteari dagozkion diru-sarrerak, diru-sarrera horiek hurrengo aldiaren kontuan hartzeko aukera galarazi gabe.

2. Aurreko apartatuan aipatutako inguruabarrak beste administrazio publiko batzuekin informazioa trukatzeko sistemen bidez egiaztatuko dira, betiere behar bezala gaituta badaude.

Bestela, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari titularren eta onuradunen betekizunak eta betebeharrak betetzeari lotuta dauden edo prestazioa jasotzeko eskubidea aldatzea, etetea edo azkentzea eragin dezaketen inguruabarrak jakinarazteko betebeharra betez diru-sarrerak bermatzeko errentaren titularrek eta onuradunek emandako datuak hartuko ditu kontuan zenbatekoa eguneratzeko prozedurak.

3. Prestazioen titularrei eta onuradunei eskatu ahal izango zaie bizikidetzaren unitatearen osaera etaosatzen dutenen inguruabar pertsonalak egiaztatzen dituen dokumentazioa eta prestazioaren zenbatekoa finkatzen den aldiaren lortutako errenta eta diru-sarrera guztiei buruzkoa aurkezteko.

Eskatutako dokumentazioa aurkezteko betebeharra betetzen ez bada, prestazioa eten egingo da, 40. artikuluari jarraikiz.

4. Hilabeteko epea igaro eta ebazpena ebatzi eta jakinarazten ez bada, ulertuko da prestazioaren zenbatekoa aurreko aldiaren aitortutakoaren berdina dela, ebazteko betebeharra betetzetik eta, hala badagokio, kontrolatzeko ahala baliatuztik ondorioztatzen dena galarazi gabe.

5. Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren prestazioa araudi erregulatzailean xedatutakoaren arabera eguneratuko da.

76. artikulua.- Kontrol-prozeduraren xedea eta hasiera

1. Kontrol-prozeduraren xedea da titularraren eta bizikidetzaren unitatea osatzen dutenen betekizunak eta betebeharrak betetzen direla egiaztatzea, lege honetan eta garatzen duten xedapenetan eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrera erregulatzen duen araudian xedatutakoa behar bezala betetzen dela egiaztatzeko.

Prozedura berari jarraituko zaio diru-sarrerak bermatzeko errentaren aitortzen (erantzukizunpeko adierazpenetan oinarritutakoak) kontrolatzeko. Kasu horietan, erantzukizunpeko adierazpenaren xede diren adierazpen eta dokumentu guztiak kontrolatuko dira, adierazpenari erantsitako datuen eta informazioaren fidagarritasuna eta zehaztasuna egiaztatzeko, baita prestazioa eskuratzeko betekizunetara egokitzen direla egiaztatzeko ere.

2. Kontrol-prozedurak sei hilabeteko iraupena izango du gehienez, eta dokumentazioa aurkezteko edo agertzeko errekerimenduari hasiko da. Kontrol-prozeduraren izapideak erregelamendu bidez ezarriko dira eta, ahal bada, baliabide telematikoekin egingo dira.

3. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak aitortutako prestazioen kontrola egingo du, gutxienez bi urtean behin.

77. artikulua.- Kontrol-prozeduraren amaiera

1. Kontrol-prozedura honako modu hauetakoren batean amaituko da:

a) Prestazioaren titularrak eta onuradunek betekizunak eta betebeharrak betetzen dituztela eta, hala badagokio, erantzukizunpeko adierazpena eta aurkeztutako dokumentazioa bat datozela eta prestazioa eskuratzeko betekizunak betetzen direla egiaztatuko duen ebazpenaren bidez.

b) Prestazioaren zenbatekoa aldatzeko ebazpenaren bidez, baldin eta izapidetzean akats materialak edo egitezkoak agerian jartzen badira edo prestazioa aitortzean omisioak eta okerrak daudela egiaztatzen bada.

c) Prestazioa eteteko edo azkentzeko ebazpenaren bidez, 40. eta 43. artikuluetan aipatutako kasuetan.

d) Prestazioen titularrek eta onuradunek eskubidea galdu dutela adierazten duen ebazpenaren bidez, honako inguruabar hauetakoren bat gertatzen denean:

- Erantzukizunpeko adierazpenean funtsezko okerrak, faltsutzeak edo omisioak detektatzen badira.

- Erantzukizunpeko adierazpenen kontrolean aurkeztutako dokumentazioak prestazioa eskuratzeko betekizunak betetzen direla egiaztatzen ez badu edo egiaztatzeko aukera ematen ez badu.

- Pertsona interesdunak agertzeko, dokumentazioa aurkezteko edo zuzentzeko errekerimenduari erantzuten ez badio, erantzukizunpeko adierazpenen kontrolaren kasuetan.

2. Aurreko apartatuko b), c) eta d) letretan aipatutako kasuetan, ebazpenak, halaber, bidegabe jasotako zenbateko guztiak itzultzeko betebeharra adierazi ahal izango du.

3. Prozedura hasi eta sei hilabeteko epean ebazpena jakinarazi ez bada, prozedura iraungi egingo da. Iraungipena adierazten duen ebazpenak jarduketak artxibatzeko aginduko du.

78. artikulua.- Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren kontrola

Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren prestazioa kontrolatzeko prozeduran, prestazioa jasotzeko eskubidea izateko eta mantentzeko betekizun eta baldintza erabakigarriak eta prestazioaren zenbatekoa egiaztatuko dira, araudi erregulatzaileak xedatzen duenari jarraikiz.

79. artikulua.- Adimen artifizialeko sistemen erabilera prestazioen kontrolean

1. Kontrol-ahala baliatzean, sistema algoritmikoak edo adimen artifizialeko beste sistema batzuk erabili ahal izango dira, baina haien aplikazioa ezin izango da zabaldu erroreen funtsezkotasuna edo ez-betetzeak baloratzera, haiek justifika ditzaketen arrazoiak aztertu eta zehaztera, edota erabaki diskrezional bat edo inguruabarren analisi eta balorazioan oinarritutako erabaki bat hartzea dakarren beste edozein izapidetara, horiek guztiak pertsonak egingo baitituzte.

Administrazio-prozeduran adimen artifiziala aplikatzeak erabakiak behar bezalako bermeekin hartzea bermatuko du.

2. Sistema algoritmikoetan edo adimen artifizialeko beste sistema batzuetan oinarritutako administrazio-egintzek administrazio-prozedura erkideari buruzko legeriaren ondoriozko printzipio eta betebeharrak eta gainerako arau aplikagarriak jarraituko diete

3. Preskripzio-epareen barruan kontrol-ahala baliatzeko aukera galarazi gabe, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak aitortutako prestazioen berehalako ausazko kontrolak egingo ditu, batez ere prestazioaren aitortpena erantzukizunpeko adierazpen baten ondorioa denean.

Espedienteen hautaketan, sistema algoritmikoak edo adimen artifizialeko beste sistema batzuk erabili ahal izango dira, urteko laguntza-, ikuskapen- eta kontrol-planean bezala. Diskriminaziorik ezaren printzipioa errespetatzen dela zainduko da, bai algoritmoaren diseinuan, bai haren erabileraren ondorioetan.

4. Erabilitako sistema algoritmikoak egiaztatzeko modukoak izango dira, eta diru-sarrerak bermatzeko errentaren arloko organo eskudunak onartu beharko ditu.

Onarpenari buruzko ebazpenak sistema horien aplikazio-esparrua eta funtzionamendu-egitura eta aurreko apartatuetan aipatutako betekizun eta bermeen betetzea zehaztuko ditu, eta publikotasun aktiboa emango zaio, gardentasunari, informazioa eskuratzeari eta gobernantza onari buruzko araudiari jarraikiz.

IV KAPITULUA DATU PERTSONALAK BABESTEA ETA INFORMAZIOA EMATEA

80. artikulua.- Datuen babeseta eta konfidentzialtasuna

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak bermatu egingo du datuen babesari buruzko legeriarekiko errespetua eta Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak kudeatzeko espedienteetan jasota dauden eskatzaile, titular, onuradun eta, hala badagokio, hartzaileen datuen konfidentzialtasuna.

2. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak kudeatzeko espedienteetan jasotako datu pertsonalen tratamendua legezko betebeharrak bat betetzean oinarrituta, interes publikoaren esparruan eta ahal publikoak baliatuta egingo da, pertsona fisikoak datu pertsonalen tratamenduari eta datu horien zirkulazio libreari dagokienez babesteko Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2016ko apirilaren 27ko 2016/679 (EB) Erregelamenduaren (95/46/EE Zuzentaraua indargabetzen duena) 6.1.c) eta e) artikuluari jarraikiz. Datu pertsonalak lege honen jarduketa-esparruan tratatzeko, ez da pertsonen baimena behar izango, berariaz ezartzen denean izan ezik.

Lege honetan erregulatutako prozeduren esparruan dokumentazioa beste administrazio publiko batzuetatik lortzeko, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 28.2 artikuluan aurreikusitakoari jarraituko zaio.

3. Aurreko apartatuan xedatutakoa gorabehera, zerga-datuak eta Gizarte Segurantzaren administrazioak lortutako datuak, txostenak edo aurrekariak isilpekoak direnez gero, diru-sarrerak bermatzeko errentaren prestazioa kudeatzeko behar-beharrezkoak diren datuen lagapenak Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren testu bategina onartzen duen urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 77.1.d) artikuluan xedatutakoa eta Lurralde Historiko bakoitzeko Zergei buruzko Foru Arau Orokorrean eta Tributuen Lege Orokorrean zerga-datuei buruz ezartzen dena beteko du.

4. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak beste administrazio edo erakunde publiko batzuei haien eskumenekoak diren prestazioak aitortu eta kontrolatzeko beharrezkoa den informazioa emateko Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioei buruz jakinarazten dizkien datuak emateko oinarri juridikoa lege-betebeharrak bat betetzea eta interes publiko bat egotea eta ahal publikoak baliatzea izango da, pertsona fisikoak datu pertsonalen tratamenduari eta datu horien zirkulazio libreari dagokienez babesteko Europako Parlamentuaren

eta Kontseiluaren 2016ko apirilaren 27ko 2016/679 (EB) Erregelamenduaren (95/46/EE Zuzentaraua indargabetzen duena) 6.1.c) eta 6.1.e) artikuluei jarraikiz.

Informazio hori emateko, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak ezarritako betekizunak bete beharko dira, bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren prestazioari buruzko ebazpenei buruz xedatutakoa galarazi gabe.

81. artikulua.- Sektore publikoko erakundeek informazioa emateko betebeharra

1. Sektore publikoko erakundeek Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren prestazioa kudeatzera zuzendutako informazioa emateko, araudi erregulatzailean xedatutakoari jarraituko zaio.

2. Sektore publikoaren eta euskal sektore publikoaren araubide juridikoari buruzko legerian administrazio publikoen artean lankidetzan jarduteko ezarritako betebeharraren esparruan, agintariak, administrazio publikoetako organoen titularrek eta sektore publikoa osatzen duten gainerako erakundeek prestazioak aitortzeko, zenbatekoa eguneratzeko, mantentzeko, eteteko edo azkentzeko garrantzitsua den informazio guztia eta kontrolatzeko, ikuskatzeko edo zehatzeko ahala baliatzeko beharrezkoa den informazioa eman beharko diote Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari, betiere lege honetan ezarritako betekizun eta betebeharren betetzeari buruzkoa bada.

3. Bereziki, honako informazio hau emango zaio Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari:

a) Estatistikako Institutu Nazionalak eta udalek, udal-eroldari lotutako bizileku-datuak (dagokion aldikoak), eta, hala badagokio, bizilekuaren errolda historikoari eta/edo kolektiboari lotutakoak, baita prestazioen eskatzaileak eta bizikidetzaren unitatea osatzen dutenak non bizi diren edo non bizi izan diren adierazten duten datuak ere, prestazioak aitortzeko, aldatzeko eta mantentzeko garrantzitsuak direnean.

b) Justizia Ministerioak izendatzen duen erakundeak, Lege honetan erregulatutako prestazioak jasotzeko eskubidearen sorrerari, aldaketari, mantentzeari edo azkentzeari lotutako inskripzio eta datuei buruz Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak eskatzen dituen datuak eta informazioa.

c) Foru-aldundietako erakunde eskudunek eta, hala badagokio, Zerga Administrazioko Estatu Agentziak, prestazioen eskatzaileen eta bizikidetzaren unitatea osatzen duten pertsonen errenta-mailari, ondareari eta lege honetan aipatzen diren gainerako diru-sarrerari buruzko datuak, prestazioak jasotzeko eta zenbateko berean mantentzeko baldintzak betetzen dituzten egiaztatu ahal izan daitezten.

d) Gizarte Segurantzako Institutu Nazionalak, Gizarte Prestazio Publikoen Erregistroan gizarte-prestazio ekonomiko publikoei buruz dauden datuak, era horretan prestazioen titularrak, onuradunak eta, hala badagokio, prestazioaren aitortzea eta mantentzea baldintzatzen duten heinean, bizikidetzaren unitatea osatzen dutenak, ordaindutako prestazioen zenbatekoak eta motak eta emakidaren data egiaztatu ahal izan daitezten.

Halaber, Gizarte Segurantzako Institutu Nazionalak, eduki ekonomikoko eta baliabide publikoen kontura finantzatutako ordaindutakoaren araberako gizarte-prestazioen, ordaindutakoaren araberakoak ez direnen eta laguntzakoaren titularrak identifikatzen dituzten Gizarte Txartel Digitaleko datuak eta, prestazioak jasotzeko eskubidearen aitortzea eta mantentzea finkatzen edo baldintzatzen duten heinean, onuradunak, ezkontideak eta bizikidetzaren unitateetako beste kide batzuk, ordaindutako prestazioen zenbatekoak eta motak eta emakidaren edo aitortpenaren ondorioetarako data identifikatzen dituztenak. Halaber, Gizarte Txartel Digitalean desgaitasunari, mendekotasunari, enplegu-eskariari, familia ugariei eta prestazioak

aitortzeko eta mantentzeko garrantzitsua izan daitekeen beste edozein egoera subjektibori buruz jasota dauden datuak.

e) Gizarte Segurantzaren Diruzaintza Nagusiak, honako datu hauek:

- langileen Gizarte Segurantzako zenbakia eta identifikazio-dokumentua;

- likidazioaldia, oinarrien ekitaldiko hilabetea eta urtea;

-- Kotizazio-oinarriak, enpresek aitortutako oinarrien zenbatekoak eta/edo langileek erregimen eta/edo sistema berezietan kotizatu behar izan dituzten kotizazio-oinarriak, dagokion likidazio-aldian kuotak ordaintzeko subjektu erantzuleztat jotzen diren kasuetan;

- oinarriei dagozkien Gizarte Segurantzako araubideari buruzko datuak, honako zehaztapen hauekin: 1) kotizazio-kontuaren kodeari (KKK) buruzko datuak, likidazioaldi bakoitzean zerbitzuak eman dituen enpresaren edo enpresen izen soziala, Araubide Orokorrean eta nekazaritzaren, etxeko langileen, Itsasoaren eta ikatz-meataritzaren Araubide Berezietan sartutako langileei dagokienez; 2) norberaren konturako langileen edo autonomoen Araubide Bereziko langileei, Itsasoaren Araubide Bereziko autonomoei eta hitzarmen berezien sinatzaileei dagokienez, Gizarte Segurantzako Araubideari buruzko edota likidazioaldi bakoitzeko kotizazio-oinarriei dagokien langileen araubide kolektiboari buruzko datuak; 3) ikuskizun publikoetako artistei eta zezenketa-profesionalei dagokienez, kotizazio-oinarrien zenbatekoak, urteko erregularizazioaren ondoren.

f) Foru-aldundietako eta Adinekoen eta Gizarte Zerbitzuen Institutuko organo eskudunek, mendekotasun-graduari eta mendekotasun-mailari buruzko datuak eta desgaitasun-ziurtagirietan jasotako datuak, betiere prestazioak jasotzeko eskubidearen sorrerari, aldaketari, mantentzeari edo azkentzeari lotuta egon badaitezke.

g) Foru-aldundietako, udaletako eta Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioan osasun-arloko eskumena duen saileko organo eskudunek, osorik edo zati batean funts publikoekin finantzaturako izaera sozial, sanitario edo soziosanitarioko egoitza-zerbitzuen erabiltzaileei eta egonaldiaren denborari buruzko datuak.

h) Barne Ministerioak izendatzen duen erakundeak, Espainiako atzeritarren egoerak emateko, luzatzeko edo aldatzeko datak, bizileku-baimenak eta haien ondorioak berritzeko, berreskuratzeke edo, hala badagokio, azkentzeko datak, eta lege honetan erregulatutako prestazioak jasotzeko eskubidea duten pertsonen muga-mugimenduak.

82. artikulua.- Pertsona fisiko edo juridiko pribatuek eta nortasunik gabeko erakundeek informazioa emateko betebeharra

1. Pertsona fisiko edo juridiko pribatuek eta nortasunik gabeko erakundeek Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari bizitzeko gutxieneko diru-sarrerara kudeatzeko informazioa emateko, araudi erregulatzailean xedatutakoari jarraituko zaio.

2. Pertsona fisiko edo juridiko pribatuek eta nortasunik gabeko erakundeek eskatzen zaizkien datuak, txostenak, aurrekariak eta egiaztagiriak eman beharko dizkiote Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari, betiere eragina badute lege honetan aipatzen diren prestazioen aitortzean, haien zenbatekoaren eguneratzean eta haien mantentzean, etetean edo azkentzean; halaber, kontrolatzeko, ikuskatzeko edo zehatzeko ahala baliatzeko beharrezkoak diren datuak eman beharko dizkiote, betiere lege honetan ezarritako betekizunak eta betebeharrak betetzeari lotuta badaude.

3. Halaber, bankuen, aurrezki-kutxen, kreditu-kooperatiben eta banku- edo kreditu-trafikoan aritzen diren pertsona fisiko edo juridiko guztien kontu korronteen mugimenduei, aurrezki-

gordailuei eta eperako gordailuei, mailegu- eta kreditu-kontuei eta gainerako eragiketa aktibo edo pasiboari buruzko informazio-errekerimenduak egin ahal izango dira, betiere lege honetan aipatzen diren prestazioen aitortzenari, aldaketari, mantentzeari, eteteari edo azkentzeari lotuta badaude; era berean, kontrolatzeko, ikuskatzeko edo zehatzeko ahala baliatzeko beharrezkoa den informazioa eskatu ahal izango da.

Informazio-errekerimenduek erregelamendu bidez ezarritako betekizunak eta baldintzak beteko dituzte eta diru-sarrerak bermatzeko errentaren arloan eskumena duen organoak baimenduko ditu, edota prestazioen eskatzaileen, titularren edo onuradunen baimenarekin egingo dira. Informazio-errekerimenduan, honako hauek identifikatu beharko dira: kontuak eta eragiketak (ezagutzen badira), eraginpean hartutako eskatzaileak, titularrak edo onuradunak, eta errekerimenduaren aldia.

4. Informazioa emateko eta artikulua honetan aurreikusitako informazio-errekerimenduak betetzeko, informazioa bitarteko elektronikoen bidez trukatzeko sistemak erabiliko dira, ahal bada.

IV. TITULUA

IKUSKATZEKO AHALA ETA ZEHATZEKO AHALA

I. KAPITULUA IKUSKATZEKO AHALA

83. artikulua.- Ikuskatzeko ahala baliatzea

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak ikuskatzeko ahala baliatuko du lege honetan eta bultzeko gutxieneko diru-sarrerari buruzko araudian ezarritako betekizunak eta betebeharrak betetzeari dagokionez, galarazi gabe Gizarte Segurantzaren sistemari dagokionez Laneko eta Gizarte Segurantzako Ikuskatzailetzako kidegoetako funtzionarioei dagokien ikuskapen-funtzioaren betetzea.

2. Gizarte-larrialdietarako laguntzak ikuskatzeko ahala udalek baliatuko dute, Eusko Jaurlaritzak geroago egin beharreko gainerako kontrol-, jarraipen- eta ikuskapen-jarduketak galarazi gabe.

84. artikulua.- Urteko laguntza-, ikuskapen- eta kontrol-plana.

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak eta lan-arloko eskumena duen sailak laguntza-, ikuskapen- eta kontrol-plan bat onartuko dute urtean, elkarrekin. Planaren oinarri diren irizpide orokorrak publiko egingo dira Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren egoitza elektronikoaren eta Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Publikoaren egoitza elektronikoaren bitartez.

2. Urteko laguntza-, ikuskapen- eta kontrol-planaren helburua ez-betetzeak prebenitzea, ikertzea eta kontrolatzea izango da, baita Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak aitortu eta jasotzeko betebeharrak borondatez bete daitezen sustatzea ere.

Bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren prestazioari dagokionez, planak Laneko eta Gizarte Segurantzako Ikuskatzailetzako kidegoetako funtzionarioek egingo duten ikuskapen-jarduera zehaztuko du.

Plana lantzeko, adimen artifizialeko sistemak erabili ahal izango dira, 79. artikuluan aurreikusitako moduan.

3. Urteko laguntza-, ikuskapen- eta kontrol-planak, gainera, prestazioen titularrei edo onuradunei edota edozein eskatzaile potentziali informazioa eman eta laguntzeko zerbitzuak etengabe hobetzeko estrategia bat zehaztuko du. Estrategia horrek teknologia berrien erabilera lehenetsiko du, eta, nolana ere, bazterketa digitalik ez jasateko eskubidea eta baliabide analogikoen bidezko laguntzaren eta informazioaren nahikotasuna bermatuko ditu.

4. Urteko laguntza-, ikuskapen- eta kontrol-plana gauzatzeko, beharrezkoak diren egiaztapenak, berrikuspenak eta errekerimenduak egin ahal izango dira.

85. artikulua.- Ikuskapen-jarduera

Ikuskapen-jarduera Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak lortzeko betekizunak eta lege honek eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrerari buruzko araudiak haien titularrei eta onuradunei ezarritako betebeharrak betetzen direla egiaztatzen eta betetzen direla ziurtatzeko aholkularitza ematera bideratuko da.

86. artikulua.- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren ikuskatzailetza

1. Ikuskapen-jarduera Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko ikuskatzaileek egingo dute, eta ikuskatzaile horiek Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren estatutuaren arabera ikuskatzeko ahala esleituta duen organoari atxikita egongo dira.

2. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko ikuskatzaileak agintaritzaren agentetzat hartuko dira ikuskapen-jardueran ari direnean.

87. artikulua.- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren ikuskatzailetzaren funtzioak

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren ikuskatzailetzak honako funtzio hauek izango ditu:

a) Lege hau eta garatzen duten arauak betetzen direla zaintzea eta egiaztatzea; bereziki, diru-sarrerak bermatzeko errenta lortzeko betekizunak eta prestazio horren titularren eta onuradunen betebeharrak.

b) Arau-haustek izan daitezkeen egitateen inguruko erreklamazioak edo salaketak egiaztatzea.

c) Kautelazko etete-neurriak hartzeko proposamena egitea, ikuskapen-jarduera egitean 42. artikuluan aipatutako kasuren bat gertatzen dela egiaztatzen denean.

d) Zehapen-prozedura hasteko proposamena egitea.

2. Ikuskapen-jarduera egitean, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko ikuskatzaileek lege honetan tipifikatutako arau-haustek izan daitezkeen egitateak, ustezko erantzuleak eta balizko erantzukizun bat dakarren beste edozein inguruabar zehaztuko dituzte, ahalik eta zehaztasunik handienarekin.

Ikuskatzaile-izaera egiaztatu beharko dute bulego publikoetatik kanpo eskatzen zaien guztietan, eta, nolana ere, agiri bidez identifikatu beharko dute beren burua egiten dituzten ikuskapen-bisita guztietan.

88. artikulua.- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren ikuskatzailetzaren ahalmenak

1. Ikuskapen-jarduera egitean, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko ikuskatzaileek honako ahalmen hauek izango dituzte:

a) Mota orotako egiaztapenak egitea eta lege honen eta garatzen duen araudiaren xedapenak behar bezala betetzen direla egiaztatzeko beharrezkotzat hartzen duten ikerketa-, azterketa- edo froga-eginbide oro egitea.

b) Prestazioaren titularren eta onuradunen bizilekuan sartzea, haien baimenarekin edo, halakorik ezean, baimen judizialarekin, honako hauek egiaztatzeko: bizikidetzaren unitatea badagoela, unitateko kideak bertan bizi direla, bizilekuan bizikidetzaren unitate bat baino gehiago daudela, eta prestazioa lortzeko betekizunen edo prestazioari lotutako betebeharren betetzeari zuzenean lotutako beste edozein inguruabar.

c) Pertsona fisiko edo juridikoei edo nortasunik gabeko erakundeei titularrek eta onuradunek honako alderdi hauen inguruan egindako adierazpenak egiazkoak direla egiaztatzeko beharrezkoa den informazio guztia aurkezteko errekerimendua egitea: zerbitzu-prestazioaren hasiera-data eta amaiera-data, kontratu-mota, jasotako soldadak, harremanaren aldaketa, etetea edo azkentzea, lanaldi-murrizketak, eta prestazioa lortzeko betekizunei edo lege honetan ezarritako betebeharren betetzeari zuzenean lotutako beste edozein. Ahalmen horrek ez du galaraziko Laneko eta Gizarte Segurantzako Ikuskatzaileari dagokiona, Laneko eta Gizarte Segurantzako Ikuskatzailearen Sistema antolatzen duen legeriari jarraikiz.

d) Laguntzeko betebeharra duten pertsonen, agertzeaz eta aurreko letretan xedatutakoaz gain, prestazioa lortzeko betekizunak eta lege honetan ezarritako betebeharrak betetzen direla egiaztatzeko beharrezkotzat hartzen den edozein datu, informazio edo dokumentu emateko errekerimendua egitea.

e) Laguntzeko betebeharra duten pertsonen, agertzeaz eta ikus-entzunezko komunikazio-zerbitzua ematen den instalazioetan sartzea ahalbidetzeaz gain, ikus-entzunezko komunikazio-zerbitzua emateari dagokionez beharrezkotzat hartzen den edozein datu, informazio edo dokumentu emateko errekerimendua egitea, beren jarduera egitean ezagututako ez-ondarezko datu pribatuak direnean eta datu horiek ezagutarazteak norberaren ohorearen edo intimitate pertsonalaren eta familiakoaren aurkako erasoak denean izan ezik. Era berean, ez da eskatuko bezeroen datu konfidentzialik, aholkularitza- edo defentsa-zerbitzu profesionalak ematean ezagutu badira. Era horretan lortutako informazioa erreserbatu egingo da, eta ezin izango da erabili lege honetan aurreikusitako ez bestelako helburuetarako.

2. Ikuskapen-jarduera egitean lortutako informazioa erreserbatua izango da, eta ezin izango da erabili lege honetan aurreikusitako ez bestelako helburuetarako.

89. artikulua.- Ikuskapen-lanerako laguntza

1. Ikuskatzaileek beste agintaritzaren baten laguntza eskatu ahal izango dute, eta agintaritzaren horrek laguntza eta lankidetzaren eskainiko die ikuskapen-jardueraren egiteko beharrezkoa denean.

2. Agintariek eta administrazio publikoetako organoen eta sektore publikoa osatzen duten gainerako erakundeen titularrek ikuskatzeko ahala baliatzeko garrantzitsuak diren informazio, aurrekari eta datuak emango dituzte, hori eskatzen bazaie.

Laguntza bera eskatu ahal izango zaie pertsona fisiko edo juridiko pribatuei eta nortasunik gabeko erakundeei.

3. Artikulu honetan ezarritako laguntza- eta lankidetzaren betebeharren muga bakarrak pertsonaren intimitateari eta komunikazioen edo administrazio publikoei helburu estatistiko hutsez emandako informazioen sekretuari dagokienez lege ezarritako daudenak izango dira.

II. KAPITULUA

ZEHATZEKO AHALA

90. artikulua.- Arau-haustek

1. Arau-haustek dira lege honetan tipifikatutako ekintzak eta omisioak, haien ondoriozko erantzukizun zibilak, penalak edo bestelakoak galarazi gabe.

2. Arau-haustek arinak, astunak eta oso astunak izan daitezke.

3. Lege honen xede diren arloetan zehatzeko ahala Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari (arloak diru-sarrerak bermatzeko errentari lotuta daudenean) eta Euskal Autonomia Erkidegoko udalei (gizarte-larrialdietarako laguntzei lotuta daudenean) dagokie, eta bidezko prozeduraren bidez baliatuko da, Euskal Autonomia Erkidegoko administrazio publikoen zehatzeko ahalari buruzko legerian, administrazio-prozedura erkideari buruzkoan eta sektore publikoaren araubide juridikoari buruzkoan ezarritako arau eta printzipioei jarraikiz.

4. Kapitulu honetan adierazitako zehatzeko ahala baliatzeko prozedura erregelamendu bidez ezarriko da. Prozedurak hamabi hilabeteko iraupena izango du gehienez.

91. artikulua.- Erantzukizunak.

1. Lege honetan aurreikusitako arau-hausteen erantzuleak izango dira tipifikatutako ekintzen edo omisioen egileak eta arau-haustea egiteko ezinbestekoa zen egintza batekin lagundu dutenak.

16 urtetik beherako pertsonak ez dira izango ondorengo artikuluetan tipifikatutako arau-hausteen erantzuleak. Hala ere, guraso-ahala, tutoretza, kuradoretza, abegia edo legezko edo izatezko zaintza dutenak, ordena horretan, lege honetan tipifikatutako administrazio-delituak prebenitzeko betebeharra ez betetzeagatik adingabeek egindako arau-hausteen erantzuleak izango dira.

2. Ez da erantzukizunik izango honako kasu hauetan:

a) Ezinbesteko kasuetan edo ezusteko kasuetan.

b) Arau-hausteen egileek eskatu behar den arretaz jokatu dutenean.

Inguruabar hori gertatzen dela ulertuko da ekintza edo omisio tipikoa arauaren arrazoizko interpretazio batean oinarritzen den kasuetan, baita Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak edo dagokion udalak egindako interpretazioarekin bat ez datorrenean edota haiek jarraibideetan, instrukzioetan, erabakietan, zirkularretan edo egindako kontsultei emandako erantzunetan adierazitako irizpideei jarraitzen dienean ere, betiere haien ondorioz zuzenbideko interpretazio bat sortzen bada eta publiko egin badira Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren edo udalaren egoitza elektronikoetan, gardentasunari eta informaziorako sarbideari buruzko araudiari jarraikiz.

e) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari edo udalari emandako informazioan dauden okerrak edota lege honek titularrei eta onuradunei prozedura hasteko erabakia jakinarazi baino lehen ezarritako edozein betebeharren ez-betetzea borondatez zuzentzen direnean; nolana ere, oker edo ez-betetze horiek prestazioak eteteko edo azkentzeko eta laguntzen ordainketa bidezkoa ez izateko arrazoi izan daitezke, eta bidegabe jasotako gizarte-larrialdietarako laguntzak edo prestazioak itzultzea eragin dezakete.

d) Arau-haustea eragin duen egitatearen ez-zilegitasunaren inguruko edota haren elementuren baten inguruko oker gaindiezinaren kasuan.

e) Zigor Kodean aurreikusitako erantzukizunaz salbuesteko arrazoiak daudenean, betiere lege honetan tipifikatutako arau-hausteen izaerarekin eta helburuarekin bateragarriak badira.

3. Lege honetan aurreikusitako betebeharren bat pertsona batek baino gehiagok batera bete behar dutenean, egiten diren arau-hausteen eta ezartzen diren zehapenen erantzule solidarioak izango dira. Hala ere, zehapena diruzkoa denean eta ahal denean, erantzule bakoitzaren parte-hartze mailaren arabera indibidualizatuko da zehapena.

92. artikulua.- Arau-hauste arinak

Arau-hauste arinak dira diru-sarrerak bermatzeko errenta edo gizarte-larrialdietarako laguntzak lortzera edo mantentzera bideratutako ekintzak edo omisioak, betiere ekintza edo omisio horien ondorioz zenbateko bat bidegabe jaso bada eta zenbateko hori hilean dagokion zenbatekoaren %50 baino handiagoa ez bada.

93. artikulua.- Arau-hauste astunak

Arau-hauste astunak honako hauek dira:

a) Diru-sarrerak bermatzeko errenta edo gizarte-larrialdietarako laguntzak lortzera edo mantentzera bideratutako ekintzak edo omisioak, betiere ekintza edo omisio horien ondorioz adierazitako prestazioaren edo laguntzen zenbateko bat bidegabe jaso bada eta zenbateko hori hilean dagokionaren %50 baino handiagoa eta %100 edo txikiagoa bada.

b) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari edo dagokion udalari ezkutatzea prestazioa lortzeko eta mantentzeko betekizunak betetzen direla egiaztatzeko eta diru-sarrerak bermatzeko errentaren zenbatekoaren aldizkako eguneratzea egiteko beharrezkoa den informazioa eta dokumentazioa, eta ez ematea jakinarazpenak eta komunikazioak jasotzen direla bermatzeko beharrezkoa den informazioa.

c) Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioen edo laguntzen titularren edo onuradunen egoera ekonomikoa larriagotzea, diru-sarrerak bermatzeko errentaren edo gizarte-larrialdietarako laguntzen beste titular edo onuradun batek eduki ekonomikoko edozein betebeharrak ez betetzeagatik.

d) Ikuskapen-funtzioak edo lege honetan ezarritako betebeharrak betetzen direla zaintzeko funtzioak esleituta dituzten Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko edo dagokion udaleko langileek egiten duten lana oztopatzea, eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarekin edo udalarekin lankidetzan aritzeari uko egitea, prestazioaren edo gizarte-larrialdietarako laguntzen titularrei edo onuradunei hori eskatzen bazaie.

e) Hirugarren arau-hauste arin bat egitea, aurreko bi urteetan bi arau-hauste arin egiteagatik administrazio-bideko ebazpen irmo baten bidez zehatu denean.

94. artikulua.- Arau-hauste oso astunak

Arau-hauste oso astunak honako hauek dira:

a) Diru-sarrerak bermatzeko errenta edo gizarte-larrialdietarako laguntzak lortzera edo mantentzera bideratutako ekintzak edo omisioak, horretarako betekizunak betetzen ez direla

jakinik egiten direnean eta ekintza edo omisio horien ondorioz prestazioren bat bidegabe jasotzen denean, eta prestazio horren zenbatekoa hilean dagokionaren % 100 baino handiagoa denean.

b) Prestazio bidegabeak edo bidezkoak baino handiagoak lortzeko edota prestazio horiek bidegabe luzatzeko iruzurrez jardutea, datu edo dokumentu faltsuak aurkeztearen bidez.

c) Erantzukizunpeko adierazpen bati erantsitako edozein datu edo informazio faltsutzea.

d) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko langileak lege honetan aipatzen diren prestazioak kontrolatu eta ikuskatzeko funtzioak betetzean derrigortzea, mehatxatzea edo haien aurka indarkeria erabiltzea, baita larritzat hartutako oztopatze-jokabideetan berrerortzea ere.

Berrerortzerik badagoen zehazteko, ondorengo letran xedatutakoari jarraituko zaio.

e) Hirugarren arau-hauste astun bat egitea, aurreko bi urteetan mota bereko bi arau-hauste astun egiteagatik administrazio-bideko ebazpen irmo baten bidez zehatu denean.

95. artikulua.- Zehapenak

1. Arau-hauste arinak arau-hausleari ohartarazpena egitearekin eta bidegabe jasotako zenbatekoaren berdina izango den isun batekin zehatuko dira.

2. Arau-hauste astunak diru-sarrerak bermatzeko errenta azkentzearekin, gizarte-larrialdietarako laguntzak kobratzeko ezintasunarekin eta, hala badagokio, jasotakoak itzultzearekin, eta laguntza horiek lortzeko ezintasunarekin (urte eta sei hilabetera bitarteko aldian zehapena gutxieneko mailan ezartzen denean, urte eta bederatzi hilabetera bitarteko aldian maila ertainean ezartzen denean, eta bi urtera bitarteko aldian gehieneko mailan ezartzen denean) zehatuko dira.

3. Arau-hauste oso astunak diru-sarrerak bermatzeko errenta azkentzearekin, gizarte-larrialdietarako laguntzak kobratzeko ezintasunarekin eta, hala badagokio, jasotakoak itzultzearekin, eta laguntza horiek lortzeko ezintasunarekin (bi urtera bitarteko aldian zehapena gutxieneko mailan ezartzen denean, bi urte eta bederatzi hilabetera bitarteko aldian maila ertainean ezartzen denean, eta hiru urtera bitarteko aldian gehieneko mailan ezartzen denean) zehatuko dira.

Arau-hauste oso astun bat egin aurreko bost urteen barruan arau-hauslea administrazio-bidean irmoa den arau-hauste oso astun batengatik zehatu bada, diru-sarrerak bermatzeko errenta azkendu egingo da, eta gizarte-larrialdietarako laguntzak kobratzeko ezintasuna edota jasotakoak itzultzeko betebeharra eta prestazioa eta laguntzak bost urteko aldi batean lortzeko ezintasuna deklaratu da.

4. Arau-hausteen erantzuleak diru-sarrerak bermatzeko errentaren edo gizarte-larrialdietarako laguntzen titularrak edo onuradunak ez direnean, honako zehapen hauek ezarriko zaizkie:

a) Arau-hauste arinen kasuan, arau-hausleari ohartarazpena egitea eta bidegabe jasotako zenbatekoaren berdina izango den isuna ezartzea

b) Arau-hauste astunen kasuan, 31. artikuluan aipatzen den oinarritzko zenbatekoaren % 250era bitarteko isuna ezarriko zaie. Zehazki, oinarritzko zenbatekoaren % 150era bitartekoa izango da gutxieneko mailan ezartzen denean, oinarritzko zenbatekoaren % 200era bitartekoa maila ertainean ezartzen denean, eta % 250era bitartekoa gehieneko mailan ezartzen denean.

c) Arau-hauste oso astunen kasuan, oinarritzko zenbatekoaren % 400era bitarteko isuna ezarriko zaie. Zehazki, oinarritzko zenbatekoaren % 300era bitartekoa izango da gutxieneko

mailan ezartzen denean, oinarritzko zenbatekoaren % 350era bitartekoa maila ertainean ezartzen denean, eta % 400era bitartekoa gehieneko mailan ezartzen denean.

d) Nolanahi ere, artikulua honen bigarren eta hirugarren apartatuetan aurreikusitako aldi berberetarako ezarriko zaie diru-sarrerak bermatzeko errenta eta gizarte-larrialdietarako laguntzak lortzeko ezintasunaren zehapena.

5. Artikulu honetan aipatutako zehapenak bidegabe jasotako zenbatekoen itzultzea galarazi gabe ezarriko dira.

96. artikulua.- Adingabeentzako zehapenak

Administrazio-bideko ebazpen irmo batek hamasei urtetik gorako adingabeak arau-hauste baten erantzule deklaratu baditu, aurreko apartatuetan ezarritako zehapenen ordean honako hauek ezarriko dira, betiere adingabeak berariazko adostasuna ematen badu:

a) Arau-hauste arinak gizarteratzearen esparruan gehienez ere bi hilabeteko aldi egin beharreko gizarte-intereseko prestazioekin zehatuko dira.

b) Arau-hauste astunak gizarteratzearen esparruan gutxienez hiru hilabeteko eta gehienez bederati hilabeteko aldi egin beharreko gizarte-intereseko prestazioekin zehatuko dira.

c) Arau-hauste oso astunak gizarteratzearen esparruan gutxienez urtebeteko eta gehienez urte eta sei hilabeteko aldi egin beharreko gizarte-intereseko prestazioekin zehatuko dira.

Adingabearen prestazioak ez dira ordainduko, eta gizartearentzat lan egiteko zigorra jaso duten pertsonen babes bera izango dute Gizarte Segurantzaren arloan eta laneko arriskuen prebentzioaren arloan. Erregelamendu bidez, hala badagokio bidezkoak diren kalte-ordainak ezarriko dira.

Ordezko zehapenak betetzen ez badira, errebokatu egingo dira eta aurreko artikuluan aurreikusitako zehapena betearaziko da, erregelamendu bidez zehaztutako moduan.

97. artikulua.- Zehapenen mailakatzea

1. Zehapenak ezartzean, honako hauek hartuko dira kontuan: erruduntasun-maila edo asmoa izatea, legez kontra lortutako onura, berrerortzea, erantzulearen eta haren bizikidetzaren unitatearen inguruabarrak, egindako arau-haustearen gizarte-eragina eta eragindako kalteen itzulezintasuna.

2. Arau-hauste bat egiteak nahitaez beste bat edo batzuk egitea badakar, egindako arau-hausterik astunenari dagokion zehapena baino ez da ezarriko.

98. artikulua.- Arau-hausteen eta zehapenen preskripzioa

1. Arau-hauste oso astunak lau urteko epean preskribatuko dute, astunak hiru urteko epean, eta arinek urtebeteko epean.

Preskripzio-epea arau-haustea egin eta hurrengo egunetik aurrera hasiko da zenbatzen. Arau-haustea era jarraituan edo iraunkorrean egiten den kasuetan, arau-hauste jokabidea amaitu eta hurrengo egunetik aurrera hasiko da zenbatzen epea.

2. Arau-haustearen preskripzioa eten egingo da administrazio-prozedura hasten denean, ustezko erantzulea jakinaren gainean dagoela. Preskripzioa berriz hasiko da, epe osorako,

ustezko erantzuleari egotzi ezin zaion arrazoiren batek eragindako prozeduraren geldiaraztearen hilabetea bete eta hurrengo egunetik aurrera.

Era berean, preskripzioa eten egingo da prozeduraren helburua lortzeko bideratutako edozein jarduketa egitean, betiere jarduketa hori organo eskudunak erabaki badu, behar bezala dokumentatuta badago eta ustezko erantzuleari haren berri ematen bazaio.

3. Arau-hauste oso astunengatik ezarritako zehapenek lau urteko epean preskribatuko dute, arau-hauste astunengatik ezarritakoek hiru urteko epean, eta arau-hauste arinengatik ezarritakoek urtebeteko epean.

Zehapenen preskripzio-epea zehapena ezartzen duen ebazpenari administrazio-bideko irmotasuna eman eta hurrengo egunetik aurrera hasiko da zenbatzen. Zehapena ezartzen duen ebazpenaren aurka jarritako administrazio-errekurtsoaren ustezko ezespenaren kasuan, zehapenaren preskripzio-epea errekurtsua ebazteko aurreikusitako epea amaitu eta hurrengo egunetik aurrera hasiko da zenbatzen.

4. Zehapenaren preskripzioa eten egingo da betearazpen-prozedura hasten denean, zehatutako pertsona jakinaren gainean dagoela. Era berean, zehapenaren preskripzioa eten egingo da betearazpenaren etendura judiziala gertatzen denean, eta epe osoa berriz zenbatzen hasiko da etendura judiziala amaitu eta hurrengo egunetik aurrera.

Preskripzioa berriz hasiko da, epe osorako, zehatutako pertsonari egotzi ezin zaion arrazoiren batek eragindako prozeduraren geldiaraztearen hilabetea bete eta hurrengo egunetik aurrera.

V. TITULUA

LANERATZERA ETA GIZARTERATZERA BIDERATUTAKO ZERBITZUAK

I. KAPITULUA

XEDAPEN OROKORRAK

99. artikulua.- Laneratzera eta gizarteratzera bideratutako zerbitzuak

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak erabat laneratzera bideratutako zerbitzuak jarriko ditu Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren erabiltzaileen eskura, eta Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemako gizarte-zerbitzuekin lankidetzan jardungo du pertsonak erabat gizarteratzeko.

100. artikulua.- Eskuratzeko betekizunak

1. Laneratzeko zerbitzuak eskuratzeko eskubidea izango dute honako pertsona hauek:

a) Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioen titularrek edo onuradunek.

b) Euskal Autonomia Erkidegoan bizi diren eta gizarte-bazterketako egoera aitortuta duten pertsonak.

c) Euskal Autonomia Erkidegoan bizi diren eta zerbitzuak eskatzen dituzten pertsonak.

2. Laneratzeko zerbitzuak lortzen dituzten pertsonak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuan inskribatuta egon beharko dute.

3. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak 9. artikuluan aitortutako eskubideen eraginkortasun osoa bermatuko du.

4. Gizarteratzeko zerbitzuak eskuratzeko eskubidea izango dute gizarte-zerbitzuei buruzko legeriak ezartzen dituen betekizunak betetzen dituzten pertsonak, titulu honen bigarren kapituluan diagnostiko-tresnei buruz xedatutakoa galarazi gabe.

101. artikulua.- Erreferentziako profesionala

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak erreferentziako profesional bat esleituko die laneratzeko zerbitzuen hartzaileei.

2. Gizarteratzeko zerbitzuen hartzaileei dagokienez, gizarte-zerbitzuei buruzko legeriak xedatzen duenari jarraituko zaio.

102. artikulua.- Datuen konfidentzialtasuna eta babesa

Titulu honetan aipatzen diren laneratzeko eta gizarteratzeko zerbitzuetan parte hartzen duten edo zerbitzu horiek eskura jartzen dituzten euskal administrazio publikoek datuak babesteko legeria eta emandako datuen —eta, bereziki, babes berezia dutenen— konfidentzialtasuna errespetatuko direla bermatuko dute.

Gizarteratzeko zerbitzuen kudeaketarako informazioa emateko, ez da beharrezkoa izango erabiltzailearen alde aurreko baimena, pertsona fisikoak datu pertsonalen tratamenduari eta datu horien zirkulazio libreari dagokienez babesteko Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2016ko apirilaren 27ko 2016/679 (EB) Erregelamenduaren (95/46/EE Zuzentaraua indargabetzen duena) 6.1 c) eta e) eta 9.2 h) artikuluetan aipatutako datuetako batzuen tratamendua baita; nolana ere, emandako datuen tratamenduaren aurka egiteko eskubidea bermatu beharko da.

103. artikulua.- Euskadiko hirugarren sektore sozialeko erakundeen parte-hartzea

Euskadiko hirugarren sektore sozialeko erakundeak laneratzeko eta gizarteratzeko prozesuetako erakunde laguntzaile gisa aintzatetsi ahal izango dira, erregelamendu bidez zehazten den moduan.

II. KAPITULUA

GIZARTE- ETA LAN-DIAGNOSTIKOA EGITEKO TRESNAK

104. artikulua.- Egoeraren eta beharren hasierako balorazioa

1. Egoeraren eta beharren hasierako balorazioak pertsonen beharrei buruzko azterlan bat bilduko du, eta, bertan, gizarteratzea lortzeko abiarazi beharreko sistemak identifikatuko dira.

2. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak triaje-tresna bat aplikatuko die 100.1 artikuluan aipatzen diren pertsona guztiei, lan-beharrak eta/edo gizarte-beharrak eta diagnostikoan esku hartu behar duten sistemak detektatzeko.

Tresna hori lantzean, pertsonak parte-hartze aktiboa izango dute.

3. Egoeraren balorazioa bi hilabeteko epean egingo da, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak aitortzen diren egunetik edo, bestela, eskaera egiten den egunetik aurrera zenbatzen hasita.

4. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioen titularrek eta onuradunek Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarekin lankidetzan aritu beharko dute egoeraren eta beharren hasierako balorazioa egiteko, lege honetan eta, hala badagokio, bizitzeko gutxieneko diru-sarrerari buruzko araudian aurreikusitako moduan.

5. Erregelamendu bidez, dauden tresnen eta triaje-tresnaren arteko erlazioa erregulatuko da, eta hori izango da oinarria Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak eta Gizarte Zerbitzuen Sistemak, hurrenez hurren, eskaintzen dituzten zerbitzuen erabiltzaileei arreta egokia emateko.

105. artikulua.- Gizarte-diagnostikoa

1. Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren esku-hartzea beharrezkoa denean, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak gizarte-zerbitzuetara bidaliko du erabiltzailea, gizarte-diagnostikoa egitera, bere araudian xedatutakoari jarraikiz.

2. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko erreferentziako profesionalak hartzailearen edo hartzaileen bizilekuari dagokion oinarriko gizarte-zerbitzuarekiko koordinazioa bultzatuko du. Hartzailea edo hartzaileak gizarte-zerbitzuen erabiltzaileak badira, gizarte-zerbitzuek egindako diagnostikoari jarraituko zaio.

3. Gizarte-diagnostikoa bi hilabeteko epean egin beharko da, erreferentziako profesionalak eskaera egiten duenetik aurrera zenbatzen hasita, eta hala badagokio bidezkoa den gizarte-zerbitzuen zorroko zerbitzuaren preskripzioa ezarriko du.

Oinarriko gizarte-zerbitzuak hartzailearen gizarteratze-ibilbiderako garrantzitsua den informazioa igorriko dio Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari.

106. artikulua.- Lan-diagnostikoa

1. Triage-tresnak ezartzen duenean, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak hartzaileen laneratze-beharren diagnostiko bat egingo du aurreko artikuluan adierazitako epe berean.

2. Lan-diagnostikoa erreferentziako profesionalak egingo du hartzaileen parte-hartze aktiboarekin, eta elkarrizketa sakon batek, enplegarritasunari buruzko inkesta batek eta dagokion enplegua aktibatze programaren preskripzioaren ezarpenak osatuko dute.

III. KAPITULUA

GIZARTERATZEKO PROGRAMA INTEGRATU ETA PERTSONALA

107. artikulua.- Definizioa eta iraupena

1. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala gizarteratze-zerbitzu partaidetu bat da, non alderdi sinatzaileek zenbait konpromiso hartzen dituzten bazterketa-arriskua prebenitzeko edo, hala badagokio, bazterketa-egoera desagerrarazi eta hartzaileen erabateko laneratzea eta gizarteratzea lortzeko.

3. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalak bi urteko indarraldia izango du, eta jarraipena egingo zaio, hartzaileak gizarteratzeko helburua lortzeko beharrezkoak diren aldaketak egiteko.

Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala iraupen berdineko indarraldietan luzatu ahal izango da.

108. artikulua.- Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren eta Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoen arteko erlazioa

1. Diru-sarrerak bermatzeko prestazioaren titularrek eta onuradunek Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala negoziatu eta sinatu beharko dute nahitaez, prestazioa aitortzen denetik urtebete betetzen denean, hurrengo artikuluaaren bigarren apartatuan aipatzen diren salbuespenekin.

Hala ere, Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala lantzeko eta sinatzeko eskatu ahal izango dute, eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak zerbitzu hori eman beharko du, adierazitako epea bete aurreko edozein unetan.

2. Halaber, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala negoziatu eta sinatzeko aukera emango die bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren onuradunei, prestazio horri buruzko araudiak xedatzen duena galarazi gabe.

109. artikulua.- Esku hartzen duten alderdiak

1. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalean esku hartzen duten alderdiak Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzua eta hartzaileak izango dira.

2. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren hartzaileak izango dira Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioen titularrak edo onuradunak (lan egiteko adinean daudenak), honako egoera hauetakoren batean daudenean izan ezik:

a) Ikasketa arautuak egiten aritzea eta 28 urte baino gutxiago izatea.

b) Ezintasun iraunkor absolutuagatik edo baliaezintasun handiagatik kotizaziopeko pentsioa, baliaezintasunagatik kotizazio gabeko pentsioa, kotizaziopeko erretiroagatik pentsioa edo 65 urte bete izanagatik pentsioa jasotzen aritzea, eta umezurtz-pentsio baten onuradun adin nagusikoa izatea, betiere onuradunak ezintasun iraunkor absolutua edo baliaezintasun handia duten adin nagusikoak badira.

c) % 65eko edo hortik gorako graduako desgaitasun bat izatea edota gutxienez II. graduako mendekotasun-egoera aitortuta izatea.

110. artikulua.- Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren edukia

1. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalak, 105. eta 106. artikuluetan aipatzen den diagnostikotik abiatuta, esku hartzeko proposamenak, jarduketak eta prestakuntza-, lan- eta/edo

gizarte-zereginak zehaztu eta jarraipen- eta ebaluazio-adierazleak ezarriko ditu, baita hartzaileak laneratzeko eta/edo gizarteratzeko helburuak ere.

2. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalak honako hauek bilduko ditu:

a) Gizarte-zerbitzuek landutako arreta pertsonalizatuko plana, hala badagokio.

Plan horrek, gizarte-zerbitzuei buruzko legeriari jarraikiz, aurreikusitako zerbitzu eta prestazio guztiak, programazio indibiduala (bidezkoa bada) eta aldizkako ebaluazioak zehaztuko ditu.

b) Lan-diagnostikoaren emaitzaren arabera, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak laneratzeko ibilbide pertsonalizatu bat eta, hala badagokio, enplegu-akordio pertsonal bat zehaztuko du, eta enplegurako orientazioa eta bitartekaritza eskainiko du.

Enplegu-ibilbide pertsonalean, enplegura zuzendutako esku-hartze ibilbide indibidual eta pertsonalizatua xehatuko da, eta hartzaileak enplegarritasuna hobetzeko ekintzetan, enplegu-bilaketa aktiboan edo, hala badagokio, enpresa-ekimen baten abiaraztean aktiboki parte hartzeko hartutako konpromisoa jasoko da.

Enplegu-akordio pertsonalean bildutako esku hartzeko proposamenak, jarduketak eta zereginak hartzaileekin negoziatuko dira.

c) Egoeraren eta beharren hasierako baloraziotik ondorioztatzen denean, etxebizitza-, osasun- edo hezkuntza-sistemen esku-hartzea.

3. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala hiru hilabeteko epean landu beharko da gehienez.

111. artikulua.- Erreferentziazko teknikaria

1. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak erreferentziako teknikari bat esleituko du, eta teknikari hori arduratuko da Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala bultzatu, negoziatu, sinatu, jarraipena egin eta ebaluatzeaz.

2. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalak gizarteratzea lehenesteko beharra agerian jartzen duenean, erreferentziazko profesionala gizarte-zerbitzuetan kokatuko da.

3. Erregelamendu bidez, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eta gizarte-zerbitzuen artean lankidetzan aritzeko eta informazioa elkartrukatzeko mekanismoak finkatuko dira.

112. artikulua.- Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala sinatzea

1. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala landu ondoren, hartzaileari edo hartzaileei deituko zaie, sina dezaten.

2. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala hamabost hilabeteko gehieneko epean sinatuko da, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoak onartzen diren egunetik aurrera zenbatzen hasita, edota, bestela, bi hilabeteko epean, 105. eta 106. artikuluetan aipatzen diren gizarte-diagnostikoa eta/edo lan-diagnostikoa egiten diren egunetik aurrera zenbatzen hasita.

Sinatu aurretik, Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren elementurik esanguratsuenak azalduko zaizkio edo zaizkie hartzaileari edo hartzaileei hizkera ulergarrian, eta Programaren ale bat emango zaie.

3. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala sinatzeko eta Programaren alea emateko, bitarteko elektronikoak erabili ahal izango dira.

4. Bigarren apartatuan aurreikusitako epea igaro eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak hartzaileei Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala sinatzeko deitu ez badie edota diagnostiko-tresnaren bat bete ez bada, hartzaileek betetzeko eskatu ahal izango dute, atzerapena eragin duen Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko enplegatuaeren erantzukizuna galarazi gabe.

113. artikulua.- Esku hartzen duten alderdien betebeharrak

1. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren hartzaileen betebeharrak honako hauek izango dira:

a) Programaren xede eta helburuaren ondoriozko jarduketa guztiak egitea.

b) Gerora gertatu diren eta konprometitutako jarduketak garatzeko aukeran eragina duten aldaketak jakinaraztea.

2. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren betebeharrak honako hauek izango dira:

a) Konpromisoak Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalean aurreikusitako baldintzetan betetzea ahalbidetuko duten zerbitzu eskuragarrien eta une oro egokituen eskaintza bat bermatzea; horretarako, beharrezkoak diren giza baliabideak eta baliabide materialak ziurtatuko ditu.

b) Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoen titularrei edo onuradunei, Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren esparruan, enplegu-eskaintza bat (lan-merkatu arruntean edo publikoki diruz lagundutako programen bidez) edota ikaskuntzaren emaitzak egiaztatzea ahalbidetuko duen prestakuntza-jarduera bat bermatzea gutxienez.

3. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak laneratzera bideratutako programa eta zerbitzu propioak konbinatu ahal izango ditu beste administrazio publiko eta erakunde publiko eta pribatu batzuenekin.

4. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalak ez du eragotziko hartzaileek Programan aurreikusi gabeko enplegu edo prestakuntza bat lortzeko aukera. Kasu horretan, berrikusi egingo da.

114. artikulua.- Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren jarraipena eta ebaluazioa

1. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren etengabeko jarraipena egingo da, bere gain hartutako konpromisoak betetzen diren ala ez jakiteko; halaber, urteko ebaluazio bat egingo da.

Ebaluazioaren arabera, esku hartzen duten alderdiek erabakita edo beste edozein inguruabarrengatik, edukia berrikusi eta aldatu ahal izango da, eta, horretarako, parte hartzeko aukera emango zaie hartzaileari edo hartzaileei.

Enplegu-akordio pertsonalari lotutako esku-hartzeen, jarduketan edo zereginen inguruko aldaketak negoziatu egingo dira.

2. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren jarraipena eta ebaluazioa erreferentziazko teknikariak egingo du.

3. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalak gizarte-zerbitzuek landutako arreta pertsonalizatuko plan bat biltzen badu, erreferentziazko langileak, gizarte-zerbitzuei buruzko legeriari jarraikiz, erreferentziazko teknikariarekin lankidetzan aritu beharko du, eta eskatzen zaion informazioa eman beharko dio, Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren etengabeko jarraipena eta ebaluazioa egiteko.

4. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalak etxebizitzaren, osasunaren edo hezkuntzaren arloko esku-hartzeak biltzen dituenean, sistema horietako erreferentziazko profesionalak Programaren jarraipena egiteaz arduratutako erreferentziazko pertsonarekin lankidetzan aritu beharko dute.

115. artikulua.- Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren etetea

Hartzaileak edo hartzaileek Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala bete ezin dutenean, Programaren ondoriozko konpromisoak betetzeko nahitaezko tasuna eten egingo da aldi baterako, ezintasun-egoera desagertu edo aldatzen den arte.

116. artikulua.- Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala suntsiarazteko arrazoiak

1. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonala suntsiarazteko arrazoiak honako hauek izango dira:

- a) Programan aurreikusitako gizarteratze-helburuak betetzea.
- b) Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalean bere gain hartutako betebeharrak eta konpromisoak behin eta berriz ez betetzea.
- c) Alderdien arteko akordioa.
- d) Hartzaileak uko egitea.
- e) Indarraldia eta, hala badagokio, luzapenen epea betetzea.
- f) Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoak azkentzea.

2. Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren suntsiarazpenak lege honetan eta bizitzeko gutxieneko diru-sarrerari buruzko araudian aurreikusitako ondorioak izango ditu.

117. artikulua.- Informazioa elkartrukatzea

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko, gizarte-zerbitzuetako eta etxebizitza-, osasun- edo hezkuntza-sistemetak erreferentziazko profesionalen artean kapitulu honetan aipatzen diren funtzioak betetzeko egin beharreko informazio-elkartrukeak, ahal dela, bitarteko elektronikoen bidez egingo dira.

IV. KAPITULUA LANERATZEKO PROGRAMAK ETA ZERBITZUAK

118. artikulua.- Enplegarritasuna hobetzeko laguntza-zerbitzuak jasotzeko eskubidea

1. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio eta laguntza ekonomikoen titularrei eta onuradunei beren enplegarritasuna hobetzeko laguntza individualizatuko zerbitzuak (hurrengo artikuluan aipatzen direnak) jasotzeko eskubidea aitortzen zaie.

Zerbitzu horiek Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalaren esparruan jasoko dira, eta enplegarritasuna hobetzeko hartzaillearen eskura jarriko diren laguntza-zerbitzuak eta haien norainokoa identifikatuko ditu Programak.

2. Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak enplegarritasunean laguntzeko honako zerbitzu hauek bermatuko ditu:

- a) Lan-merkatuko konpetentzia garrantzitsuen identifikazio eguneratua.
- b) Aholkularitza eta orientazio profesionala.
- c) a) letran adierazitako konpetentziei lotutako prestakuntza indibidualizatua, ibilbide profesional pertsonalizatuak bultzatzea, eta gaitasun digitalei eta zeharkako beste gaitasun batzuei lotutako prestakuntza.
- d) Konpetentzien tutoretza, ebaluazioa eta balidazioa, hezkuntza-arloan eskumena duen sailari dagozkionak galarazi gabe.
- e) Enplegua bilatzeko laguntza eta enpresa-ekimenaren babesa.
- g) Enplegu Sistema Nazionalaren zerbitzu-zorro komunean ezarritako beste edozein, eta erregelamendu bidez finkatzen direnak.

119. artikulua.- Euskal administrazio publikoek laneratzera eta gizarteratzera bideratutako programak eta zerbitzuak

1. Euskal administrazio publikoek, prestakuntzaren eta enpleguaren arloan dituzten eskumenen esparruan, neurriak hartuko dituzte beren ezaugarriengatik lan-merkatuan berdintasun-baldintzetan sartu ezin diren edo sartzeko zailtasunak dituzten pertsonak edo taldeak lan-merkatuan txertatzeko aukera bultzatu eta errazteko. Neurri horien artean, honako hauek hartu ahal izango dira:

- a) Lanerako prestakuntza.
- b) Lan-bitartekaritza.
- c) Laneratzeko laguntza eta babesa.
- d) Enplegu lagundua.
- e) Laneratzeko enpresak sortu eta mantentzeko babesa.
- f) Bazterketa-arriskuan edo bazterketa-egoeran dauden pertsonentzako enplegu-zentro bereziak irekitzeko laguntza.
- g) Lan-merkatu arruntean baztertuta dauden pertsonen kontratazioa sustatzea.
- h) Kontratazio publikoetan, bazterketa-egoeran edo laneratzeko prozesuan dauden pertsonak kontratatzen dituzten erakundeei lehentasuna emango dieten klausula sozialak sartzea.
- i) Familia-bizitza eta lan-bizitza kontziliatzeko politiken esparruko laguntza-neurriak.

j) Laneratzea erraztera bideratutako finantzaketa-tresnak sustatzea.

2. Aurreko apartatuan aurreikusitako neurriak erregulatu eta inplementatzeko, prestakuntzaren eta enpleguaren arloan eskumena duten administrazio publikoek beren aurreikuspenak eta jarduketak koordinatu beharko dituzte Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren aurreikuspen eta jarduketekin, Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonaletan diseinatutako ibilbide pertsonalizatuaren esparruan jarduketa guztien eraginkortasuna, baliabideen erabilera arrazionala eta bazterketa-arriskuan edo bazterketa-egoeran dauden pertsonen ematen zaien arretaren jarraitutasuna bermatzeko.

3. Euskal administrazio publikoek, gizarteratze-arloan dituzten eskumenen esparruan, hainbat neurri hartuko dituzte gizarte-zerbitzuei buruzko araudian bazterkeria-egoeran edo bazterketa-arriskuan dauden pertsonentzat ezartzen diren zerbitzuak eta prestazioak lortzeko aukera bultzatu eta errazte aldera.

VI. TITULUA

GIZARTERATZEKO ETA DIRU SARRERAK BERMATZEKO EUSKAL SISTEMAREN PLANGINTZA ETA GARAPENA

120. artikulua.- Xedapen orokorrak

1. Euskal administrazio publikoek koordinatuta planifikatuko dituzte Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren lehentasunezko jarduketaren helburu, tresna eta ardatz komunak, eta babes-maila homogeneousak eskainiko dituzte lurralde osoan.

2. Autonomia Erkidegoaren esparruan, plangintza Gizarteratzeko Euskal Planean gauzatuko da. Lantzen denean, euskal administrazio publiko guztien, beste erakunde publiko eta pribatu batzuen eta Euskadiko hirugarren sektore sozialeko erakundeen zuzeneko parte-hartzea bermatuko da.

3. Foru-aldundiek eta udalek edo udalen elkarteek, Gizarteratzeko Euskal Plana gauzatzean, beren programazio propioa garatuko dute beren jarduteko lurralde-esparruetan.

4. Gizarterako Euskal Planarekin koordinatuta, plan bereziak egin ahal izango dira auzoetarako, udalerrietarako, eskualdeetarako edota beste eremu geografiko batzuetarako, betiere beren degradazio handiagoa eta langabeziako, pobreziako eta/edo gizarte-bazterketako tasa handiak direla eta epe labur edo ertainean ekintza integratu bat behar badute.

121. artikulua.- Plangintzaren printzipioak

Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren plangintzak honako printzipio hauei jarraituko die:

a) Gizarteratzera eta laneratzera bideratutako helburuen zein tresnen denbora-plangintza eta plangintza geografikoa, hurbiltasun-irizpidea bereziki kontuan hartuta eta gizarte-babesaren beste esparru batzuetan (gizarte-zerbitzuetan, enpleguan, hezkuntzan, etxebizitzan eta osasunean bereziki) dauden Autonomia Erkidegoko jarduketa-planetan jasotako aurreikuspenekin koordinatuta.

b) Lurralde-oreka eta lurralde-homogeneotasuna, Euskal Autonomia Erkidegoko herritar guztiei zerbitzuak eskuratzeko aukera berdinak bermatuko dizkien zerbitzuen banaketa geografiko bat antolatuz.

c) Eskuragarri dauden baliabide formal eta informal, publiko eta pribatu guztien aprobetxamendu integrala, malgua, arrazionala eta efizientea, esku-hartzeak koordinatzeko eta sarean lan egiteko formula eraginkorretan oinarritua.

d) Aurrekontu-zuzkidura nahikoa aurrekontu orokorretan.

122. artikulua.- Gizarteratzeko Euskal Plana

1. Gizarteratzeko Euskal Planak modu koordinatu eta orokorrean jasoko ditu bazterketa-arriskuan edo bazterketa-egoeran dauden pertsonen gizarteratzea lortzeko administrazio eskudunen jardura bideratu behar duten esku-hartze eta jarduketako ildoak eta jarraibideak. Bost urteko Plana izango da.

2. Plana Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordeak landu eta Eusko Jaurlaritzak onartuko du, Gizarteratzeko Euskal Kontseiluak txostena egin ondoren. Onartu ondoren, Eusko Legebiltzarrari jakinaraziko zaio, eztabaidatu dezan.

Gizarteratzeko Euskal Planari esku-hartzeen eta jarduketan kostu ekonomikoaren inguruko aurreikuspenak bilduko dituen memoria ekonomiko bat gaineratuko zaio.

3. Gizarteratzeko Euskal Planak honako eduki hauek izango ditu gutxienez:

a) Gizarteratzeko eta laneratzeko beharren diagnostikoa eta haien bilakaeraren pronostikoa.

b) Helburuen, ardatz estrategikoen eta haietako bakoitzaren esparruko ekintzen definizioa, haiek garatu eta lortzeko epeak eta horretarako eskumena duten erakundeak edo organoak ezarrita.

c) Ebaluazio sistematikoa eta jarraitua egiteko mekanismoen definizioa.

d) Gizarteratzearen inguruko ikerketari eta berrikuntzari eskainitako atal bat.

e) Eskumena duen saileko estatistika-organo bereziaren eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuko Kabinete Teknikoaren jarduketak, baita euskal unibertsitateekin, ikerketa-zentro espezializatuekin eta Euskadiko hirugarren sektore sozialarekin lankidetzan egiten direnak ere.

4. Euskal administrazio publikoek koordinazioa sustatuko dute Gizarteratzeko Euskal Planaren eta gizarteratzeko eta laneratzeko prozesuetan eragina duten erakunde arteko eta sail arteko beste plan batzuen (eta, bereziki, enpleguaren, gizarte-zerbitzuen, hezkuntzaren, etxebizitzaren, osasunaren eta arreta soziosanitarioaren arloetako planen) artean.

123. artikulua.- Gizarteratzeko programak

Gizarteratzeko Euskal Plana euskal administrazio publikoek beren eskumenen esparruan lantzen eta garatzen dituzten programen bidez gauzatuko da.

124. artikulua.- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemako tresna tekniko komunak

1. Gizarteratzearen esparruan esku hartzeko irizpideetan homogeneotasuna bermatzeko, euskal administrazio publikoek gizarte-zerbitzuei buruzko legerian eta hura garatzeko arauetan ezarritako balorazio, diagnostiko eta esku-hartze pertsonalizaturako tresna komunak aplikatuko dituzte.

Nolanahi ere, tresna tekniko eta informatiko komunak eta bateragarriak erabiliko dituzte, informazioaren elkartrukea eta datuen konparagarritasuna ahalbidetzeko.

2. Era berean, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema gizarte-babeseko beste sistema eta politika publiko batzuekin lankidetzan aritu eta koordinatuko da, arreta-sareen magnitude nagusien ezagutza integrala emango duen estatistika-informazioa ezagutu, ustiatu eta eraginkortasunez zabaltzeko.

125. artikulua.- Profesionalen prestakuntza eta ikerketa

1. Euskal administrazio publikoak koordinatu egingo dira Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren esku hartzen duten agente eta profesional guztien prestakuntza sustatu eta planifikatzeko, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari eta Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemari lotutako esparruetan bereziki.

2. Euskal administrazio publikoek, beren eskumenak baliatuz, gizarteratzearen arloko prospektibaren ikerketa eta hobekuntza sustatuko dute, gizarteratzearen arloan berrikuntza eta ezagutzaren kudeaketa bultzatzeko.

Halaber, garatutako jardunbide egokiak identifikatzeko eta haien jarraipena egiteko beharrezkoak diren baliabideak antolatuko dituzte.

VII. TITULUA

GIZARTERATZEKO ETA DIRU SARRERAK BERMATZEKO EUSKAL SISTEMAREN ESKUMEN-ARAUBIDEA ETA FINANTZAKETA

I. KAPITULUA

ESKUMEN-ARAUBIDEA

126. artikulua.- Eusko Jaurlaritzaren eskumenak

1. Eusko Jaurlaritzari dagokio honako eskumen hauek baliatzea:

a) Lege honen garapena eta diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloko zuzeneko ekintza.

Zuzeneko ekintzat hartzen da, Eusko Jaurlaritzari esleitutako betearazpen-ahalez gain, beren interes orokorragatik, beren izaera eta ezaugarriengatik, izan dezaketen erabiltzaile kopuruagatik edota Autonomia Erkidegoan ematen direlako lor daitezkeen eskala-ekonomiengatik Euskal Autonomia Erkidego osoan modu bateratuan eman behar diren programa, prestazio eta zerbitzuen inguruko izaera berdineko eskumena.

Zuzeneko ekintza era arrazoituan gauzatuko da, eta Eusko Jaurlaritzaren dekretu bidez deklaratu da, Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordeak aldeko txostena egin ondoren.

b) Gizarteratzeko Euskal Plana onartzea eta Plana gauzatzeko baliabide eta bitarteko nahikoak oro har bideratzea.

c) Diagnostikorako eta esku-hartze planifikatu eta pertsonalizaturako tresna tekniko komunak berrikustea eta, hala badagokio, eguneratzea, gainerako euskal administrazioekin lankidetzan eta koordinatuta.

d) Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoei eta zerbitzuei buruzko estatistikak planifikatu eta diseinatzea, eta estatistika horiek landu eta mantentzea, gainerako euskal administrazioekin koordinatuta eta lankidetzan, estatistika-araudiari eta gizonen eta emakumeen arteko berdintasunari buruzko araudiari jarraikiz.

e) Gizarte-larrialdietarako laguntzak ikuskatzea.

f) Gizarteratzeko esku-hartze eta jarduketa komunitarioak sustatu, landu eta garatzea, udalekin eta mankomunitateekin lankidetzan.

g) Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazioak eta zerbitzuak ebaluatzea.

h) Lege honetan eta garatzen duen araudian ezartzen den beste edozein.

127. artikulua.- Foru-aldundien eskumenak

Lurralde historiko bakoitzeko foru-aldundiari dagokio, bere gizarteratze-eskumenen esparruan, honako funtzio hauek betetzea:

a) Gizarteratzeko Euskal Plana gauzatzeko onartzen diren gizarteratzeko foru-programak landu eta garatzea.

b) Gizarte-babesaren esparru guztietan dauden gizarteratze- eta laneratze-beharrei erantzuteko zerbitzuen eta zentroen sarea diseinatu eta garatzea.

c) Bazterketa-egoeren edo, hala badagokio, bazterketa-arriskuaren balorazio espezializatua egitea, gizarte-zerbitzuei buruzko araudian ezarritako moduan.

d) Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoak kudeatzeko informazioa ematea, 81. artikuluan aurreikusitako moduan.

e) Lege honetan eta garatzen duen araudian ezartzen den beste edozein.

128. artikulua.- Udalen eskumenak

Euskal Autonomia Erkidegoko udalei dagokie honako funtzio hauek betetzea:

a) Hala badagokio, Gizarteratzeko Euskal Plana gauzatuz, gizarteratzeko udal-programak landu, onartu eta garatzea.

b) Eskatzen duten pertsoneri eta familiei informazioa eman, balorazioa egin, diagnostikoa egin eta orientazioa ematea, beren eskumenen esparruan.

c) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuarekin lankidetzan jardutea, gizarteratzeko programa integratu eta pertsonalen esparruan.

d) Gizarte-diagnostikoa eta arreta pertsonalizatuko plana lantzea eta gizarteratzeko programa integratu eta pertsonalak ebaluatzeko beharrezkoa den informazioa bidaltzea, 105., 110. eta 114. artikuluei jarraikiz.

e) Gizarte-babesaren esparru guztietan dauden gizarteratze-beharrei erantzuteko zerbitzuen eta zentroyen sarea diseinatu eta garatzea.

f) Gizarte-zerbitzuen esparruan parte-hartzea eta gizarteratzea sustatzea.

g) Gizarte-larrialdietarako laguntzak bideratu, aitortu eta ordaintzea, zehatzeko ahala baliatzea eta gizarte-larrialdietarako laguntzen onuradunen jarraipena egitea.

h) Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoak kudeatzeko informazioa ematea, 81. artikuluan aurreikusitako moduan.

i) Lege honetan eta garatzen duen araudian ezartzen den beste edozein.

129. artikulua.- Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren eskumenak

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari dagokio honako funtzio hauek betetzea:

a) Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren prestazio ekonomikoak izapidetu eta kudeatzea, eta prestazio horiei lotutako kontrol-, ikuskapen- eta zehapen-ahalak baliatzea.

b) Lege honetan aurreikusitako gizarteratze-zerbitzuak eta enplegagarritasuna bultzatzeko zerbitzuak kudeatzea.

c) Lege honetan eta garatzen duen araudian ezartzen den beste edozein.

II. KAPITULUA

GIZARTERATZEKO ETA DIRU SARRERAK BERMATZEKO EUSKAL SISTEMAREN FINANTZAKETA

130. artikulua.- Finantzaketa-iturriak

1. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren finantzaketa-iturriak honako hauek izango dira:

a) Euskal Autonomia Erkidegoko aurrekontu orokorrak.

b) Lurralde historikoetako aurrekontu orokorrak.

c) Udalen aurrekontuak.

d) Horretara zuzenduta dagoen eta ordenamendu juridikoaren babesa duen beste edozein ekarpen ekonomiko.

2. Urtean behin, Euskal Autonomia Erkidegoko aurrekontu orokorrek baliabide ekonomiko nahikoak esleituko dituzte lege honetan aurreikusitako prestazioen eta laguntza ekonomikoen zenbatekoak finantzatzeko eta Eusko Jaurlaritzari esleitutako eskumen guztiak gauzatzeko.

3. Foru-aldundiek eta udalek urtero esleituko dituzte lege honetan aurreikusitako eskumenak gauzatzeko baliabide ekonomiko nahikoak beren aurrekontuetan.

VIII. TITULUA
LANKIDETZA, KOORDINAZIOA ETA PARTE-HARTZEA
I. KAPITULUA
KOORDINAZIOA ETA LANKIDETZA

131. artikulua.- Administrazio publikoen artean lankidetzan aritzeko eta koordinatzeko betebeharra

Euskal administrazio publikoek lankidetzan eta koordinatuta jardun beharko dute Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren funtzionamenduan eraginkortasunik eta efizientziarik handiena bermatzeko.

132. artikulua.- Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordea

1. Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordea euskal administrazio publikoen arteko lankidetzan instituzionalerako erakunde gisa eratzen da, lege honetan aipatutako politika publikoak diseinatu, landu eta gauzatzeko.

2. Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordeko burua diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailburua izango da.

Idazkari-funtzioak diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloko eskumenak esleituta dituen Sailburuordetzako goi-kargudun batek beteko ditu.

3. Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordeak hamabi batzordekide izango ditu:

- a) sei Eusko Jaurlaritza ordezkatzuz,
- b) hiru foru-aldundi bakoitza ordezkatzuz,
- c) hiru udalak ordezkatzuz,

Eusko Jaurlaritza ordezkatzuko duten pertsonak diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailburuak izendatuko ditu, eta gizarteratzearen, gizarte-politiken, hezkuntzaren, enpleguaren, osasunaren eta etxebizitzaren arloetan eskumena duten sailen ordezkariak bermatuko du. Foru-aldundi bakoitza ordezkatzuko duen pertsona gizarteratze-arloan eskumena duen saileko titularrak izango da.

Udalerriak ordezkatzuko dituzten pertsonak diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailburuak izendatuko ditu, ezarpenik handiena duen euskal udalerrien elkarteak proposatuta. Nolanahi ere, alkateak edo zinegotziak proposatu beharko dira.

4. Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoaren titularrak Batzordearen bileretara joango da, hitzarekin baina botorik gabe, bileren xedea hurrengo artikuluko d) eta e) letretan aipatzen diren funtzioak betetzea denean eta, nolanahi ere, Batzordeko kideen gehiengoak hori erabakitzen duenean.

5. Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordearen araubidea eta funtzionamendua erregelamendu bidez finkatuko dira.

133. artikulua.- Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordearen funtzioak

1. Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordeak honako funtzio hauek ditu esleitura:

- a) Gizarteratzeko Euskal Planaren proposamena lantzea.
- b) Lurralde- eta toki-esparruko plan eta programei eta gizarteratzearen inguruko foru- eta toki-mailako arau-xedapenei buruzko aholkularitza ematea.
- c) Gizarteratzearen arloko erantzukizuna duten euskal administrazio publiko guztien aldetik onartzen dituzten plan eta programen betetzearen jarraipen eta ebaluazioari eta gizarteratzearen inguruko arau-xedapenen aplikazioari buruzko informazioa jasotzea.
- d) Lege honetan aurreikusitako arloetan euskal administrazio publikoen jarduketak koordinatzeko beharrezkoak diren neurriak har daitezzen bultzatzea, jarduketa horiek garatzeko beharrezkoak diren giza baliabideen eta baliabide materialen azterketa bereziki kontuan hartuta.
- e) Kudeaketaren kalitatea hobetzeko ekintza koordinatuak proposatzea, 136. artikuluan adierazitako ebaluazioan oinarrituta.
- f) Gizarte-larrialdietarako laguntzak finantzatzeko baliabide ekonomikoak udalen artean banatzeko irizpideak aztertzea eta, hala badagokio, haien berrikuspina proposatzea.
- g) Gizarteratzeko Euskal Planaren jarraipena egitea.
- h) Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoak Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren inguruan egindako ebaluazioari buruzko informazioa jasotzea.
- h) Legez edo erregelamenduz esleitzen zaion beste edozein.

2. Funtzioak betetzean, 136. artikuluan adierazitako ebaluazioaren emaitza hartu beharko du kontuan, eta, hala badagokio, ebaluazioaren gomendioak baztertzeko erabakia arrazoitu beharko du.

II. KAPITULUA

KONTSULTA ETA PARTE-HARTZEA

134. artikulua.- Gizarteratzeko Euskal Kontseilua

1. Gizarteratzeko Euskal Kontseilua aholkatzeko eta parte hartzeko organo gisa eratzen da, eta diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako sailari atxikita egongo da. Bertan, honako hauek egongo dira ordezkatura: Eusko Jaurlaritza, foru-aldundiak, udalak, sindikatuak, enpresa-erakundeak, erabiltzaileen erakundeak, gizarteratzearen arloan esku hartzen duten Euskadiko hirugarren sektore sozialeko erakundeak eta gizarteratzearen eremuan lan egiten duten profesionalen erakundeak.

2. Gizarteratzeko Euskal Kontseiluaren osaera, kideen izendapena, araubidea eta funtzionamendua erregelamendu bidez finkatuko dira.

135. artikulua.- Gizarteratzeko Euskal Kontseiluaren funtzioak

1. Gizarteratzeko Euskal Kontseiluari dagokio honako funtzio hauek betetzea:

a) Aginduzko txostenak egitea, honako kasu hauetan:

- Diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloko lege-aurreproiektuak eta haien erregelamenduzko garapena.

- Diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloko dekretu-proiektuak.

- Gizarteratzeko Euskal Plana eta diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloko plan orokorrak eta sektorialak, betiere haien jarduketa-eremua Euskal Autonomia Erkidegoa bada.

b) Eusko Jaurlaritzari Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemari lotutako edozein arloren inguruko ekimenei buruzko aholkularitza ematea eta proposamenak egitea.

c) Bazterketa-egoeran edo bazterketa-arriskuan dauden pertsonen oinarrizko beharrak detektatu eta aztertzea, Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordeari behar horiei aurre egiteko garatu beharko liratekeen jarduketa-ildoak proposatzeko.

d) Gizarteratzearen arloan esku hartzen duten agenteen iradokizunak, informazioa eta proposamenak egin eta jasotzea.

e) Diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloko erantzukizuna duten euskal administrazio publiko guztien aldetik plan orokor eta sektorialen betetzearen jarraipen eta ebaluazioari buruzko informazioa jasotzea.

f) Legez edo erregelamenduz esleitzen zaion beste edozein.

2. Funtzioak betetzean, hurrengo artikuluan adierazitako ebaluazioaren emaitza hartu beharko du kontuan, eta, hala badagokio, ebaluazioaren gomendioak baztertzeko arrazoia arrazoitu beharko du.

IX. TITULUA

GIZARTERATZEKO ETA DIRU SARRERAK BERMATZEKO EUSKAL SISTEMAREN EBALUAZIOA ETA GIZARTERATZEAREN ARLOKO EBALUAZIO, IKERKETA ETA BERRIKUNTZA ORGANOA

I. KAPITULUA EBALUAZIOA

136. artikulua.- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren ebaluazioa

1. Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren funtzionamenduari, emaitzei, kalitateari eta kudeaketa-egituren eta haien osagaien eraginari buruzko ebaluazioa egingo da.

Ebaluazioak Sistemaren funtzionamendua hobetzeko ondorioak eta gomendioak bilduko ditu.

2. Ebaluazioa bi urtean behin egingo da, eta Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordeari, Gizarteratzeko Euskal Kontseiluari eta Eusko Legebiltzarrari igorriko zaie.

Ebaluazioa publikoa izango da, eta eskuragarri egongo da Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioaren, foru-aldundien eta udalen eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren egoitza elektronikoetan, bai eta ebaluazioa egiteko ardura duen organoaren egoitza elektronikoetan ere.

3. Ebaluazioa Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoak egingo du.

II. KAPITULUA

GIZARTERATZEAREN ARLOKO EBALUAZIO, IKERKETA ETA BERRIKUNTZA ORGANOAK

137. artikulua.- Sorkuntza eta araubide juridikoa

1. Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoa sortzen da, administrazio-organo espezializatu gisa, eta haren eskumen-esparrua Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren ebaluazioak, berrikuntzak eta ikerketak osatzen dute, bazterketaren prebentzioan eta desagerraraztean esku hartzeko gaitasunak garatu eta etengabe hobetzeko tresnak diren heinean.

2. Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoa kide bakarreko organo gisa sortzen da. Titularra gizarteratze-politiken azterketa eta ebaluazioari lotutako arloetan ospe handia eta gutxienez hamabost urteko esperientzia duten pertsonen artean izendatuko da.

Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioaren egitura hierarkikoan txertatu gabe, diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloan eskumena duen sailari atxikitzen zaio.

138. artikulua.- Independentzia

Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoak erabateko independentzia funtzionalarekin eta objektibotasunarekin jardungo du bere funtzioak betetzean.

Organo horren titularrak eta hari atxikitako langileek ezin izango dute erakunde publiko edo pribatuaren instrukziorik eskatu edo onartu.

139. artikulua.- Funtzioak

Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoak honako funtzio hauek ditu esleituta:

a) Ebaluazioaren esparruan:

- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren ebaluazioa (136. artikuluan adierazitakoa) egitea.

- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren kalitate-adierazleak diseinatu, aldizka eguneratu eta argitaratzea.

- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren magnitude nagusiei buruz eskuragarri dagoen informazio estatistikoa zabaltzea, eta sistemaren norainokoari eta funtzionamenduari buruzko informazioaren zabalkundeari dagokionez ahalik eta gardentasunik handiena bermatzea.

- Gizarteratzeko eta enplegagarritasuna hobetzeko programak hobetzeko aplikatu daitezkeen kalitate-protokoloak eta kalitate-estandarrak landu eta aplikatu daitezkeen bultzatzea.

b) Ikerketaren esparruan:

- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren xede diren gizarte-beharrei eta zerbitzu eta prestazioen eskariari buruzko ikerketa bultzatzea.

- Gizarteratze- eta bazterketa-egoeren arrazoi eta faktoreak eta Euskal Autonomia Erkidegoan duten bilakaera aztertzea.

- Zerbitzuak arretaren kudeaketa, kostua eta kalitatea kontuan hartuta aztertzea, haien etengabeko hobekuntza sustatzeko eta haien garapena eta bilakaera bideratzeko.

- Lege honetan jasotako prestazio ekonomikoek biztanleria osoan duten estaldura-tasa eta haien nahikotasun ekonomikoa ebaluatzea.

- Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren edozein elementuri, xede dituen beharrei edo xede dituen biztanleria-profilei buruzko ikerketak egitea.

c) Berrikuntzaren esparruan:

- Proiektu esperimentalak egin daitezkeen sustatzea, ebidentzian oinarritutako praktikaren ikuspegitik. Proiektu horiek, dagokien inpaktuaren ebaluazioa egin ondoren eta eraginkorrak izanez gero, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistema osora hedatu ahal izango dira.

- Gizarteratzearen arloan dauden gizarte-eskariak aztertzea eta esku hartzeko proposamen berritzaileak planteatzea.

- Gizarteratzeko eta diru-sarrerak bermatzeko politiken arloan Euskal Autonomia Erkidegoko esparruan zein Estatuko edo nazioarteko esparruan garatutako jardunbide egokiak identifikatu, aztertu eta zabaltzea.

d) Prestakuntzaren esparruan:

- Euskal administrazio publikoekin Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemari esku hartzen duten agenteak eta profesionalak prestatzeko lankidetzan aritzea, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari eta Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemari lotutako esparruetan bereziki.

140. artikulua.- Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoaren titularraren estatutu pertsonala

1. Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoaren titularraren estatutu pertsonala honako hau izango da:

a) Eusko Jaurlaritzak izendatuko du, diru-sarrerak bermatzearen eta gizarteratzearen arloan eskumena duen sailaren titularrak egindako proposamen arrazoituaren arabera erabakitako dekretu bidez, Gizarteratzeko Euskal Kontseiluak aldeko txostena egin ondoren.

Izendapen-dekretuak kargua hutsik geratzeagatik, absentziagatik edo gaixotasunagatik Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoaren titularrak ordeztuko duten pertsona (edo pertsonak) izendatuko du. Pertsona horrek titularrari eskatutako betekizun berak bete beharko ditu, eta Gizarteratzeko Euskal Kontseiluaren aldeko txostena izan beharko du.

b) Aldaezina izango da, eta bost urteko agintaldia izango du, karguaz jabetzen den egunetik aurrera zenbatzen hasita. Nolanahi ere, izendapena Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu ondoren jabetuko da karguaz.

Agintaldia iraupen bereko aldietan luzatu ahal izango da.

c) Goi-karguduntzat hartuko da, zerbitzu berezien egoeran geratuko da aurretik funtzio publiko bat betetzen ari bazen, eta kargu publikodunen jokabide-kodea eta interes-gatazkak erregulatzen dituen legeriaren mende egongo da.

2. Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoaren titularra honako arrazoi hauengatik baino ezin izango da bere postutik kendu:

a) Heriotza.

b) Agintaldiaren amaiera.

c) Karguari idatziz uko egitea.

d) Betebeharren ez-betetze larria.

e) Askatasunaz gabetzeko zigorra edo enplegu edo kargu publikorako desgaitasuna absolutu edo bereziko zigorra jasotzea.

f) Bere funtzioa betetzeko gerora sortutako ezintasuna.

Kargu-uztea edo kargutik kentzea Gobernu Kontseiluan erabakitako dekretu bidez formalizatuko da, eta Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratuko da. d), e) eta f) letretan aurreikusitako arrazoiengatik kargutik kentzeko erabakia Eusko Jaurlaritzak hartuko du, horretarako bideratutako espedientea egin, interesdunari entzun eta Gizarteratzeko Euskal Kontseiluak txostena egin ondoren.

141. artikulua.- Baliabide pertsonalak eta materialak

Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioak Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoak behar bezala funtzionatzeko behar dituen baliabide pertsonalen eta materialen eskuragarritasuna bermatuko du.

XEDAPEN GEHIGARRIAK

Lehenengoa.- Oinarrizko zenbatekoa lege hau indarrean jartzen den egunean.

Lege hau indarrean jartzen denean, 31. artikuluan aurreikusitako oinarrizko zenbatekoaren hileko zenbatekoa bizitzeko gutxieneko diru-sarreraren onuradun indibidual bati dagokion hileko errenta bermatuaren berdina izango da.

Bigarrena.- Diru-sarrerak bermatzeko sistemen eta gizarte-zerbitzuen sistemen elkarreragingarritasuna eta elkarren arteko konexioa.

1. Lege hau argitaratu eta urtebeteko epean, diru-sarrerak bermatzearen eta gizarte-zerbitzuen arloan eskumena duten sailek beren sistemen eta aplikazioen elkarreragingarritasuna eta elkarren arteko konexioa bermatuko dute, honako helburu hauekin:

a) Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak oinarrizko gizarte-zerbitzuei gizarte-diagnostikoaren eskaerak bitarteko elektronikoen bidez baino ez egitea.

b) Gizarte-zerbitzuek Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari Gizarteratzeko Programa Integratu eta Pertsonalean txertatu beharreko gizarte-diagnostikoko eta plan pertsonalizatuko datuak bitarteko elektronikoen bidez baino ez helaraztea.

2. Gizarte-zerbitzuek aurreko apartatuan aipatutako sistemak eta aplikazioak erabiltzen ez badituzte, aurreko apartatuan xedatutakoa bete ahal izateko beste sistema elektronikoko batzuk gaitu beharko dituzte epe berdinean.

Hirugarrena.- Triaie-tresna

Lege hau argitaratu eta urtebeteko epean, Lan eta Enplegu Sailak 104.2 artikuluan aurreikusitako triaje-tresna onartuko du.

Laugarrena.- Politika fiskalak eta diru-sarrerak bermatzeko politikak.

Lege hau argitaratu eta urtebeteko epean, zerga-kenkari aurreratu itzulgarriak edo politika fiskalen eta diru-sarrerak bermatzeko politiken artean integrazio hobea lortzea ahalbidetuko duten beste neurri batzuk sartzearen egokitasunari buruzko azterlan bat bidaliko dio Eusko Jaurlaritzak Herri Dirubideen Euskal Kontseiluari.

Bosgarrena.- Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoaren jardueraren hasiera.

Gizarteratzearen arloko Ebaluazio, Ikerketa eta Berrikuntza Organoak titularraren izendapena argitaratu eta hurrengo egunean emango dio hasiera bere jarduerari.

XEDAPEN IRAGANKORRAK

Lehenengoa.- Diru-sarrerak bermatzeko errentaren eta gizarte-larrialdietarako laguntzen eskaeren araubide iragankorra.

Lege hau indarrean jartzean izapidetzen ari diren diru-sarrerak bermatzeko errentaren eta gizarte-larrialdietarako laguntzen eskaerak lege honetan xedatutakoaren arabera ebatziko dira. Horretarako, izapidetzeko dokumentazio osagarria eskatuko da, beharrezkoa izanez gero.

Bigarrena.- Etxebizitza-gastuetarako prestazio osagarriaren araubide iragankorra.

Etxebizitza bat legez okupatzeko eskubide subjektiboari eta eskubide hori subsidiarioki beteko duen prestazio ekonomikoen sistemaren ezarpenari dagokienez Etxebizitzari buruzko ekainaren 18ko 3/2015 Legea garatzen duten erregelamenduzko xedapenak indarrean jarri arte, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko abenduaren 23ko 18/2008 Legearen II. tituluaren I. kapituluko 2. atalean aurreikusitako etxebizitza-gastuetarako prestazio osagarria aplikatzen jarraituko da, eta Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak aitortu, izapidetu, aldatu eta suntsiaraziko du.

Nolanahi ere, aurreko lerrokadan aipatzen diren erregelamenduzko xedapenak indarrean daudenean, etxebizitzako gastuetarako prestazio osagarriaren iraupena ezin izango da bi urtetik gorakoa izan, prestazio hori aitortu edo berritu den egunetik zenbatzen hasita. Epe hori igarotakoan, prestazio hori automatikoki iraungiko da, eta titullarrek etxebizitzarako prestazio ekonomikoa eskuratu ahal izango dute edo etxebizitza legez okupatzeko eskubide subjektiboa aitortu ahal izango dute, araudi arautzaileak xedatutakoaren arabera.

Hirugarrena.- Enplegurako pizgarrien araubide iragankorra.

39. artikuluan xedatutakoaren arabera enplegua lortzea eta enpleguan irautea sustatzen duten mekanismoak erregulatuko dituen erregelamendua indarrean jarri arte, Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzako sailburuaren 2001eko otsailaren 14ko Agindua (oinarrizko errentaren titularrentzat eta gizarte-larrialdietarako laguntzen onuradunentzat lanean hasteko pizgarriak ezartzekoa) aplikatzen jarraituko da.

Nolanahi ere, pizgarrien aplikazioa mugagabea izango da, eta ezin izango da gehieneko iraunaldi bati lotuta egon.

XEDAPEN INDARGABETZAILEA

Indargabetuta geratzen dira Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko abenduaren 23ko 18/2008 Legea eta maila bereko edo txikiagoko arau guztiak, lege honetan xedatutakoarekin kontraesanean edo haren aurka dauden alderdiei dagokienez.

AZKEN XEDAPENAK

Lehenengoa.- 3/2011 Legearen 2. artikulua 3. apartatuaren aldaketa.

Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuari buruzko urriaren 13ko 3/2011 Legearen 2. artikulua 3. apartatuaren aldaketa; honela geratuko da idatzita:

“3.- Era berean, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuaren xedea bere zerbitzuen erabiltzaileak artatzeko sistema modernizatzea eta informazioaren eta komunikazioaren teknologia berriak sartzea da.

Horretarako, Lanbide-Euskal Enplegu Zerbitzuak ziurtagiri elektronikoak erabiliko ditu dokumentuak identifikatzeko eta sinatzeko, administrazio-prozedura erkidearen araudian aurreikusitako moduan, baita, hala badagokio, autentifikatzeko beste prozedura batzuk edo bere zerbitzuen erabiltzaileak eta prestazioen onuradunak identifikatzeko sistema biometrikoak ere, datuak babesteari buruzko legeriaren ondoriozko zehaztapenak kontuan hartuta”.

Bigarrena.- Erregelamenduzko garapena.

Gobernu Kontseilua eta Lan eta Enplegu Sailaren titularra gaitzen dira beren eskumenen esparruan lege honetan xedatutakoa garatzeko eta betearazteko beharrezkoak diren xedapen guztiak eman ditzaten.

Hirugarrena.- Indarrean jartzea.

Lege hau Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu eta hiru hilabetera jarriko da indarrean.